

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 6 (1565) 1980 VASARIS - FEBRUARY 7 • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 30 ct.

Čia baigiasi Lietuva

Svarstant likimines lietuvių tautos ir jos išeivijos problemas, išsiričiuoja ilga eilė veiksnių: mokyklos, spauda, religinės bendrijos, organizacijos, radijas, televizija, vadovėliai ir t.t. Bet kai įsiekiantis žvilgsnis pradeda raustis vis gilyn, norėdamas atrasti visų veiksnių raktą, vedantį į sprendimą, — sustoja ties šeima. Kad ji daugiausia lemia, darosi vis aiškiau, ypač išeivijoje. Jau beveik visuotiniai patirta: jei šeimoje nėra lietuviškumo, jo nėra ir priaugusioje kartoje. Taip yra su jau esamomis šeimomis. Tačiau problema prasideda dar anksčiau, būtent, prieš šeimos sudarymą, t.y. prieš vedybas. Kasmet tautiškai mišrių vedybų skaičius didėja visoje išeivijoje. Neturima tikslų žinių apie mišrias vedybas Lietuvoje, bet ir ten jų skaičius nėra mažas, ypač Vilniaus krašte. Apie mišrias vedybas kažkodėl vengiama kalbėti, nors lietuviams, kaip mažai tautai, šioje srityje gresia gyvybinis pavojus. Menkai teuzsimena spauda, tyli pamokslininkai, mokytojai, tėvai, veikėjai. Atrodo, jog tai normalus procesas, su kuriuo reikia sutikti. Jau prieita prie to, kad per 50% lietuvių vedybų išeivijoje yra mišrios. Šį reiškinį visi mato, bet nedaug kas jaudinasi, nors tai kelias, vedantis į tautos nykimą. Beveik ties kiekvienomis mišriomis vedybomis galima įrašyti: "Čia baigiasi Lietuva". Taip, yra labai gražių išimčių, sugėdinančių net grynai lietuviškas šeimas, bet jos nekeičia bendros būklės.

Gvildendami mišrių vedybų klausimą, dažnai žvelgiame į žydų tautą, įsiekdami sprendimo. Ji turi šimtmetines tremties gyvenimo tradicijas, tačiau mišrių vedybų problema slegia ir ją. Pasak G. Rosenblatto, Amerikos žydams, kaip bendruomenei, gresia sunykimas už 50 metų. Dabar Amerikoje esama 5.8 milijono žydų, kurių per 30% tuokiasi su kitų tautų žmonėmis. Prie to esą prisideda gimimų skaičiaus mažėjimas, o mirimų didėjimas (plg. "Chicago Tribune" 1977.III.6). Speciali konferencija, nagrinėjusi žydų mišrių vedybų klausimą, priėjo išvadą, kad tai vienas iš asimiliacijos reiškinys. Norint sumažinti mišrių vedybų skaičių, esą reikia sustiprinti žydų kultūrinę mokyklą, idiegti vaikams stiprų jėgautinį mąstymą, skatinti gausenį gimimų skaičių. Konferencijoje rasta, jog sustabdyti mišrias vedybas neįmanoma, bet galima jų skaičių sumažinti bendromis visų veiksnių pastangomis. Minėtasis G. Rosenblattas ta proga primena prievartinį fizinį žydų naikinimą Hitlerio laikais ir pabrėžia, jog laisvoje demokratijoje žydai, kaip tauta, pradeda naikinti pati save. "Laisvoje Amerikos visuomenėje žydus nautaus vien dėlto, kad visai nesistengia išlikti žydų." Tai, atrodo, ir buvo pagrindinė minėtos konferencijos išvada: norint išlikti žydų, reikia stiprių pastangų, nes nėra jokio kito magiško recepto.

Pažvelgus į lietuvių išeiviją, matyti labai panaši būklė. Ir mūsų nevenias įsiekio lengvo recepto išvengti mišrių vedybų, bet jo neranda, nes jo nėra. Visa pasilaptis glūdi lietuviškame jaunuoio-lės išauklėjime. Kai jo ar jos širdis ima plakti lietuvišku ritmu, savaime įsiekio kitos panašios širdies. Žinoma, tai nėra absoliuti taisyklė, tačiau turinti daugiausia norimų galimybių. Einant ta linkme, reikėtų pradėti naują sąjūdį, siekiantį kurti lietuviškas šeimas. Jis galėtų skelsti tą mintį jaunimo gretose per vasaros stovyklas, mokyklas, kursus, spaudą, radiją, parapijas, suvažiavimus, išskeldamas gražiausias lietuviškų vedybų puses. Žinoma, toksai sąjūdis negalėtų visai sustabdyti mišrių vedybų, tačiau, kaip žydų patirtis rodo, galėtų jų skaičių sumažinti ir tuo būdu prisidėti prie lietuvių išeivijos ir kartu tautos egzistencijos sustiprinimo. O tais atvejais, kai neįmanoma išvengti mišrių vedybų, nevertėtų atstumti į jas patekusių tautiečių. Priešingai, reikėtų traukti ir nelietuviškąją pusę į visuomeninį lietuvių gyvenimą, sudominti juos lietuvių kultūra, įvesdinti į lietuviškų šeimų tarpą, rengti lietuvių kalbos kursus ir pan. Tuo būdu būtų bent iš dalies laimima nauja šeima lietuviškam gyvenimui. Visiškas atsirišimas nuo mišrių šeimų stumtų jas izoliacijon ir nutrauktų visus ryšius su lietuvių bendruomene. Taigi, visų pirma reikia skatinti visais galimais būdais grynai lietuviškų šeimų kūrimą, o to negalint pasiekti — jungti į savo gretas ir mišrių vedybų žmones.

Amerika dėkoja Kanadai

Visame pasaulyje nuskambėjo Kanados įvykdytas šešių JAV diplomatų išgelbėjimas ir išvežimas iš Irano. Prieglaudą Kanados ambasadoje Teherane jie buvo susiradę tuoj po studentų įvykdyto JAV ambasados užėmimo 1979 m. lapkričio 4 d. Pilnų detalių vis dar nėra atskleidęs Kanados ambasadorius Iranui Kenneth Taylor. Žinoma tik tiek, kad min. pirm. J. Clarkas su užsienio reikalų ministere F. MacDonald ambasada išpūpino neužpildytus diplomatinės Kanados pasus tiems pasislėpusiems amerikiečiams — keturiems vyrams ir dviem jų žmonoms, dirbusiom JAV ambasadoje. Po to palaipsniui buvo pradėtas mažinti Kanados ambasados pareigūnų skaičius, kol pagaliau buvo paskelbtas visiškasis jų atitraukimas ir lai-

kinis ambasados uždarymas, kol nebus paleisti įkaitais laikomi JAV diplomatai. Prezidento rinkimų metu irančiai nepasidavė Kanados ambasados ambasados pareigūnų, negu jų ten turėjo būti pagal oficialų sąrašą.

Paskelbė kanadietis

Diplomatų išgelbėjimą pirmasis atskleidė Montrealio dienraštis "La Presse", pasinaudodamas savo korespondento Vašingtone Jean Pelletier pranešimu. Pastarasis jau seniai buvo pastebėjęs, kad Irano paleistų ir įkaitais laikomų JAV diplomatų sąrašas nėra pilnas. Jo teigimu, Kanados ambasados Vašingtone šaltiniai patvirtino, kad šeši amerikiečiai yra Kanados ambasadoje Teherane. Jiems suteikta globa taipgi bu-

Siemet ir Kanadoje žiema negili, bet kaikur daug sniego. viliojančio slidininkus

Nuotr. Vytauto Maco

Rusija pribrendusi revoliucijai

Amerikiečių sociologo ir kelių knygų autoriaus samprotavimai

Rusų autorius ir disidentas A. Amalrikas yra parašęs knygą, kurioje gvildena klausimą, ar Sovietų Sąjunga išsilaikys iki 1984 metų. Jo išvada buvo neigiamą. Vėliau, kai Amalrikas atsidūrė Vakaruose, į tą klausimą truputį kitaip pažūrėjo. Atsakymas į vieno žurnalisto klausimą, savo pranašystę Amalrikas pakeitė ta prasme, kad Sov. Sąjunga subyrės, bet irimo vyksmas esąs žymiai lėtesnis nei jis anksčiau manė. Dėlto subyrėjimo data nukeltina žymiai toliau.

Pranašystė apie Kiniją

Tuo klausimu pasisakė ir JAV sociologas kun. Andrew M. Greeley. Jis 1979. VII. 9 "Valley News" laikraštyje išspausdino straipsnį "Rusija pribrendusi revoliucijai". Jame rašo jis: "1984 metais Sovietų Sąjungoje kils revoliucija. Mielas skaitytojau, prieš pavadindamas mane lunatiku ir nurašydamas,

vo žinoma NBC bendrovės Vašingtono agentūrai ir "Newsweek" žurnalui. Buvo tyliama kelias savaites, kad nenukentėtų ne tik Kanados ambasados globotiniai, bet ir patys jos pareigūnai. Kai paaiškėjo ambasados uždarymas ir paskutinių diplomatų išvykimas, amerikiečius žurnalistas pralėkė montrealietis J. Pelletier, kuris yra Kanados ambasadoriaus Prancūzijai Gerardo Pelletier sūnus. Tada buvo priversti prabilti ir amerikiečiai, nors daug kam atrodo, kad šį faktą geriau būtų buvę nutylėti, kol iš Teherano tebėra neišleisti įkaitais laikomi JAV diplomatai.

Opozicija žinojo

Kanados min. pirm. J. Clarkas apie amerikiečiams suteiktą globą Irano ambasadoje opozicijos vadą P. E. Trudeau buvo painformavęs maždaug 1979 m. lapkričio viduryje, bet apie šią globą nieko nežinojo socialistų vadas E. Broadbentas. Dėlto jis ambasados uždarymą Teherane sutiko kaip oportunistinį min. pirm. J. Clarko žingsnį rinkiminių ames vajuje. Atsipaštydamas J. Clarkas teisinosi, kad jis vadovavosi britiška demokratine (Nukelta į 8-tą psl.)

leiski Tau priminti, kad kaip tik šioje skiltyje skaitai pranašystę, jog per trejus metus numatytas pakeis Kiniją (kai pirmininkas Mao mirė ir visi sakė, kad numatytas pakeis, kaip Rusijoje nustalinimas neįmanomas). Toji pranašystė buvo per daug atsargi, nes pasikeitimai Kinijoje po Maotsetungo mirties buvo daug dramatiškesni ir daug gilesni nei Sovietų Sąjungoje po Stalino mirties".

"Ir kaip aš galėjau būti teisus, kai visi didieji Kinijos reikalų žinovai klydo? Aš nedaug nežinau apie kiniečių visuomenę, bet kaip sociologas nemažai žinau apie žmonių visuomenes. Man buvo aišku, kad Maotsetungo Kinija, tas milžiniškas, neramus vienuolynas, negali ilgai laikytis po jo mirties".

Revoliucija be kraujo

"Aš žinau truputį daugiau apie Sovietų Sąjungą, nes kaip etninės sociologijos žmogus turėjau skaityti apie etnines Rusijos grupes. Vissidėto negalėjau tvirtinti, kad esu didelis ir tos srities žinovas. Mano pranašystė revoliucijos Rusijoje remiasi ne įmantriu žinojimu apie Sovietų Sąjungą, nors esu skaitęs apie ją atitinkamus leidinius, — bet įsitikinimu, jog taip sukvailinta visuomenė, kaip Sovietų Sąjungoje, negali laikytis labai ilgai be sukilimo".

"Galimas dalykas, greičiausiai tai nebus kruvina revoliucija, kuri pertvarkys Sovietų Sąjungą. Greičiau tai bus pasikeitimai masėje, pakeičiusi sistemoje — dramatiškas postūkis nuo griežto, doktrininio socializmo atstovaujamo buvusio poeto Michailo Suslovo, į rusiško tipo socialinę demokratiją, klestinčią Europoje".

"Prieš nurašydamas mane kaip visišką kvailą, paklauskite mano samprotavimų. Sovietų Sąjunga yra reakinga, sugedusi, netikusi gerontokratija (seniu valdžia). Kaikurie žinovai sako, jog ketvirtadalis sovietų valstybės gamybos nueina slaptais keliais arba patenka į juodąją rinką. Žemės ūkio gamyba nepakankama. Nors Rusija turi didelius naftos išteklius, tačiau stokoj kuro. Valdancioji klasė

turi socialines privilegijas, kurių negalima lyginti su buvusiu carų ir jų giminių privilegijomis, nes lyginant šios atrodo kaip žaislai. Kasdieninės buities prekių trūksta. Alkoholis gimus trumpeja. Ir šviesuomenė, ir jaunimas yra pilni nepasitenkinimo.

Tai vis klasiški priešrevoliucinės būklės ženklai. Susenusi, morališkai sugedusi ir nekompetentinga sovietų vadovybė padarė klaidą, žadėdama gyventojams pakankamai buitinių prekių. Tuo būdu ji pažadino žmonių viltis, bet jų neišpildė".

Taip nebus amžinai

Tėsdamas savo mintį, A. Greeley toliau rašo: "Visuomenė, gyvenanti tokioje įtampoje gali išlaikyti ilgai, bet ne amžinai. Senuosius bolševikus valdžioje laiko tikrai policinė jėga. Tačiau ir jie yra susirūpinę kasdieninės buities prekių problema, dėlto nori susitarimų kaip SALT, kurie įgalintų juos atitraukti dalį lėšų nuo milžiniško karinio biudžeto ir patenkinti vartotojų poreikius".

"Taip pat atrodo, kad tokia "revizionistinė" rusų valdžia neišvengiamai turėtų duoti daug daugiau nepriklausomybės tautinėms Sovietų Sąjungos respublikoms nei jos turi dabar. Be to, ji turėtų daugiau ar mažiau atsakyti tokių nepatogių klientų, kaip Lenkija, Čekoslovakija ir Kubą".

Tai gana pagrįsti sociologinio pobūdžio samprotavimai, remiantis Amalriko pranašyste. Jiedu abejoja tik dėl laiko, bet kad pasikeitimai Sov. Sąjungoje bus, nekelia abejonių. Amerikietis A. Greeley mano, kad tie pasikeitimai greičiausiai įvyks be kraujo praliejimo, tačiau turi pagrindo ir kita nuomonė, sakanti, jog yra galima ir kruvina revoliucija, kaip ji buvo pasireiškusi 1956 m. Vengrijoje. Jeigu Sov. Sąjunga įsivels į karus Afganistane ir gal dar kitur, nusils kariškai bei ūkiškai. Tada pradės judėti revoliucinės jėgos iš vidaus ir aplamai iš visos sovietinės orbitos. Tai gali paspartinti ir rimtas vakariečių sąjūdas karine bei ekonomine prasme. M.

Pasaulio įvykiai

PREZ. J. CARTERIS JAV KONGRESUI PATEIKĖ REKORDINĮ \$615,8 milijono biudžetą, kuriame karinės išlaidos padidinamos nuo \$127,4 milijono iki \$142,7 milijono. Numatomas deficitas sieks beveik \$16 milijonų. Spėjama, kad šį kartą JAV kongresas biudžetą patvirtins be didesnių apkarpyimų dėl pastarųjų įvykių Irane ir Afganistane. Biudžetui taigpi yra įtraukta \$10 milijonų jaunimo registracijai karinei prievolei. Karinių išlaidų padidinimas yra rimtas perspėjimas Sovietų Sąjungai, kurį dar labiau išryškino Indijoje viešėjęs specialus prez. J. Carterio pasiuntinys C. Cliffordas. Pasak jo, betkoks sovietų kariuomenės pajudėjimas Persijos įlankos linkme reikštų neišvengiamą karą. C. Cliffordas su premjere I. Gandhi aptarė sustiprintą Pakistano apginklavimą kaip atsvarą Sovietų Sąjungos invazijai į Afganistaną. Pakistane lankėsi saugumo patarėjo Z. Brzezinskio vadovaujama delegacija. Prez. J. Carteris Pakistano prez. Z. ul-Haqui yra pažadėjęs \$400 milijonų per sekančius dvejus metus, tačiau Pakistanas šią sumą laiko nepakankama. 1959 m. susitarimu JA Valstybės yra įsipareigojusios ginti Pakistaną. Šį susitarimą Pakistanas dabar nori padaryti oficialia karinės pagalbos sutartimi. Karinės pagalbos tiekimą komplikuoja Indijos opozicija ir nemalonūs faktas, kad Pakistano prez. Z. ul-Haqas yra su demokratija nesiskaitantis diktatorius.

Pasmerkimas

Trisdešimt šešių mahometoniškų tautų užsienio reikalų ministrų, tris dienas posėdžiavę Pakistano sostinėje Islamabad, vienbalsiai priėmė rezoliuciją, reikalaujančią besalyginio Sovietų Sąjungos pasitraukimo iš Afganistano. Už rezoliuciją pasisakė net ir tokie Maskvos bičiuliai, kaip palestiniečių PLO organizacija, Libija, Alžerija ir Irakas. Rezoliucija skelbiama politinis, ekonominis ir kultūrinis Sovietų Sąjungos boikotas, jeigu ji tuojau pat neatitrauks savo kariuomenės iš Afganistano. Sovietų okupuoto Afganistano prez. B. Karmalio režimui sustabdoma betkokia parama, nutraukiamas diplomatinis priartinimas. Prieš pastarąją rezoliucijos punktą pasisakė tik 9 mahometoniškos valstybės. Rezoliucija yra skaudus smūgis L. Brežnevui ir kitiems politbiuro nariams, ilgus metus vaidinusiems neišsivysčiusių tautų gynėjus. TASSo agentūra dėl šios rezoliucijos apkaltino diplomatinę JAV spaudimą mahometoniškoms valstybėms, nors jos tokį sprendimą padarė be jokios amerikiečių įtakos.

Namų areštas

Maskvoje su užsieniečiais žurnalistais susitiko į Gorkio miestą ištremto A. Sacharovo žmona Elena. Ji pranešė, kad A. Sacharovas reikalauja viešo teismo, nes tremtis yra pažeidusi jo teisę keistis informacija su žmonėmis. Jo bute šeimininkės teisėmis yra apgyvendinta KGB agentė, kiti KGB agentai nuolat būdi prie namo ir seka kiekvieną A. Sacharovo žingsnį. Telefoniniai pasikabėjimai tuojau pat nutraukiami, nepristatomi net ir laiški iš pačios Sovietų Sąjungos. E. Sacharovienė buvo pašaukta ir prokuroro įstaję Maskvoje. Spėjama, kad ir ją norima padaryti oficialia tremtine. Tokiu atveju ji negalės iš Gorkio važinėti į Maskvą. Sovietų spauda pradėjo niekinti Nobelio taikos premiją, kurią A. Sacharovas gavo 1975 m. Pasak Kremliaus propagandistų, tos premijos jis niekada nebuvo vertas, ji jam buvusi paskirta grynai antisovietiniais tikslais, pataikaujant jo egoizmui.

Nauja karalienė

Olandijos karalienė Julijana, viešpatavusi nuo 1948 m. rugsėjo 4 d., savo sostą š. m. balandžio 30 d. perdus vyriausiai dukrai Beatričei, kuri yra išteklusi už vokiečio C. von Ambergio. Karo metus anuometinė princesė Julijana yra praleidusi Otavoje kaip eilinė šio miesto gyventojė. Grįžusi išlaisvintin Olandijon, ji kasmet Otavai atsiunčia 20.000 tulpių svogūnėlių. Šios kasmetinės dovanos deka Kanados sostinė Otava spėjo išgarsėti savo pavasariniais tulpių festivaliais.

Olimpiada

JAV atstovų rūmai ir senatas pasisakė už prez. J. Carterio pasiūlytą Maskvos olimpiados boikotą, jeigu Sovietų Sąjunga neatitrauks savo kariuomenės iš Afganistano iki vasario 20 d. Minčiai olimpiadą perkelti į kitą vietovę pritarė ir olimpinis JAV komitetas. Olimpiadoje turėjo dalyvauti 134-rių valstybių sportininkai. Spėjama, kad apie 50-60 valstybių atsisakys Mask-

Šiame numeryje:

- Čia baigiasi Lietuva
- Kurti naują sąjūdį, skatinantį lietuviškas vedybas
- Rusija pribrendusi revoliucijai
- Amerikiečių sociologo samprotavimai tuo klausimu
- Vasario šešioliktoji ir išeivija
- Politinių mokslų profesorius Vyt. Vardys žvelgia į dabartį
- Prašo peržiūrėti Petkaus bylą
- Lietuvos pagrindinio dokumentas, neseniai gautas Vakaruose
- Nutautimas ir nesantaika
- Visuomenės veikėjas a.a. Joną Matulionį išlydėjus
- Danijos žydai vokiečių okupacijoje
- Kodėl ir kaip danai galėjo išgelbėti tiek daug žydų?
- Plunksnos, kareivio ir veikėjo kelias
- Brazilijos lietuvių spaudos darbuotojų Vancevičiui 70 metų
- Lietuvių parapijai 20 metų
- Australijos lietuvių religinis ir kultūrinis židinys Adelaidėje
- Tikri ir netikri tautiniai draubūzai
- Australijos lietuvių samprotavimai kontroversiniu klausimu
- Neironiškos pastabos
- Ironiškos pastabos apie dabarties gyvenimą Lietuvoje

TEVIŠKOS ZIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Ziburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. KastytisMetinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimui ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuostatai. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai teikiami redakcijos nuomonei.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Ziburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

* NORVEGIJOS PILIECIAI MOTINAI Teresėl Kalkutoje jau surinko 825,000 kronų ir tikisi pasiekti milijoną kronų (apie \$200,000). Tuo jie parodė, kad šį kartą yra patenkinti Nobelio taikos premijos paskyrimu. Prieš ketelį metų, kai Nobelio taikos premija buvo pradėta skirti asmenims, kurie, daugelio manymu, nebuvo tos premijos verti, norvegai suorganizavo savąjį piliečių taikos premiją. Jie įsteigė tos premijos fondą, kurin kasmet piliečiai siūnia aukas. Surinktieji pinigai išeikiami asmenims, kurie tais metais, jų manymu, yra vertas Nobelio taikos premijos, bet jos negavo. Šį kartą Nobelio taikos premijos ir piliečių taikos premijos skyryje nuomone sutapo. Idomu, kad piliečių taikos premijos fondas yra pasiryžęs šiuo atveju pralenkinti Nobelio taikos premijos \$193,000 sumą, įteiktą motinai Teresei.

* CEKOSLOVAKIJOS KATALIKAI kreipėsi laišku į popiežių Joną Paulių II. Tai pranešė Keston žinių agentūra Anglijoje. Laiške popiežius prašomas užstoti 11 komunistinės valdžios apkalintųjų katalikų. Laiškas pasirašytas 350 asmenų ir pabrėžia, kad kreipiasi į popiežių, nes kreipimasis į vietinę hierarchiją yra beprasmiškas, o Čekoslovakijos katalikų draugija, kuri tariamai kalba katalikų vardu, tarnauja komunistinei valdžiai ir jos religijos žlugdymo planams. Nurodoma, kad vykdomas sustiprintas religijos persekiojimas, daromos kratos. Net Jono-Pauliaus II fotografijos, biografijos ir naujoji enciklika konfiskuojamos! Iš laiško aiškėja, kad apkalintieji bus teisiami už religinės literatūros dauginimą. Kreipimasis į popiežių baigiamas pasitikėjimu, kad popiežius yra vienas iš jų tarp ir todėl jų neapleis, vedinas meilės Dievo, kuris savo ištikimųjų neapleidžia.

* VYSK. COBA, senelis, 1975 m. buvo albanu saugomo suimtas, ir jo likimas iki šiol nežinomas. Tai naujausias žinios, kurios pasiekė laisvąjį pasaulį. Iki šiol buvo manoma, kad jis gyvena pas savo gimines Shkoder apylinkėse. Apimtai, apie Katalikų Bendrijos padėtį Albanijoje žinios labai negausios ir pasenusios, nes gaunamos iš retai pasitaikančių pagėgėlių, kurie patys mažai žino. Pvz. atbėga katalikai, kurie per visą laiką nėra matę kataliko kunigo. Prieš pusantų metų Albanijos religijos nusiskundė, kad "reakcinis elementas" dar laikur renkasi maldai. Nežinoma nei to "elemento" tikyba, nei vietovė. Besilankantiems turistams Shkoder miesto ateizmo muzėjus tvarkytojas tvirtina, kad žmonės turi pilną laisvę melstis namuose, savo šeimose, ir esą nė vienas už tai neukentęs, tik, aišku, kai susilaukti savo kaimynų "nepritarimo".

* PAUL KREML, amerikietis, gyvenantis Kingston, N. Y., prieš pusantų metų pradėjo JAV-se teikti krikščioniškas šeimoms, kad kiekvienas kas mėnesį parašytų po laišką už krikščionybę persekiojamai šeimai Sov. Sąjungoje ir kad už šį šeimą melstųsi. Jo įsteigtoji draugija vadinas "Persecuted Church Commission, Inc."

* KARD. WILLIAM WAKEFIELD BAUM, 53 m. amžiaus Vasingtono arkivyskupas, paskirtas naujuoju popiežiskos katalikų švieto komisijos prefektu. Jis užims 78 m.

KUN. J. STS.

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Suivamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Vasario šešioliktoji ir išeivija

Vytautas Vardys

Vasario 16-sios reikšmė yra gilesnė nei jos oficialioji paskirtis. Jinai yra ne tik tautinė, bet ir asmeninė šventė. Iš vienos pusės — tai lietuviškojo valstybingumo, vilties ir pergalės diena, iš kitos — tautinio ir asmeninio praradimo apmąstymas. Vasario 16-oji simbolizuoja ir tautinę laisvę, įkūnytą suverenių valstybių pavidalu, ir asmeninį pralaimėjimą, dramatiškai Algimanto Mackaus apdainuotą kaip praradimo egzili.

Ar lietuvių tautos laisvę pasilieka tik iliuzija? Sausai kalbant, ne, ir tai dėl trijų priežasčių. Viena, istorinis vyksmas eina tautų laisvėjimo, ne sunykimo keliu. Antra, Lietuva tebėra gyva, valstybinio suverenumo neužmiršusi. Trečia, tebėra gajai ir išeivija. Kaimynų tautinė giesmė parafrazuojant, "Lietuva nežus, kol mes tebesame gyvi."

ISTORIJA IR LAISVĖ

Nori kas ar nenori, istorinis vyksmas, nors ir rodo didėjantį tautų tarpusavio priklausomumą, eina tautinės valstybės kūrimosi keliu. Tarp jų yra ne nuo šiandien. Devynioliktoji ir dvidešimtoji šimtmečiai iš viso galima vadinti tautinio pakilimo, tautų tapatybės įsėjimo šimtmečiais. Komunizmas, politinė prasme 1917 metais gimusi jėga, bandė šį istorinį vyksmą sulaukyti, pasiremdamas tautine socialiniu klasių, teisingiau, darbininkų klasės solidarumo teorija. Pagal komunistus, gyvenimo tikrovėje reikšmingesnis esąs socialinis-ekonominis, o ne etninis-tautinis ryšys. Tuo remiasi ir vadinamoji sovietinių tautų brolybė. Net manoma, kad naujų laikų industrinės ekonomijos ir jos socialinių padarinių pagalba tautinis klausimas iš viso likviduos, nes modernizacijos poveikyje visos tautos supanašės ir jų individualus pavidalas (tautiškumas) išnyks. Sovietų Sąjungoje jos dargi savanoriškai susilies su rusų tauta, o rusų kalbą priims kaip pagrindinę komunikacijos priemonę.

Sios pastangos saviškai suprastu modernizacijos procesu ir miestų kultūros pagalba su naikinti sovietinių tautų skirtumų Kremliu tačiau nepasiekė. Tautos ne tik gyvuoja, bet ir sąmonėja; kartų diėja sovietų valdomų tautų nuoskaudos pajautimas ir noras valdytis savarankiškai, be Maskvos. Sovietinė terminologija tariant, komunistinė teorija pasirodė esanti nemoksliska, gyvenimo nepatvirtinta.

Pačioje Sovietų Sąjungoje marksistinė ideologija silpnėjant, jau daugiau ir daugiau parkeičia rusiškasis nacionalizmas. Marksizmas-leninizmas vis labiau tampa Rusijos ir rusų valdomos valstybės įrankiu įvairių tautų masėms politiškai mobilizuoti bei panaudoti Kremliaus reikalams. Tarpautinėje plotmėje matome visiška darbininkų klasės solidarumo teorijos bankrotą. Tai akivaizdžiai parodė vadinamojo monolitinio komunizmo suskilimas, Sovietų Sąjungos ir Kinijos priešiško augimas, ginklo karas tarp Pekingo ir Hanojaus.

Visa tai mato ir sovietų valdomos Lietuvos žmonės. Dar partijos sekretoriui Antanui Sniečkui gyvam esant, lietuviai inteligentai prašė, kad jis reabilituotų vadinamąją "vieningos srovės" teoriją, pagal kurią tautinis ryšys yra stipresnis nei socialinis-klasinis. Sniečkus atsakė, tačiau vis kartojo, kad ta daug kartų mirusia paskelbta "vieningos srovės", t. y. etninio, ne klasinio, solidarumo teorija tebesanti gyva.

Sovietinė tautų jungimo ir integravimo praktika pasirodė nesutinkanti su istorijos vystymosi tendencija. Yra ir kitų (ne tik sovietinis) valstybinio susijungimo modelių ekonominei gerovei plėtoti, kultūrai ugdyti, asmeninei laimei puoselėti, pilnai tautų lygybei ir tautiškai įgyvendinti. Pavyzdžiui galima nurodyti V. Europą, kur tautiškai viena šalia kitos gyvena didelės ir mažos tautos. Jos viena nuo kitos priklauso, dalinasi gerove ir viena kitai padeda, tačiau tai daro neniekindamos, neužgniauzdamos viena kitos kalbos, vėliavos, žmoniškųjų teisių ir suverenumo.

Komunistų vadai bei sovietiniai propagandistai nepailsta kartoje, kad Lietuva esanti ma-

VYTAUTAS VARDYS, politinių mokslų profesorius Oklahomo universitete, kalba lietuviams vienos iš kilmės proga

ža ir viena ekonomiškai negalinti išsilaikyti, kad tik sąjungoje su Rusija jina galinti greit ekonomiškai augti ir kad todėl nesą kito kelio, kaip eiti su Maskva. Tačiau V. Europos pokarinis išsivystymas rodo, kad tokios Justo Paleckio ir kitų mintys yra neteisingos. Galima ir ekonomiškai, ir politiškai bendrauti be varovo botago. Pastovi taika ir naudingas abipusis bendravimas tarp tautų pasiekiami ne priešpaudos priemonėmis, bet per tautinio suverenumo, t. y. laisvos kolektyvinės tautos, pripažinimą. Taip iki šiol vystėsi modernioji Europos ir pasaulio istorija, nors jai reikėjo daug aukų šiai išimčiai atrasti. Ateis laikas, kai ir komunistiniame pasaulyje šis principas pasieks pergalę, Dievažin tačiau kiek nelaimių pirma atnešės savo žmonėms ir visam pasauliui.

PRARASTOJI NEPRIKLAUSOMYBĖ TEBERA GYVA

Kova už laisvą Lietuvos valstybę 1918-52 metais pareikalavo daug aukų. Kartais kyla klausimas, ar tokie trumpi dvidešimt dveji laisvės metai buvo tu aukų verti? Dažnai girdime nepriklausomą Lietuvą kritikuojamą, ir tai ne tik sovietinėje Lietuvoje, bet ir Vakaruose. Kritikai smerkia jos nepakankamą ekonominę pažangą, Lietuvos politikų išminties stoką, kultūrinę lėmėjimą.

I laisvos Lietuvos valstybės gyvenimą reikia žiūrėti blaiviai, dalykiškai, nors ir kyla pagunda pasiduoti nostalgijai bei viską vaizduoti rožinėmis spalvomis. Tačiau jausmas neturi nustelbti tiesos. Buvo, aišku, trūkumų. Keistas, iš perspektyvos žiūrint, buvo kaikiurių mūsų politikų užsispyrimas valdyti diktatoriškai, sodinti Vasario 16 aktą pasirašiusius oponentus į kalėjimą ir t. t. Kaip iš Lietuvos atėjusi Tomo Zemačio savilaidos knyga rašo, nepriklausomoje Lietuvoje tai buvo "nesveikas reiškinys".

Buvo trūkumų ir ekonominėje srityje, tačiau kaip toje pat knygoje rašoma, "nėra valstybės be trūkumų, ypač jauna valstybė be jų neapseina". Pilnutinė istorinė nepriklausomos Lietuvos valstybės egzistencijos reikšmė galima matyti iš to, kad dar ir dabar Lietuvoje nepriklausomybės laikų paveikslas tebėra ir gyvas, ir dažnai net idealizuojamas. Per trisdešimt ir daugiau metų komunistiniai vadai, istorikai nepaliauja klasuoti istorijos, siekiami kuo labiau sujuodinti tą laikotarpį, išbraukti jį iš tautos atminties, iš jaunosios kartos švietimo, kad toji karta neturėtų su kuo negiamai palyginti vulgarios sovietų kasdieninio gyvenimo realybės.

Maskva nebijo (nebijojo ir

(Bus daugiau)

prieš II D. karą), kad rusai sieks atstatyti caro sistemą. Šiandien, beveik keturiasdešimtmečiui praslinkus nuo pirmosios Lietuvos okupacijos, Kremlius tebesibaimina lietuvių prisirišimo prie savosios tautinės valstybės. Jau nebeprisiekęs propagandistams išbraukti tos valstybės patirties iš gyvenimo, iš lietuviškosios samonės, nes nebeišnaiskinti kartą patirto valstybinio suverenumo saldumo, nepaneigsi didelių to laikotarpio laimėjimų. Jų, tiesa, vis daugiau atranda ir naujai apie tai rašdami Lietuvos ekonomistai bei kultūrininkai.

NEISBRAUKIAMA IS ISTORIJS

Šiuo aiškinimu nesiekiu nei paneigti esamas politines realybes, nei bendrybiniu optimizmu švelninti nepriklausomybės praradimo žaizdą, nei pagaliau žadinti iliuzines viltis. Savaime, žinoma, niekas nepasidaro, nežiūrint kokie bebūtų praeities ar ateities rodikliai.

Ypač sunki, palyginus su Rytų Europa, yra Baltijos kraštų padėtis. Esame ant didžiųjų tautų kovų kelio, geografiškai esame Rusijos lygumų dalimi. Kiekvienas, kuris valdo Maskvą, siekia iškelti vėliavą ir Taline, ir Rygoje, ir Vilniuje. Teisingai Aleksandras Dalinas pastebėjo, kad Baltijos valstybėms išlikti laisvom neleidų jo geopolitinė padėtis. Ir 1939-40 metų tragedijos tikriausiai negalėjo pakelti nei tobulės Baltijos valstybių demokratinė santvarka, nei didesnė vadų išmintis. (Iš lietuvių nevienas yra aiškinęs, esą, jei prezidento Smetonos valdymas būtų buvęs demokratiškesnis būtume išvengę sovietinės okupacijos). Istorinis likimas Lietuva įterpė tarp dviejų didelių imperijų — vokiškosios ir rusiškiosios, su kuriom galynėtis moderniaisiais laikais — ne mūsų jėgoms. Nepriklausomybė 1918 m. Lietuva, Latvija ir Estija laimėjo toms imperijoms sugriuvus. Per paskutiniuosius du šimtus metų taip atsitiko tik vieną kartą. Tam tikra prasme 1918 m. Vasario 16-toji buvo stebuklas.

Tačiau tasai stebuklas nebūtų įvykęs, jei Lietuva jam nebūtų buvęs pasirengusi. Jau kaikiurie 1863 metų sukilėliai (kunigas Antanas Mackevičius) kėlė laisvą Lietuvos apsisprendimo klausimą: ar gyventi su Rusija, kaip jis sakė, ar su Lenkija? Auto-nomijos Lietuva reikalavo jau 1905 m. seime. Buvo natūralu pasinaudoti proga 1918 m. paskelbti nepriklausomybę. Bolševikų istorikai, aiškiai žinodami, kad tai nuo Rusijos atsiskyrimo aktas, laikė ir dabar tebeilaiko tą aktą amžinos draugystės su Rusija išdavimu. Jo tekstas prieš gerą dešimtį metų buvo išmestas iš Lietuvos istorijos chrestomatijos. Kitaip tariant, Maskva ir jos valdiniai Vilniuje nori tą faktą išbraukti iš istorijos.

Kartais taip pat yra kritikuojama ir Lietuvos Taryba, tą aktą pasirašiusi, nes, girdi, ji buvusi vokiečių įrankis. Kaizerinė Vokietija, tiesa, ją siekė tokią padaryti, bet tai galų gale nepasiekė, ir kai vasario 16 d. Taryba deklaravo pilną nepriklausomybę, vokiečiai atsakė ją pripažinti ir planavo 1918 m. vasarą likviduoti pačią Tarybą. Kitaip tariant, Taryba atliko, kas buvo įmanoma. Ji išreiškė tautos apsisprendimą. Bet ji turėjo manevruoti ir laukti, nes neturėjo jėgos vokiečiams išvyti ir įvykdyti savo valią.

Tas nepriklausomos valstybės noras tebeegzistuoja ir šiandien. Jisai yra įrežtas, sakyčiau, beveik į lietuvių tautos charakterį. Kitos išvadų negalima priimti ne tik išsilaikėjus su Lietuvoje besilankančiais ar sekant pogrindžio leidinius, bet ir skaitant oficialią komunistinę spaudą.

Likau aš Jums skolinga už tiek gera, man padaryta. Buvai taurus, nuosirdus, paslaugus ligoniams.

A+A

DR. STASIUI PACEVIČIUI

mirus,

jo artimuosius giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu —

Eugenija Gugienė
Hamilton, Ont.

P a d ė k a

Mirus mūsų mylimai mamytei ir močiutei

A. A. ELENAI GUTAUSKIENEI,

nuoširdžiai dėkojame prel. dr. J. Tadauskui už mal-das koplyčioje, atlaikytas šv. Mišias ir palydėjimą į kapines. Taip pat esame labai dėkingi šauliams už visokeriopą pagalbą bei rūpestį.

Nuoširdžiai dėkojame visiems už velionės lankymą koplyčioje, dalyvavimą laidotuviuose, už aukas šv. Mišioms, pareikštas mums užuojautos, atsiųstas gėles ir aukas spaudai. Taip pat dėkojame A. Paulioniui už muziką ir giedojimą šv. Mišių metu.

Visiems nuoširdžiai dėkingi —

dukra Roma Jurgutienė su
vyru Jurgiu,
anūkęs Ramona, Daina ir
Jūratė su vyru Tomu

Lietuvoje daug didvyrių

Kun. J. Kidykas, SJ, gyvenantis Klevelande, 1979 m. vasarą lankėsi Lietuvoje. Čia dedamė jo išpūdytų suvestinė iš biuletenio "Mūsų žingsniai" (Ohio lietuvių žinios) 1980 m. 2 nr. RED.

Užsienietis, pabuvojęs tik Niujorke, negalėtų girtis, kad matęs visą Ameriką, ir porinti apie Amerikoje patirtus išpu-dzius. Panašiai atsitiko ir su manim. Buvęs tik Vilniuje ir Trakuose, negaliu kalbėti apie išpu-dzius iš Lietuvos.

Kaip malonu buvo pirmą kartą savo gyvenime išvyti išsva-jotą Vilnių, Aušros Vartuose aukoti Mišių auką. Taip gėlė širdį tik retai kur nugirstant lietuvišką žodį, turint saugotis viešbučio kambariuose paslėptų mikrofonų. (Aš jų nemačiau, bet apie juos perspėjo atvyku-siejai pas mane į kambarį, pa-leidę garsiai radiją, kad užtrenk-tų mūsų pokalbius). Džiugino, išgirdus gero apie Lietuvos ka-talikų gyvenimą: jų užsispyrimą išlaikyti savo tikėjimą ir kalbą, nepaisant drakoninės, šėtoniš-ka! gudrios okupanto ir vietinių ateistų varomos propagandos, tarydumų, net vaikučių gsdini-mo, kaip visa tai aprašo "Kro-nika", "Aušra" ir kiti pogrind-zio leidiniai.

Buvo malonu patirti, kokių didvyrių esama studentijoje, gimnazijose ir net pradžios mo-kyklose, kolikiuose ir profesū-roje. Trejetą valandų besikalbė-damas su vienu komunistu pasak-ia: "Jei Lietuvoje padaryta tokia didelė pažanga, jei žmo-nės tokie laimingi jūsų santvar-koje, kaip rašo "Gimtasias Kraš-tas", tai kodėl neleidžiate mums patiemti tai pamatyti, laisvai pa-sivažinėjant po visą Lietuvą?

Kodėl uždarote mus tik Vilniu-je ir tik su palydovais nuvežat į Kauną, Trakus? Kodėl nelei-džiat nuvykt savo tėviškėn, pa-guosti sergancio tėvo ar moti-nos, kurie negali atkelti ir Vilnių? Ar tai žmoniška-huma-niška? Kodėl išniekinta mūsų šventovė-katedra ir daug kitų bažnyčių, jei pas jus yra tikėji-mo laisvė?" I tuos mano klausi-mus jis nė žodelio neatsakė. Ty-lėjo.

Džiaugiuosi susitikęs ir paty-ręs ištikimus kovotojus už sąži-nės, tikėjimo ir savo tautos lai-svę asmenis, jaunos ir jau pagy-venusius. Jie prašo, labai prašo užpilti laiškais tuos mokytojus, kurie persekioja vaikus už tikė-jimą; policiją, mokyklų direkto-rius, gydytojus, kurie neprilei-džia kunigo prie mirštančio li-gonio. Rašyti kaliniams. Tokie laišakai yra labai naudingi, net jeigu adresatai jų ir negautų. Jie visiems primena, kad platu-sis pasaulis viską žino ir užjau-čia persekiojamus.

"Nukankintieji kovoja drauge su mumis... Jie stiprina mūsų gretas... Tebus pašvintinti nenusi-lenke prieš netiesą." ARKIV. M. REINYS
Vladimiro kalėjime

"Merkelis Giedraitis"

nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos:

Amberland Publishing Co.,
1813 Larchwood Ave.,
Troy, Mi. 48064.

Kaina: \$7.00 minkštasis virše-liais, \$11.00 — kietais.

Canadian Art Memorials Ltd.

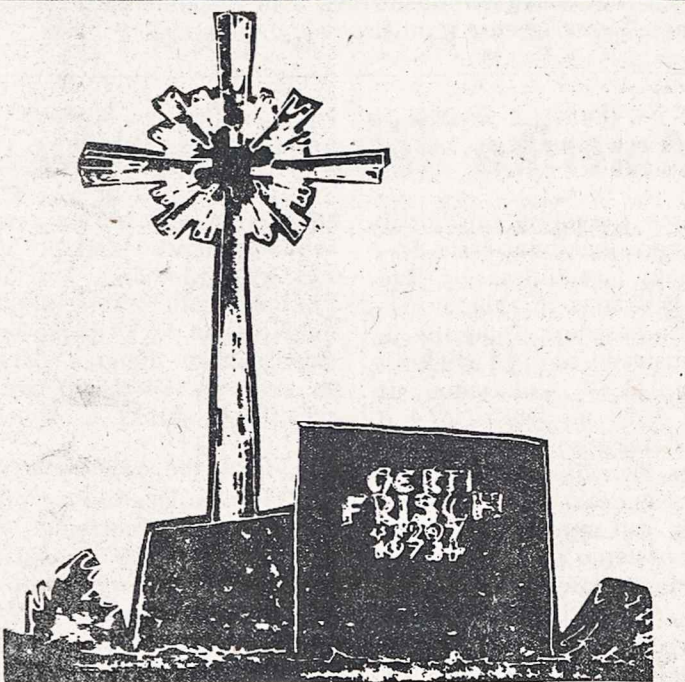
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų ak-mens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pa-gal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lie-tuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nesukubdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

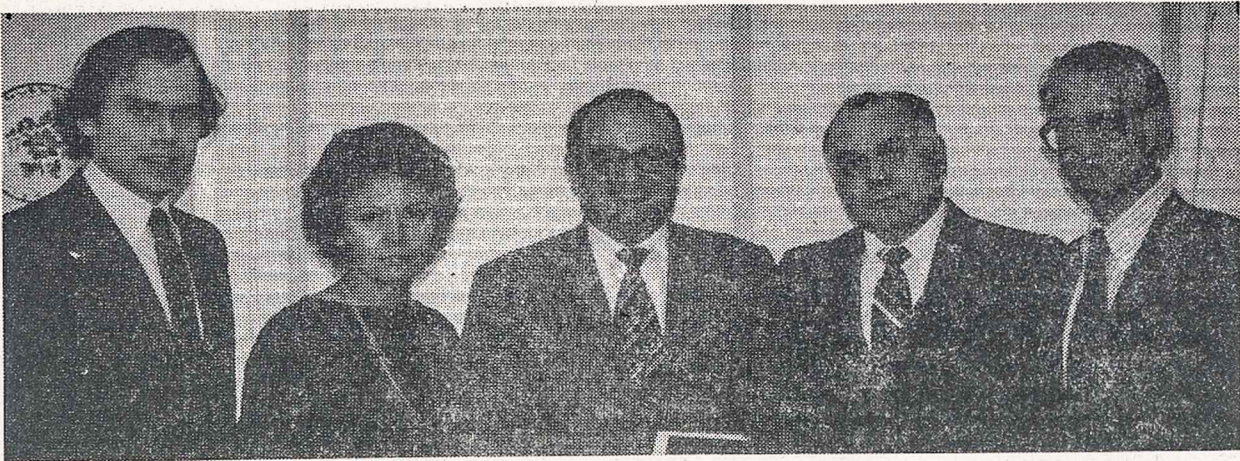
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

YONGE MEMORIALS LTD.

2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriskais darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

JAV Lietuvių Bendruomenės delegacija valstybės departamento Pabaltijo skyriui padovanojusi 6 toms leidinio "Encyclopedia Lituanica". Iš kairės: E. C. Raskauskas, krašto valdybos vicepir. A. Zerr, Pabaltijo skyriaus vedėjas D. Thomas Longo, jn., visuomeninių reikalų tarybos pirm. inž. A. Gečys, JAV LB įgaliotinis Vasingtone A. Gureckas

Prašo peržiūrėti Petkaus bylą

Dokumento nuorašas, gautas iš okupuotos Lietuvos

LIETUVOS TSR AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PREZIDIUMUI

Mes, žemiau pasirašiusieji, atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad š. m. liepos mėn. 10-14 d. LTSR Aukščiausiasis teismas nutėis Viktorą Petkų, pažėsdamas tarybinius įstatymus.

Štai mūsų argumentai:

1. Helsinkio nutarimų vykdyimų kontrolės grupė nėra nei antitarybinė, nei tuo pačiu antivalstybinė organizacija. Ir net TSRS vadovai savo viešuose pareiškimuose netvirtino, kad tokios grupės yra nusikalstamos. Teisme grupės paskelbtų dokumentų faktai nebuvo paneigti. Tarybinė spauda taip pat neišdrįso vadinti juos šmeižtu. Teismo nuosprendyje minimas tariamai antitarybinis dokumentas "Apie padėtį Lietuvoje". Pagnagrėnėkime jį.

Iki šiol nepaskelbtas hitlerinės Vokietijos ir stalininės Tarybų Sąjungos slapas 1939 metų susitarimas tarptautinėje teisėje vadinamas Molotovo — Ribbentropo paktu. Remdamasi Vakaruose paskelbtais Vokietijos reicho užsienio reikalų ministerijos archyvais, Helsinkio grupė turėjo pagrįdą tvirtinti, kad minėtas Molotovo — Ribbentropo paktas nulėmė Lietuvos respublikos likimą. Todėl šio dokumento juridiskai negalima laikyti antitarybiniu.

2. Estijos, Latvijos ir Lietuvos tautinio judėjimo komitetas irgi net formaliai nėra antitarybinė organizacija. Šio komiteto tikslas — legaliomis priemonėmis siekti trijų Pabaltijo respublikų nepriklausomybės nuo TSRS. Jeigu LTSR konstitucijos 69 str. garantuoja Lietuvai teisę išstoti iš Tarybų Sąjungos, kodėl baudžiamas žmogus, užsimojęs svarstyti Lietuvos nepriklausomybę? Kas turi išimtinę teisę brandinti tokias mintis ar jas raštu išdėstyti?

3. V. Petkus apkaltintas nepilnamečių girdymu svaigalais. Šį kaltinimą parėmė vienintelis liudininkas — VISI studentas D. Seputis. Jis mums daug kam žinomas kaip žemos moralės jaunuolis. Todėl nėra jokio pagrindo tikėti jo parodymais. Net Sepučio motina teisme liudijo, kad sūnus prasigėrė kaip tik po V. Petkaus arešto. Kitas liudininkas K. Paulionis viešai pasakojo, kaip Seputis raginęs jį duoti prieš V. Petkų parodymus.

Nuosprendis pagrįstas ir minėto Paulionio parodymais parengtinio tardymo metu. Teisme Paulionis liudijo, kad pas tardytoją jis buvo pakviestas gegužės 1-ją tiesiai iš draugo vestuvių. Net neskaitęs pasirašę jam pakištą protokolą. Ar neturėjo šis liudininkas rimto pagrindo atsakyti tokių parodymų? Net Stalino ir Berijės teroro metu liudininkas galėjo atsisakyti ankstesnių savo parodymų. Ir net jų laikų kariniai tribunolai negrįždavo savo nuosprendžio vieno liudininko parodymais. (Neturint įrodymų, byla būdavo perduodama administracinei institucijai — "Osobomu soveščaniju").

Šį kaltinimą parengtinio tardymo metu griežtai paneigė ir kitas jaunuolis — K. Subačius. Į teismą liudininku jis kažkodėl nebuvo pakviestas. Seseris Marytė ir Ona Poškutė, pas kurias V. Petkus 10 metų gyveno, paliudijo, kad jis niekada su jaunuimu negirtuokliuodavo.

4. Ypač grubiai pažeistas baudžiamojo proceso kodeksas, kaltinant V. Petkų homoseksualizmu. Kaltinimas pagrįstas kažkokio civilio parodymais, tariamai nukentėjusio prieš 5 (!) metus. Teisminės ekspertizės išvados, kuri yra panašiuose kaltinimuose pagrindinis įrodymas,

šioje byloje nebuvo. Taip pat ir nė vienas liudininkas nepatvirtino civilio parodymų. Tokiu būdu Civilis faktiškai pats sau tapo liudininku. Tai grubus LTSR BPK 79 str. pažeidimas. Šio straipsnio komentarai akcentuoja: "Liudytojas negali toje pačioje byloje lygiagrečiai vykdyti dvi nesuderinamas ir viena kitai prieštaraujančias profesines funkcijas — duoti parodymus byloje kaip liudytojas ir atlikti kaltintojo, gynėjo ar nukentėjusiojo (...) funkcijas".

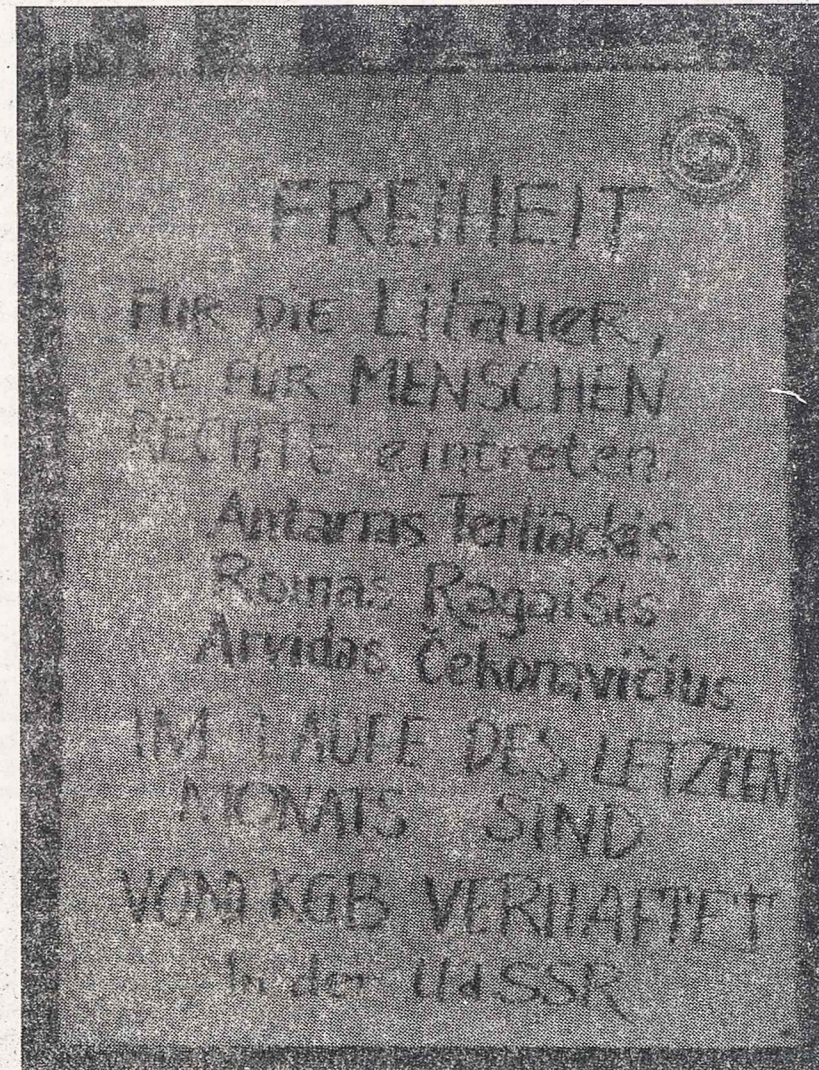
BPK 82 str. komentarai aiškina, kad "nukentėjusiojo parodymai turi būti kritiškai įvertinami, nes atskirais atvejais jis (...) iš keršto ar dėl nedraugiškų santykių bei kitokio suinteresuotumo gali norėti, kad kaltinamąjį nuteistų". Tačiau V. Petkaus teisme į tai nebuvo atsižvelgta.

Bet jeigu BPK 82 str. komentarai leistų ar net nurodytų, jog tokio nukentėjusiojo parodymai yra vertintini nekritiškai, tai ir tada pasaulyje neegzistuoja tokia teisinė norma, pagal kurią vienui vieno nukentėjusiojo ar liudininko parodymų užtektų laikyti kaltinimą įrodytu.

5. V. Petkus buvo kaltinamas už neigiamą įtaką jaunuoliams, 1976 m. pašalintiems iš A. Vėnuolio vid. mokyklos. (Todėl visuomeniniu kaltintuoju ir buvo tos mokyklos direktorius A. Dziško.) Teisme liudijo tik du iš jų — Paulionis ir Seputis. Likusiems šešiams — K. Subačiui, V. Pogučiui, J. Sasnauskui, A. Tučkui, A. Masilioniui ir V. Sidlauskui nebuvo leista liudyti ir tuo pačiu pasakyti tiesą apie V. Petkų, kurį artimai pažinojo.

Iš ankščiau surašytų faktų matyti, kad Viktoro Petkaus teismas tėra grubus politinis susidorojimas su "kitais galvojančiais". Todėl prašome Prezidiumą pavesti vienai iš juridinių institucijų priežiūrėnė tvarką peržiūrėti V. Petkaus bylą ir išleisti jį iš kalėjimo.

Vilnius, rugsėjo 14-oji, 1979

Žmogaus teisių draugija iš Frankfurto, V. Vokietijoje, 1979 m. gruodžio 7-10 dienomis Bonnoje surengė eitynes su deglais, pamaldas, pasninko dienas, protestuodama prieš žmogaus teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje. Prie miesto aikštėje įrengtų palapinių buvo iškabinti įvairūs plakatai. Viename jų, kuris matomas šioje nuotraukoje, reikalaujama laisvės lietuviams kaliniams: "Laisvę lietuviams, kovojantiems už žmogaus teises — Antanui Terleckui, Romui Ragaišiui, Arvidui Čekanavičiui, kurie praėjusį mėnesį buvo KGB suimti Sov. Sąjungoje."

Pasirašiusiųjų LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui pareiškimą dėl Viktoro Petkaus bylos sąrašas:

Lietuvos Helsinkio grupės nariai: Ona Lukauskaitė-Poškienė, kun. Karolis Garuckas; Tikinčiųjų Teisių Gynimo Katalikų Komiteto nariai kunigai: J. Kauneckas, A. Svarinskas, S. Tamkevičius, V. Vėlavicius, J. Zdebskis; Lietuvos kunigai: V. Bilius, M. Dobrovolskis, Z. Griunevičius, I. Jakutis, V. Jalinskas, V. Jaugelis, B. Laurinavičius, A. Lukošaitis, K. Montvila, P. Našlėnas, K. Pukėnas, B. Ražukas, V. Stirbys, A. Šeškevičius, K. Valančiauskas, S. Valiukėnas; pasauliečiai lietuviai: A. Andriukaitis, Aponavičiūtė, V. Bastys, V. Bidlauskas, Bružaitė, B. Burauskaitė, Balkaitis, Balkaitytė, P. Cidzikas, A. Čekanavičius, Čekinskytė, Česnauskas, Dapkevičius, I. Gajauskienė, G. Giedraitis, J. Gražys, Grėbliauskas, Grėbliauskienė, Gaudiešius, Gudauskaitė, J. Gudauskienė, K. Jurkštas, M. Jurevičius, Išpavičienė, Jakštis, J. Jonušas, A. Jonušienė, J. Kazlauskienė, Kezys, Kučinskas, Laurinskas, V. Lukėnas, A. Makacinas, Masilionis, R. Matulis, K. Matulionis, J. Meškaite, S. Mikšienė, A. Narvydas, V. Povilionis, J. Protasevičius, J. Petkevičius, Paulauskienė, R. Paulionis, S. Pilipavičius, R. Ragaišis, V. Ramanauskas, A. Raižytė, A. Remėnė, J. Sasnauskas, K. Skėbra, J. Stepkovičius, L. Simutis, S. Stankevičius, K. Subačius, G. Stanelytė, Stonys, Sakalys, A. Seduikis, A. Seduikienė, J. Šileikis, Z. Širvinskas, L. Sulskienė, A. Terleckas, R. Trachimas, K. Trinkūnas, R. Tutkus, Z. Vanagaitė, J. Volungevičius, Valiūnas, Urbonas, Urbonienė, V. Ūksnienė, A. Žeimys, A. Žilinskas, Žilevičius, Alb. Žilinskas, A. Žukauskas; pagal žodinį įgaliojimą: M. Niklus, E. Tarto, E. Udām, V. Bogušis, A. Masilionis, A. Tučkus.

Keturiasdešimt keturi parašai neišskaitomi.

Pavojinga lenkų meilė

Jie Vilnių pamilo ir ... pasisavino

STEPAS VARANKA

Lenkų, ypač išeivijos, spaudoje dažnai būna straipsnių bei atsiminimų apie Lietuvą ir lietuvius. Juose dažniausiai būna nemažai pagiežos ir pajuokos. Lietuviai tarnautojai, policininkai vadinami kyšininkais, šovnistais, stačiokais.

Kai paliečiamas Vilnius ir Vilniaus kraštas, straipsniai baigiasi, kaip toje pasakoje be galo: "Lenkija nuo Vilniaus ir Lvovo niekada neatsisakys." Dabar lenkų išeivijoje yra dvi vyriausybės ir du prezidentai. Viena ir kita sakosi esą tėsinys buvusios nepriklausomos Lenkijos. Viena ir kita skelbia įvairius įsakymus, buvusiems kariškiams pakėlimus. Dėl Vilniaus klausimo abi vyriausybės nesiginėja.

Toronto lenkų laikraštyje "Gloss Polski" 1979. X. 19 skyriuje "Geografinis - istorinis kampelis" rašoma apie Vilnių. Esą dabar Vilniaus žemės su Naugarduku ir Gardinu yra priskirtos prie Lietuvos respublikos (netiesa, Red.), kuri sudaro dalį Sovietų Sąjungos. Tai esą įvyko prieš žmonių valią, be jokio plebiscito ar balsavimo. Tos žemės nuo amžių buvo apgyventos lenkų, gudų ir lietuvių.

Pasak "Glos Polski", tie žemės plotai priklausė kadise Lietuvai. Savanoriškai sudavę su Lenkija Kriavė 1385 m., Jogaila pasižadėjo priimti krikštą su visa tauta. Už tai gavo Lenkijos karūną ir sostą. Nugalėjimas bendro lenkų-lietuvių priešo — kryžiuočių 1410 m. dar labiau sustiprino abi tautas.

Unija Horodelyje 1410 m. ir Liublino Unija 1569 m. suligino teisiškai abi valstybes — rašo "Glos Polski". Iškil, galinga dviejų tautų valstybė buvo vadinama "Rzeczpospolita", paremta šūkiu "laisvi su laisvais, lygūs su lygiais". Tają sąjungą esą dar labiau sustiprino Jogailos vedybos su Jadvyga. Po to vyko lietuvių šeimų apgyvendinimas Lenkijoje ir lenkų kolonizacija Lietuvoje. Vilniaus ir unijos istorija esą rišasi su Lenkijos likimu. Vilniuje karalius Stefan Batoris įsteigė akademią, būsimą jo vardo universitetą. Per šią sritį vyko lenkų-lietuvių kariuomenės žygiai į Rusiją, Napoleono — į Maskvą.

Naujų įvykių akivaizdoje

MIELI LIETUVIAI,

Šiandieniniai tarptautiniai įvykiai, išaukti Sovietų Sąjungos Afganistano okupacijos, ir revoliucinė, Sovietų Sąjungos sukurstyta anarchija Irane stipriai sukrėtė laisvąjį pasaulį ir gali labai reikšmingai atsiliepti į Lietuvos laisvės siekimus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, vykdydamas savo įsipareigojimus, skelbia:

1. VLIKas deda visas pastangas Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Jo paskirtis yra atstovauti Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos reikalams.

2. VLIKas siekia dirbti artimame ryšyje su Diplomatine Taryba, visais patriotiškų tikslų lietuviams ir visomis organizacijomis.

3. Savo tėvų išlaikytą lietuvių tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gintume Lietuvą.

4. VLIKas smerkia Sovietų Sąjungos kėslus Afganistane ir kitur, pritardamas JAV ir kitų laisvojo pasaulio valstybių ekonominiams bei technologiniams boikotams, jungiasi prie šio žygio sekančiai:

Per sukilimus lenkai-lietuviai kartu kovojo prieš bendrą priešą ir bendrai slapstėsi miškuose. Iš tų Vilniaus žemių esą kilę žymūs lenkai — Adam Czar-toriski, Adam Mickiewicz, Juliusz Slowacki, Jozef Pilsudski.

Vilniaus krašto grožį, pasak "Glos Polski", puikai aprašė Maria Rodziewiczowna, Eliza Orzeszkowa ir Julian Ejsmond. Ten esančios švarios ir nepaprastai gražios upės — Neris ir Nemunas, daugiau kaip 1500 ežerų.

Kaip matome, lenkai po unijos laikų prie Vilniaus taip prisirišo ir jį pamilo, kad pradėjo savintis ir pagaliau klasta Vilnių užgrobė.

Dabartinėje okupuotoje Lietuvoje rusai komunistai pastebėjo, kad Vilnius ir Vilnija vis daugiau ir daugiau lietuvejė. Tam vyksmui sulėtinti bei sukludyti jie pradėjo remti lenkus. Dėlto lenkai dabar Lietuvoje gauna daugiau įvairių privilegijų — mokyklų, savieiklos ratelių, būrelių, draugijų. O ir pamaldoms jiems dabar skiriama daugiau vietovių.

Iš Lenkijos Lietuvoje dažnai vieši įvairūs ansambliai, kultūriniai-literatūriniai sambūriai, teatrai, solistai ir įvairios sąjungos. Tie lenkų iš Lenkijos ryšiai stiprina tame lietuviškame krašte lenkiškumą ir palaiko jų slaptas svajones, kad Vilnius ir Vilniaus kraštas vėl grįš prie laisvos ir nepriklausomos Lenkijos.

Tai nėra daroma iš geros širdies lenkams. Dabar yra planingai sąjamos savos rūšies senos sėklos — būsimų nesusipratimų vaisiai. Yra aišku, kad rusai komunistai nepasitiki grynai lietuvišku Vilniumi ir Vilniaus kraštu. Lenkai tai supranta. Jie tą progą išnaudoja ir ruošia dirvą atečiai.

Po karo statistika rodė, kad iš Vilniaus krašto beveik visi lenkai repatriavo, o kiti "savanoriškai" išvyko į naujai gautas iš Vokietijos sritis... Kyla klausimas, iš kur lenkų vėl tiek daug atsirado Vilniuje ir Vilniaus krašte? Ar kartais nevyksta slapstas jų grįžimas atgal ir pasiruošimas būsimiems įvykiams, kurie anksčiau ar vėliau turės įvykti?

a. Deda visas pastangas paveikti laisvojo pasaulio valstybes, kad jos nedalyvautų olimpinuose žaidimuose Maskvoje ir okupuotoje Estijoje 1980 metais, morališkai pasmerkdamos Sovietų Sąjungą.

b. Apeliuoja į visus laisvojo pasaulio lietuvius tiesiogiai ir per visų kraštų lietuvių organizacijų vadovybes, kad nė vienas lietuvis nevažiuotų į okupuotą Lietuvą ir olimpiadą Maskvoje, jei ji ten vykty, tuo prisidėdami prie kitų valstybių moralinio ir ekonominio boikotavimo Sovietų Sąjungos.

c. Kad šis moralinis ir ekonominis boikotas būtų sėkmingas, VLIKas kreipiasi į visas lietuvių organizacijų vadovybes, lietuvišką spaudą ir radiją, prašydamas paremti šį VLIKo atsisaukimą.

5. Tautinis solidarumas yra augščiausia tautinė dorybė. Tik vieningas visų lietuvių įsijungimas į šią VLIKo akciją duos laukiamą vaisių.

Lietuva ir lietuvių tauta šaukiasi kiekvieno lietuvių pagalbos.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

žmoną dr. ANICETĄ, dukrą dr. JUDITĄ, žentą Kanados Lietuvių Fondo valdybos pirmininką inžinierių EUGENIJĄ ČUPLINSKĄ, vaikaičius bei kitus giminės nuoširdžiai užjaučiame —

Kanados Lietuvių Fondo taryba

A. a. JONAS MATULIONIS, buvęs Kanados Lietuvių Bendruomenės, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir VLIKo pirmininkas Nuotr. V. Maželis

Nutautimas ir nesantaika

A. a. Joną Matulionį ir jo mintis prisimenant

PRANYS ALSENAS

1980 m. sausio 24 d., po ilgos ir sunkios ligos Toronte mirė žymus lietuvių visuomenininkas Jonas Matulionis.

Jis buvo vienas aktyviųjų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir kitų organizacijų veikėjų, gabus plunksnos žmogus.

J. Matulionis buvo gimęs 1898 m. vasario 7 d. Žiugždų km., Ūdrijos parapijoje. Vėliau Žiugždai priklausė Krokialaukio parapijai, Alytaus apskr. Tėvas — Juozas Matulionis palaidotas Krokialauky. Motina Petronėlė Vaičiūnaitė buvo kilusi iš Pamargių km., Igliaukos parapijos. Ji mirė 1955 m. ištremta Sibire.

A. a. J. Matulionis pradinį mokslą išėjo Ūdrijos, Krokialaukyje ir Griškabūdyje, gimnaziją — Mariampolėje ir Voroneže. Universitetą baigė Kaune (teisių fakultetą).

Velionis buvo kūrėjas — savanoris, Lietuvos kariuomenės karininkas, seimo sekretorius, krikščionių demokratų partijos reikalų vedėjas, bankų tarnautojas, buhalteris, direktorius, finansų ministeris po 1941 m. sukilimo, finansinis tarėjas vokiečių okupacijos metu. Tremtyje: fabriko darbininkas, namų par-davėjas, verslininkas, bankelio vedėjas.

Visuomeninėje veikloje a. a. J. Matulionis reikšėsi nuo 1912 m. Galima sakyti, jis buvo gimes visuomenininkas — dirbo, kur tik reikėjo, nepaisydamas pasitaikančių smūgių bei nusi-vylimų. Lietuvoje reikšėsi daugiau politinėje veikloje, išeivijoje — visuomeninėje, išskyrus tuos metus, kai pirmininkavo VLIKui. Kanadoje jis labai aktyviai reikšėsi Bendruomenės organizavime ir kurį laiką jai vadovavo kaip krašto valdybos pirmininkas. Kaip sėkmingai pasireiškęs Kanadoje, vėliau buvo išrinktas ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininku. Išėjęs iš aktyviosios veiklos, a. a. J. Matulionis rašė bei tvarkė savo atsiminimus, remdamasis vestu savo dienoraščiu. Iš to atsirado stambus atsiminimų tomas "Neramios dienos".

Pokalbiuose Velionis keldavo daugiausia visuomeninius klausimus. Sakydavo: "Laikaisi teorijos, kad iš kiekvieno žmogaus daug ką galima išspausti. Gims-

ta genijai, kurie tarytum kartu atsineša kažką. Tačiau aplamai mokslas, pasiryžimas, pamėgimas, o svarbiausia, pats darbas išmoko visko". Labiausiai tai esą liečia visuomeninį darbą. Tik ilgi metai patirties duoda žmogui tokį patyrimą.

Su a. a. Velioniu šias eilutes rašančiam teko dirbti pirmojoje Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyboje. Jis buvo pirmininku, o aš sekretoriumi, informacijos reikalams. Tad pasinėkėdavom. Esą, jaunos dienos (1917 m.) jį labai paveikusi Rusijos revoliucija, nuvertusi carą. Tada, girdi, visi pajuto laisvę, laisvų žmonių entuziazmą, Didžiuliai mitingai, demonstracijos, kalbos. Tuomet pradedėjęs ir lietuvių judėjimas bei organizavimasis. Atsiradęs optimizmas veikti, nepasiduoti, tikėtis kažko didingesnio ir jausti, kad žmonių jėgomis galima padaryti šį tą geresnio, tobulesnio. Žinoma, tai buvo trumpintis miras, nes laisvę greitai pavirto dar didesne priešpaula.

Į klausimą anuomet (po KLB susiorganizavimo), kaip jis žiūri į lietuvių veiklą išeivijoje, taip aiškinau.

Esamoji padėtis visada galėtų būti geresnė. Mus, girdi, pjauna du dalykai: nulietuvėjimo grėsmė ir politinė nesantika. Pirmoji grėsmė jau gulanti ant mūsų visu svoriu. Yra mokyklos, parapijos, darželiai, orga-nos, spauda, bet jei šeima nepajėgs tvirtai laikytis, pastangos bus bergėžios. Lietuvybės išlaikymo pagrindas buvo, yra ir toliau bus šeima. Jei kuri viena šeima nepajėgianti perprasti šio uždavinio, reikia jai ateiti į pagalbą.

Antroji mūsų negerovė — politinis susiskaldymas. Jis pradedamas nuo viršūnių ir nusirėjęs iki apačios. Tai mus ir silpnina. Todėl PLB valdyba ir imasi sunkaus uždavinio — siekti politinio vieningumo. Velionis tuomet buvo optimistas. Tikėjosi, kad bus galima to pasiekti. (Jis neklaido, kiek tai liečia KLB).

Esą visi mato, kad Lietuvos laisvinimo reikalai vis sunkėja, todėl reikia įieškoti kitų kelių. Svarbiausia — rasti daugiau draugų kitataučių tarpe, daugiau pasitikėti savimi ir artimiau jungtis su bendro likimo nuskriaustaisiais. Reikia siekti bendradarbiavimo su kitomis Rusijos pavergtomis tautomis.

A+A

ANDRIUI SUPRONUI

netikėtai mirus,

gilią užuojautą reiškia ilgamečiui "Vyčio" pirmininkui ir darbuotojui ANTANUI SUPRONUI, Andriaus motinai FILOMENAI, sesutei TAIĐAI ir visiems giminėms bei artimiesiems —

TLSK "Vytis" ir nuliūdę vytiečiai

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KLUBOTYRA

Vilniaus meno darbuotojų rūmuose neseniai buvo surengta II respublikinė klubotyros konferencija. Šią keistai skambančią ir netgi mokslinė vadinamą konferenciją surengė kultūros ministerija su respublikiniu kultūros švietimo darbo metodiniu kabinetu. Tikrąjį konferencijos tikslą atskleidžia kultūros "ministerio" J. Bielinio skaitytas pranešimas "Klubinių įstaigų vaidmuo komunistiškai auklėjant darbo žmones". Pašalioje, atrodo, kalbėjo ir svečias iš Leningrado — N. Krupskas kultūros instituto katedros vedęs dr. D. Genkinas. Konferencijoje taipgi dalyvavo svečiai iš Maskvos, Estijos ir Gudijos.

ISGELBEJO GYVYBĖ

"Tiesos" sausio 6 d. laidoje rašoma apie vieną Kauno jaunimo savi-veiklinio ansamblio gitaristą G. P., kuris po klinikinės mirties vėl buvo sugrąžintas gyvenimui: "Nelaimė atsitiko koncerto Kauno profsąjungos kultūros rūmuose metu. Vaikinas, priėjęs prie mikrofono, norėjo paskelbti naują programos numerį, tačiau, sugedus stiprintuvui, elektros grandinėje įvyko trumpas sujungimas, ir žiūrovų akivaizdoje jis krito be sąmonės. Iš gretimose salėje vykusios repetitijos skubiai buvo iškvieisti gydytojai Jūratė ir Česlovas Norvaisas, žinomi pramoginių šokių atlikėjai. Išorinio širdies masazho ir dirbtinio kvėpavimo dėka buvo palaikoma gėstanti vaikinio gyvybė. Po dešimties minučių atvyko greitoji pagalba. Daug dienų ir naktų Kauno respublikinės klinikinės ligoninės reanimacijos specialistai budėjo prie nukentėjusio. Buvo taikomi patys naujausi gydymo metodai, efektyviausi medikamentai. Tik po aštuoniolikos parų ligonis ištarė pirmuosius žodžius...". Dabar jis jau esąs išrašytas iš ligoninės. Pasak prof. dr. A. Lukoševičiūtės, vaikinio gyvybė buvo išgelbėta dėl gydytojų Jūratės ir Česlovo Norvaisių suteiktos pagalbos nelaimės vietoje, skubaus greitosios pagalbos atvykimo ir sunkios atgaivinimo specialistų kovos ligoninėje.

MIRTIES BAUSMĖ

Augščiausiojo teismo teisėjas J. Jasuveličius Vilniuje vykusioje byloje paskyrė mirties bausmę V. Serebriankovui, 12 metų griežto režimo stovykloje — V. Apyvalui, 2 metų bendro režimo stovykloje — O. Rusienai, 1,5 metų — R. Isajenkovali. Si ketveriukė girtavo landynę paverstame O. Rusienės bute. Apie patį nusikaltimą Stasys Punys sausio 9 d. "Tiesoje" pasakoja: "Viena praėjusių metų vakarą V. Serebriankovas ir V. Apyvalas, turėdami tikslą nužudyti vieną pilietį, atsisilvojo į O. Rusienės butą Vilniuje. Pakalnės gatvėje. Ten visi girtavo. Pasukę V. Serebriankovas ir V. Apyvalas žiauriai nužudė atsisilvoję su gėrova. Lavoną paliko virtuvėje, o patys dar tris dienas gėrė..." Abi moterys buvo nuteistos dėlto, kad

DELHI — TILLSONBURG, ONT.

TAUTOS FONDI 1979 m. aukso \$200: KL Bendruomenės Delhi apylinkė.

\$50: KL Katalikų Moterų Draugijos Delhi skyrius, DLK Gedimino šaulių kuopa, Tillsonburgo medžiotojų klubas "Vilkas", Tillsonburgo Lietuvių Ūkininkų klubas, V. Miceika, D. Žiogas.

\$30: A. Rudokas; \$25: S. Jakubikas, S. Jokubilius, J. Rimkus, G. Rugienis.

\$20: P. Augaitis, B. Ceika, V. Diršė, A. Steigvilas, Kun. J. Gutauskas, B. Gudinskas, P. Laureckienė, K. Lukošius, K. Ratavičius, J. Vieraštis; \$15: P. Vindašius.

\$10: A. Augustine, J. Augustine, S. Beržinis, V. Čiuprinskas, B. Diršė, V. Galeckas, F. Gurklys, J. Jurėnas, J. Korsakas, J. Jocas, kun. L. Kemėsis, E. Langas, J. Lukšys, J. Jauneika, S. Liaudinskas, P. Malakauskas, A. Mačiulis, J. Mačiulis, A. Miknevičius, V. Nemura, M. Norkus, P. Ožalas, B. Povilaitis, V. Radauskas, M. Stankaitienė, D. Širma, S. Styra, V. Treigis, A. Usvaltas, J. Vitas, V. Vytas, V. Vindašius, J. Vitkauskas, A. Vaitkevičius; \$8: P. Lapienis.

\$5: J. Aušrotas, D. Bartulienė, J. Grabstas, P. Janulis, K. Liubertas, B. Keburis, A. Skudienė, B. Polianskis, E. Stanaitis, J. Tranelis, A. Rastapkevičius, B. Vyšniauskas, P. Žilvitis, A. Marcinkevičius.

\$4: E. Razokienė, G. Sutkaitis,

šios žmogžudystės nepranešė milicijai. Bausmės atlikimo vietoje jos priverstinai bus gydamos nuo alkoholizmo.

CIVILINĖ AVIACIJA

Lietuvos civilinės aviacijos susivienijime buvo aptarti praėjusių ir dabartinių metų planai. Teigiama, kad per 1979 metus pervežta 658.000 keleivių, 10.600 tonų krovinų. Siemot keleivių skaičių tikimasi padidinti iki 700.000, pervežti 500 tonų pašto, 11.000 tonų krovinų. Prie Vilniaus aerodromo baigiamas statyti 380 vietų viešbutis, kuriuo galės pasinaudoti i Maskvos olimpiadą skendantys keleiviai. Prie senosios stoties pastato įrengiami trys apšildomi išėjimai i lėktuvus. Plauojama ir naujoji keleivių stotis Vilniaus aerodrome, bet jos statyba tebus pradėta sekantių penketį.

VANDENTIEKIO SUKATIS

1979 m. gruodžio 21 d. buvo paminėtas Kauno vandentiekio penkisdešimtmetis. Ta proga rašoma, kad dabar kiekvienam kauniečiui per parą tenka maždaug pusterčio šimto litrų vandens. Pirmieji bandymai vandentiekio kryptimi buvo padaryti XVI š. viduryje žaliakalnyje aptikus tris vandens šaltinius. Vanduo mediniais vamzdžiais savaitkos būdu patekdavo i pirklių namus ir karčiams. Centralizuoto vandentiekio ir kanalizacijos projektas buvo paruoštas 1922 m., o 1929 m. pabaigoje kauniečiai pirmą kartą gavo vandenį iš Eilgių vandentiekio stoties. 1944 m. liepos 21 d. pasitraukiantys vokiečiai susprogdino pagrindinę Eilgių vandentvę, antro pakėlimo vandentiekio stotį Aleksot, rezervuarą Žaliakalnyje. Pastarajame vandentiekio stotį pavyko išsaugoti meistrai P. Špokui, susitarusiam su sprogdinimus vykdžiusiu čekiu. Eilgių vandentiekio stotis iš dalies buvo atstatyta per 22 dienas. Vėliau jos pajėgumas padidėjo iki 26.000 kubinių metrų vandens per parą. 1956 m. pradėjo darbą naujoji Kleboniško vandentiekio stotis, pūripūndama 14.000 kubinių metrų vandens per parą. Po septynerių metų i bendrą sistemą buvo įjungta Vičiūnų vandentiekio stotis, 1965 m. — dižiausia Lietuvoje Petrašiūnų vandentvė. Iš 50 jos gręžinių Kaunas per parą gauna 150.000 kubinių metrų vandens. Vičiūnų vandentvėje, ant Nemuno kranto, įrengiamas spindulinis gręžinys. Jo vidaus skersmuo — 6 metrai. Šio šulinio plieniniai vamzdžiai su skylutėmis pasiekė 15 metrų gylį ir vandenį surbė iš po Nemuno dugno dangos. Pramoninis vandentiekis yra įrengtas Žaliakalnyje. Gamybos reikalmams Kauno marių tiekiamas vanduo esąs du kartus pigesnis už geriamąjį. Šio vandentiekio našumas — 30.000 kubinių metrų vandens per parą. Kauno vandentiekis dabar turi septynias antrą ir trečiojo pakėlimo stotis, o bendras jo tinklų ilgis yra 624 kilometrai.

V. Kst.

Kviečiame atsilankyti i Hamiltono Lietuvių Sporto Klubo "Kovas" rengiamą

KAUKIŲ BALIŲ

- Bus šiltas bufetas
- Veiks įvairių gėrimų bufetas
- Gros geras orkestras
- Bus premijuotos geriausios kaukės

DETROIT, MICHIGAN

"SEKMINIŲ VAINIKAS". Detroitiečių jaunimo ir jų vadovų pastangomis rampos šviesą išvydo A. Gustaičio 2 v. muzikinis veikalas "Sekminių vainikas". Tai žodžio, dainos ir tautinių šokių pynė, leidžianti pasireikšti meninius talentus turintiems jaunuoliams. Jų gi — arti 60! Bendroji režisūra — J. Pusedžio, muzikinis vadovas ir dirigentas — St. Slizys, tautinių šokių vadovė — G. Gobienė. Garsinė sistema tvarko A. Butkūnas, o apšvietimu rūpinasi A. Plečkaitis. Svarbesniuose veikalo vaidmenyse reiškiasi P. Heiningienė, L. Tautkevičiūtė, L. Mikulionis, A. Smalinskaitė, R. Kasputis, B. Sverienė, K. Baly, P. Jankus, A. Jurgutytė. Orkestrėlyje groja — pianinu St. Slizys, klarnetu — A. Matvekaitė, akordeonu — V. Neverauskas. Šis kolektyvas yra pasirošęs praėjusio ir kanadietiškių lietuvių bei tik atsiarstų kvietėjų. Al. G.

SPAUDOS DIENA — Lietuvių Kultūros Klubas ir Stasio Butkaus šaulių kuopa 1980 m. sausio 27, sekmadienį, surengė lietuviškosios spaudos dieną, kuriai progą sudarė suaktyvė — 75 metų spaudos laisvės atgavimo, 100 metų nuo pirmojo lietuvių laikraščio JAV-se, 40 metų sovietinės priespaudos. Už gyvus ir mirusius spaudos darbuotojus buvo atlaikytos Mišios Dievo Apvaizdos šventovėje. Pamokslė, kurį pasakė kun. Pr. Gaida, "T. Žiburių" redaktorius, buvo gvildinama krikščionių siekiamą vienybę (maldu savaitės proga) ir mestas žvilgsnis i lietuvių išsivijęs vieningumo stoka. Po šių pamaldų Kultūros Centro salėje buvo surengtas minėjimas, kurį įnešus vėliaus, pradėjo kultūros klubo pirm. A. Musteikis, pabrėždamas minėjimo sūki — "Tautinė spauda — Lietuvos laisvės ginklas". Ir apgalvestaudamas mūsų spaudoje pasitaikancias neigiamybes. Pirminio pakviesta iškilmei vadovavo Stefanija Kaunelienė. Invokacija skaitė Dievo Apvaizdos klebonas kun. V. Kriščiūnėvičius. Trumpas įvadinės kalbas pasakė JAV LB pirm. inž. V. Kutkus ir vietinių organizacijų DLCC valdybos pirm. dr. A. Barauskas. Paskaitininkas kun. Pr. Gaida kalbėjo tema "Kova už spaudą — kova už tautos gyvybę".

HAMILTON

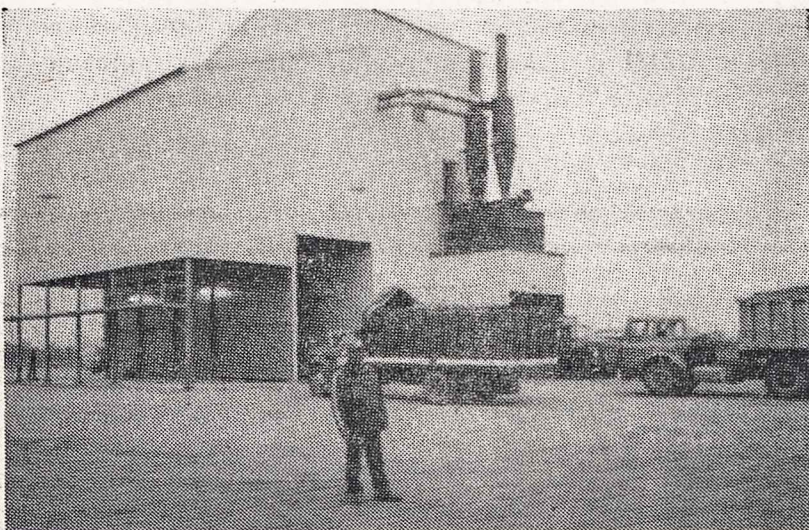
UŽGAVENIŲ BLYNAI — VAKARIENĖ bus ir šiemet. KLK Moterų Dr-jos Hamiltono skyriaus valdyba ruošiamas ir planuojami, kad būtų geriau nei seniau buvo. Iš anksto kviečiame Hamiltono ir apylinkių visuomenę ruošis atsilankyti. Prasmę paaukoti fantų loterijai. Vakariene įvyks vasario 19 d., 7 v.v.

Valdyba
HLK "KOVAS" nuosirdžiai dėkoja visiem nariam ir svečiam už atsilankymą i linksma laimės vakarą. Dėkojame A. Kybartui — Ottawa Meat Market už paruoštas vašes. Klubas planuoja ruošti laimės vakarą kasmet. R. S.

\$4: R. Augustinavičienė, V. Čiuprinskas; \$2: P. Trečiokienė, D. Naginskas, Zadorskis, S. Jokubilius, L. Vitiene, Aldona Vieraštienė, A. Evans. Iš viso: \$902.

Aukų rinkimo komiteto vardu nuosirdus aiči visiems —

E. Rugienienė
B. Diršienė
R. Beržinienė

JONAS VIERAITIS prie naujos savo imonės Delhi, Ontario

DETROIT, MICHIGAN

Jisai suminėjo spaudos sukakti ir plačiau gvildeno spaudos draudimo laikotarpį, skėmingas jo kovas bei lietuvių tautos laimėjimą. Taip pat jis metė žvilgsnį i dabartį, kurioje vyksta panaši kultūrinė bei religinė kova Lietuvoje, ir aptarė išsivijęs spaudos paskirti.

Meninę iškilmes dalį atliko sol. Danutė Petronienė, išpūdingai padainavusi keletą liaudies ir mūsų kompozitorių dainų. Jai akompanavo jaunas muzikas Vidas Neverauskas. Naujai sudaryta tautinių šokių grupė "Audiņas", vadovaujama Rusnės Baltrušaitytės, gražiai atliko keletą tautinių šokių. Jai grojo akordeonistas V. Neverauskas. Programos atlikėjai buvo apdovanoti specialiai tai progai pagamintu ženklu — medaliu. Iškilmė baigta Lietuvos himnu. Joje dalyvavo per 200 asmenų. Buvo matyti gana daug spaudos žmonių. Visa tai rodo, kad Detroito lietuvių daug dėmesio skiria lietuviškajai spaudai. Net jų radio programos spaudos dieną tinkamai paminėjo. Spaudos dienos rengėjai išleido iliustruotą 8 puslapių leidini su daugelio laikraščių vinjetėmis ir atitinkama informacija. DI.

London, Ontario

"VOLUNGES" DAINININKES iš Toronto, mūsų solistė Irena Černienė, Londono meninės pajėgos, choras "Pašvaistė" ir šokių vienetai "Sugrįžti jaunystei" bei "Baltija" atliko Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 62-tros sukakties minėjimo programą Londone. Pagrindiniu kalbėtoju sutiko būti Vak. Ontario universiteto profesorius D. Pospelovskis.

Minėjimas įvyks vasario 17, sekmadienį, 3 v.p.p., gražioje Elborn College salėje, Western Road, prie universiteto, ten pat kaip ir pernai, kai teko džiaugtis solistų Čapkaukienės ir Strimačio koncertu. Elborn kolegija yra Western ir Sarnia Road sankryžos žiemvakarinėje dalyje. Prie kolegiją ant pagrindinio vėlavų stiebo plevėsuos trispalvė, tačiau šiame apvaliame apie stiebą prie kolegijos privažiavime automobilių palikti negalima. Automobilių aikštė ir jėjimas — dešinėje (šiaurinėje) kolegijos pusėje, išvažiuojant nuo Western gatvės.

Jėjimas — laisvas; bus priimamos aukos Tautos Fondui ir minėjimo išlaidoms padengti. Dalyvausime gausiai, paragindami vieni kitus, pasi-

vasario 16, šeštadienį, 7.30 v. vakaro, Jaunimo Centro salėje, Hamiltone

Jėjimas — \$4.00, studentams ir pensininkams — \$2.00

kviesdami ir lietuviškai nekalbančius savo draugus, kaimynus, darbo kolegas. Pajusime savo tautos meilę gliaui savo širdyse šiuo tėvynės skaudžiu, tamsiu metu ir, įvertindami Kanados Lietuvių Bendruomenės Londono apylinkės valdybos pastangas, iš Londono ir visų artimesnių apylinkinių kolonijų suplakime vasario 17 užpildyti Elborn salę. Atkreipti reikia dėmesį, jog Elborn kolegija yra tik kitoje Sarnia Road pusėje nuo Althouse kolegijos (irgi Western kelyje), kurioje būdavo rengiami ankstyvesnieji minėjimai.

VILIUS VILEMBREKTAS mirė 1979 m. gruodžio 23 d., palaidotas 1979 m. gruodžio 27 d. lietuvių Sv. Jono kapinėse, Mississaugoje, Ont. Velionis buvo gimęs 1899 m. balandžio 5 d., Ruikių km., Žygačių valsč., Tauragės apskr., ūkininkų šeimoje. Mokėsi tų laikų caro mokykloje ir pasiekė vidurinio išsilavinimo; be to, buvo plačiai apsiakaitęs.

V. Vilembrekas 1919 m. buvo paimtas i Lietuvos kariuomenę, kai teko kovoti prieš lenkus dėl Lietuvos nepriklausomybės. Sugrįžęs iš kariuomenės, jam buvo siūlyta mokytojo tarnyba Tauragėje. Siūlymo nepriėmė, nes jo mamytė tam prieštaravo. Ji buvo istiknusi, kad ūkyje duonos nepritrūks, o tarnyba nepastoviai laikė gali neišai trukti. 1926 m. vedė Lydiją Genčaitę ir atėjo i žentus i Degučių km. Žem. Naudmiesčio valsč., Tauragės apskr. Pradžioje buvo nelengva, turėjo išmokėti Lydijos broliams ir seserims dideles dalias.

Prieš rusams okupuojant Lietuvą 1940 m., Vilius Vilembrekas jau buvo tvirtai įsikūręs: šalia ūkio, turėjo krautuvę kaimo ir pašta savo name. Buvo pastatęs pieno nugriebimo centrą visai seniūnijai.

Rusų okupacijos metais prasidėjo jo vargai — buvo labai persekiojamas; daug kartų rusai įsilausė i namą kratų daryti ir kaltino jį šnipinėjimu. Jeigu ne repatriacija i Vokietiją, tikrai būtų, kaip daugeli kitų, nužudė arba i Sibirą išvežė.

1947 m. V. Vilembrekas iš Vokietijos išvažiavo i Angliją. 1950 m. atvažiavo i Kanadą. Cia sutuokdino visus vaikus, kurių buvo šeši — du sūnūs ir keturios dukterys. Visus mylėjo ir visiem padėjo išsikurti. Paliko 6 vaikus, 19 vaikaičių ir labai nuliūdusią žmoną Lydiją.

Buvo labai gražų, kai jo vaikaičiai nešė karštą. Tegu ši miela Kanados žemelė būna Tau lengva. Kor.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryti.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių potarnavimas.
Kapitalas — virš \$14,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
sutaupos 12%
term. depozitus 1 m. 12 1/4%
term. depozitus 3 m. 11 1/4%
pensijų fondo 11 1/4%
IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 13 1/4%
asmenines paskolas 14%

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

PLB VALDYBA sausio 9 d. posėdžiavo Čikagoje, Jaunimo Centre. Pagrindinis dėmesys buvo skirtas samatai ir "Pasaulio Lietuvių" leidimui. Buvo priimta ižd. M. Silkaičio 1979 m. apyskaita ir 1980 m. samata, numatanti turėti \$16.000 pajamų bei \$30.000 išlaidų. Deficitas bus padengtas iš turimų atsargų. "Pasaulio Lietuviui" 1980 m. skiriama \$21.000. Redaktoriams negalėjus atvykti, pranešimą šio žurnalo reikalais padarė valdybos pirm. V. Kamantas. Jis pastebėjo, kad žurnalo leidimas dėl įvairių priežasčių gerokai vėluojasi, bet tą vėlinimąsi žadama išlyginti dvigubais numeriais. Administratorės D. Kojelienės duomenimis, "PL" 74% prenumeratorių turi JAV-se. Likusius sudaro skaitlytojai Australijoje, Kanadoje, Brazilijoje, Argentinoje, Venecueloje, Kolumbijoje ir Ugrugvajuje. Posėdyje patvirtinta 1978 m. vasarą Toronte įvykusių Pasaulio Lietuvių Dienų apyskaita ir perduota PLB kontrolės komitėjai. Posėdyje pranešimus padarė: švietimo reikalais — kun. A. Saulaitis, kultūrinės tautos komisijos — V. Kleiza, sporto — Z. Žiupsnys, visuomeninių reikalų — S. Kuprys.

KUN. JONAS KIDYKAS, SJ, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebono pavaduotojas Klevelande, šiemet švenčia dvi sukaktis: sausio 8 d. jis sulaukė deimantinių savo amžiaus jubilėjaus, o rugpjūčio 27 d. minės 45 metų kunigystės jubilijų. LRK Moterų Sąjungos 36-tos kuopos surengtos pagerbtuvės sausio 6 d. buvo pradėtos iškilminėmis koncelebracinėmis Mišiomis, klebono kun. G. Kijausko, SJ, pamokslu. Po pamaldų salėje įvykusiam minėjime su suakutvininko nuėitu gyvenimo keliu supažindino I. Bublėnė. I jėziūtį ordiną jis įsijungė 1925 m. Naujokyną atliko, filosofiją ir teologiją studijavo vokiečių jėziūtų mokykloje Olandijoje. Kunigu buvo įšventintas 1935 m. Darbuotis teko Kanadoje, Brazilijoje, Urugvajuje, Argentinoje ir JAV. Yra išvertęs keletą veikalų jaunimui, parašęs "Marijos apsišėikimus Fati-moje", redagavęs JAV jėziūtų leista "Žvaigždė", 10 metų — Brazilijos lietuvių savaitraštį "Mūsų Lietuva".

SPROGUJUS BOMBA 1979 m. gruodžio 6 d. Santa Monica mieste, Kalifornijoje, apgriovė lietuviui Mike Pasker (Mečiui Paškevičiui) mikroklausantį namą. Apie tai kalbėjo televizija, rašė spauda. M. Pasker, 78 metų amžiaus, iš V. Vokietijos i JAV yra atvykęs 1949 m., JAV pilietybę gaves 1962. Lietuvoje jis dirbo policininku ir buvo apkalintinas bendradarbiavimu su naciais žydu žudyme. Esą Izraelyje yra keli liudininkai, galintys įrodyti jo nusikaltimus. JAV teisingumo departamentas 1977 m. pradėjo bylą atsaukti jo pilietybę, bet jis pats jos atsisakė, nepripažindamas kaltu, ir dabar JAV gyvena kaip legalus svetimšalis. Prie jo namo 1977 m. yra demonstravę žydų Savignyso Sąjungos nariai. Jiems ir krinta įtarimas dėl bombos susprogdinimo. Ji buvusi padėta namo rūsyje esančiam garaže, sprogdiklis sujungtas su automobiliu variklio užvedimu. Automobilių priklausęs Adolfui Storikui ir jo žmonai Lilijai. A. Storikui bomba sužeidė veidą, žmona nenukentėjo. Žydų Savignyso Sąjunga yra šovininio pobūdžio organizacija su stiprių teroristinių polinkiu.

Venecuela

VENECUELOS LIETUVIŲ KULTŪROS FONDAS, vadovaujamas pirm. J. Menkelūno, šiemet išleis gausiai iliustruotą "Skautų metraštį", atspindintį šios organizacijos lietuvišką veiklą šioje šalyje. Išleidimu rūpinasi specialus komitetas, kurio vadovas yra J. Menkelūnas. Leidėjai kviečia talkon kitose valstybės gyvenančius lietuvius skautus bei skautes, jų tėvelius ir rėmėjus. Visi prašomi iš anksto užsisakyti "Skautų metraštį", atsiunčiant 10 JAV dolerių, kurie padengs ir metrašio pasitūmimo išlaidas. Čekiai rašomi VLK Fondo ižd. Julius Vaisiūno vardu ir siunčiami šiuo adresu: J. Vaisiūnas, Qta Ali, Los Laureles, El Paraiso, Caracas 1021, Venezuela.

Argentina

PETRAS IR ELENA MEKŠRIŲ-NAI, gyvenantys Berisso mieste, augsine savo vedybų sukaktį švenčia Buenos Aires. Ji pradėta kun. J. Petraičio atnašautomis padėkos Mišiomis Aušros Vartų šventovėje. Po pamaldų vašes savo name surengė E. Mekšriūnienės brolis P. Sakalauskas.

BIRUTES DRAUGIJA Adroge, Buenos Aires priemiestyje, paminėjo savo veiklos 49 metų sukaktį, įžengdama i jubilėjinis 50-tuosius metus. Vietinėje kunigu seminarijos koplyčioje Mišias laikė kun. J. Petraitis, Lietuvos kriegių giedojimui vadovavo P. Gudelevičius, MIC. Po to visi dalyviai susirinko Birutės draugijos prieš 10 metų įsigytą namų sodelyje. Birutietės, pasižyminčios i labdaros veikla, sveikino: Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Petraitis, Argentinos Lietuvių Centro pirm. J. Mičiūdas, Senelių Židinio pirm. V. Grigaitis ir kt. Poros monologų programą atliko J. Valantinavičienė.

Australija

ADELAIDES ETNINIŲ GRUPIŲ TARYBA buvo paskelbusi rašinio konkursą vaikams "Ka man reiškia būti etninės šeimos vaiku Australijos bendruomenėje?" Dalyvavo dvidešimt trijų tautybių 97 vaikai iki 14 metų amžiaus. Pirmą premiją laimėjo Danutė Baltutytė. Ta premija — kelionė dviem asmenim lėktuvu i Melburną ir atgal.

BALTEICIŲ KOMITETE Adelaidėje lietuviams įigus metus atstovavo ALB garbės narys Juozas Lapšys. Šias pareigas 1979 m. gruodžio pradžioje perėmė S. Pacevičienė.

Britanija

LONDONO TAUTINIŲ SOKIU GRUPE "Lietuva", vadovaujama Pr. Senkuvienės ir V. Jurienės, ruošiasi dalyvauti šokių šventėje Čikagoje. Kartu organizuojama ir kitų Londono bei Britanijos lietuvių ekskursija. Lėšoms telkti tėvų komitetas surengė gražų N. Mėli sutikimą Londono sporto ir socialinio klubo salėje. Nors oras buvo nepalankus, dalyvių susilaukta apie 100. Juos aptarnavo "Lietuvos" šokėjos.

BUDĖTUVES PRIE SOVIETŲ SAJUNGOS AMBASADOS 1979 m. gruodžio 27 d. Londone surengė St. Bede's parapijos Tarptautinės Amnistijos skyrius, primisdamas ketvirtąsias S. Kovaliovo suėmimo metines. Jis vėliau buvo nuteistas kalėti dėl ryšių su "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Budėtuvėse dalyvavo i mokyklinis jaunimas, plakatai reikalavus laisvės S. Kovalioviui. Lietuviams atstovavo Sv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Sakevičius, MIC, P. Mašalaitis ir S. Kasparas.

Italija

SV. KAZIMIERO KOLEGIJOS KOPLYCIOJE sausio 14 d. mirties penktųjų metų proga buvo prisimintas BALFo steigėjas ir ilgameitis jo pirm. a. a. prel. dr. Juozas Končius, išvaręs gilią vagą ne tik išeivų globoje, bet ir lietuvių spaudoje bei organizacinėje gyvenime. Gedulingas Mišias atnašavo Europos lietuvių vysk. A. Deksnys, dalyvaujant Romos lietuvių bendruomenei. Velionis paskutiniuosius savo gyvenimo metus praleido Romoje, čia mirė 1975 m. sausio 13 d., sulaukęs 84 metų amžiaus. Palaidotas lietuvių koplyčioje Campa Verana Romos kapinėse.

Vokietija

PIRMOSIOMIS 1980 M. DIENOMIS Dieburge įvyko lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 8 iš 10 dirbančių lietuvių sielovadų. Suvažiavimo pirmininku buvo sielovados direktorius kun. dr. K. Gulbinas, OFM Cap. Suvažiavime nutarta, kad jis praves religinius susikaupimus Vėlykų proga beveik visose lietuvių kolonijose, tik porą jų palikdamas kitiems kunigams. Katalikų lankymas bus pradėtas kovo 1 d. Breneme ir užbaigtas balandžio 6 d. Memmingene. Lietuvių suvažiavimui balandžio 30 — gegužės 4 d. d. planuojama surengti Dieburge, Mainzo vyskupijos reko-lekčių namuose, Paruošiamieji darbai patikėti Stuttgarto lietuvių kapelionui kun. K. Senkui. Aptartas ir PLRK Kunigų Vienybės Vokietijos skyriaus statuto projektas, paruoštas kun. K. Senkaus.

KŪCIAS IR KALEDŲ EGLUTĖ Vasario 16 gimnazijos moksleiviai turėjo 1979 m. gruodžio 20 d. Tai buvo jubilėjinė 25-toji iškilmė, kurią kasmet rengia evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys. Ji pradėta jo ir katalikų kapeliono kun. J. Dėdino religiniu įvadu. Petro Verselio atsiųstomis žiniomis, kalėdines eglutes žvakutes uždegė: gimnazijos dir. V. Natkevičius, kuratoriaus valdybos pirm. kun. A. Bernatonis, OFM Cap., ev. kun. Fr. Skėrys, kun. J. Dėdinas ir jauniausias gimnazijos mokinis W. Lange. Žodį apie Kūčių šventės reikšmę tarė V. Natkevičius, išryškindamas meilės sąvoką. Vašes buvo pradėtos tradiciniu paplėteliu laužymu. Kalėdines giesmes giedodjo trys mergaičių grupės: V. Vokietijos — R. Bertulaitytė, B. Dirgelaitė, L. Kemeraitytė, L. Kairytė, K. Langytė, B. Preusaitė ir K. Veršelytė; S. Amerikos — K. Mačiūnaitė, R. Morikūnaitė, D. Kairytė su jaunąja mokytoja D. Grybinaite; P. Amerikos — B. Bacevičiūtė, D. Silickaitė, S. Vazgauskaitė, R. Zavadskaitė ir S. Zutautaitė. Programon buvo įplinta i lietuviškų, ir vokiškų, ir angliskų, ir netgi ispaniskų giesmių. Ellėraščius deklamavo R. Slavikas ir L. Kairytė.

PADEKOS ŽODI rengėjų vardu tarė ev. kun. Fr. Skėrys. Pusę visų išlaidų šiemet padengė sargybų ku

Buvusiam laikinosios Lietuvos vyriausybės
finansų ministeriui

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

liūdesio valandoje jo žmoną ANICETĄ ir dukterį
JUDITĄ su šeima giliai užjaučia buvę laikinosios
Lietuvos vyriausybės nariai:

*Adolfas Damušis
Mečys Mackevičius
Stasys Raštikis
Jonas Šlepetys
Balys Vitkus*

Pirmajam Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
valdybos pirmininkui

A.A. JONUI MATULIONIUI

mirus, žmoną dr. ANICETĄ, dukrą dr. JUDITĄ,
žentą inžinierių EUGENIJĄ, vaikaičius — DARIJĄ,
INDRĘ, RIMĄ, ir VYTĄ ČUPLINSKUS, brolius, seserį
ir kitus gimines giliai užjaučia bei kartu su viso
pasaulio lietuviais liūdi —

**PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
VALDYBA:**

*Vytautas Kamantas
Vaclovas Kleiza
Antanas Juodvalkis
Daina Kojelytė
Saulius Kuprys
Algis Paulius
Antanas Saulaitis, SJ
Romas Sakadolskis
Mečys Šilkaitis
Zigmas Žiupsnys
Gintaras Aukštuolis*

Tėvynės Lietuvos kūrėjai — savanoriui, kovojusiam
už lietuvių tautos laisvę ir teises,
žymiam krikščioniui demokratui

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamė Velionies žmonai
dr. ANICETAI, dukteriai dr. JUDITAI ČUPLINS-
KIENEI, broliui agronomui ANTANUI, seseriai dr.
MAGDALENAI, jų šeimoms bei giminėms, visiems
idėjos draugams ir kartu dalinamės atsivėikinimo
liūdesiu —

*Lietuvių Krikščionių Demokratų
Sąjungos centro komitetas*

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

žmonai dr. ANICETAI ir dukrai dr. JUDITAI su
šeima reiškiamė kolegiską užuojautą —

*Kanados Lietuvių Medikų
Draugija*

Visuomenės veikėjai ir Toronto Prisikėlimo parapijos
kredito kooperatyvo vienam iš steigėjų bei buvusiam
jo vedėjui

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamė Velionies žmonai
ANICETAI, dukrai JUDITAI su šeima ir visiems
artimiesiems —

*Prisikėlimo parapijos
kredito kooperatyvas*

Amžinybėn išlydėjęs buvusį Kanados Lietuvių

Bendruomenės Hamiltono apylinkės pirmininką

A+A

JONĄ MATULIONI,

jo žmoną dr. ANICETĄ, dukrą dr. JUDITĄ
ČUPLINSKIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučia —

KLB Hamiltono apylinkės valdyba

Danijos žydai vokiečių okupacijoje

P. GUDJURGIS

Danija yra vienintelė Euro-
pos valstybė, kuri vokiečių oku-
pacijos metu įstengė išgelbėti
nuo Gestapo visus savo žydų kil-
mės piliečius. Pasaulio žydų
spauda karčiai priekaištuoja Eu-
ropos tautoms už abejingumą ir
antisemitizmą. Kaikurios tau-
tos yra labai sunkiai kaltinamos
žydų žudymu. Ir priekaištuose,
kaltinimuose humanizmo bei to-
lerancijos pavyzdžių žydų spau-
da visada rodo Daniją ir danus.

Jeigu kaltinimuose yra ne-
tiesos ir daug piktos valios, žy-
dų spaudos faktai apie Daniją
yra tikri — koncentracijos sto-
vyklose žuvo tik 53 Danijos žy-
dai. Pergvenusiems vokiečių
okupaciją ir mačiusiems nepa-
žabotą Gestapo galią beveik vi-
sų Danijos žydų išgelbėjimas at-
rodo neįtikėtinas. Kaip galėjo
danai padaryti tai, ko neįstengė
padaryti nė vienas vokiečių oku-
puotas kraštas? Atsakymas ran-
dama John Oram Thomas pa-
rašytoje danų "pogrindžio isto-
rijoje. Vienas knygos skyrius —
"Exodus" — įdomiai aprašo
Danijos žydų gelbėjimą.

Politinės sąlygos

Daniją, kuri 1939 m. buvo pa-
sirašiusi su Vokietija nepuoli-
mo sutartį, Hitleris okupavo
1940 m. balandžio 9 d. Žydų su-
ėmimai Danijoje prasidėjo 1943
m. spalio 1 d. Naikindamas žy-
dus visoje okupuotoje Europoje,
Himmleris Danijos žydų ne-
lietė daugiau kaip 3 metus.

Iki 1943 m. ūkinė ir politinė
Danijos padėtis buvo labai keis-
ta. Nors ir okupuota, iki 1943
m. rudens Danija turėjo beveik
pilną suverenitetą. Karalius
Kristijonas X iš Danijos nepa-
bėgo, bet pasiliko savo rūmuose
Kopenhagoj. Danijos kariuome-
nė ir laivynas nebuvo nugink-
luoti. Karaliaus, jo ministerių
ir parlamento teisės nebuvo su-
varžytos. Teismai ir policija
vykdė Danijos įstatymus. Vali-
ta nebuvo pakeista. Laikraščių,
radio ir spaudos cenzūra buvo
danų užsienio reikalų ministeri-
jos žinioje. Danų ambasada Ber-
lyne nebuvo uždaryta. Vokiečių
okupacinei kariuomenei Berly-
nas buvo įsakęs elgtis su danais
draugiškai ir korektiškai. Įva-
žiuojančius į Daniją vokiečius
tikrindavo danų muitinės.

Neprarusi pilno suverenite-
to, danų tauta okupacijos pra-
džioje vokiečiams neapykantos
nejautė ir nerodė. Danai, sako
minėtasis autorius, yra praktiš-
ki žmonės. 1940 m. karinė vo-
kiečių pergalė Europoje atrodė
užtikrinta. Kaikurie danų poli-
tikai manė, kad ūkinis bendra-
darbiavimas su Vokietija užtik-
rins danams saugią ūkinę ir poli-
tinę padėtį vokiečių valdomoje
pokarinėje Europoje.

Bendradarbiauti su vokiečiais
danus ragino kaikurios danų
tautinės organizacijos (Ung-
domssamvike), danų nacių par-
tiją, maišyto vokiško kraujo da-
nai ir net komunistų partija (iki
jos uždarymo, prasidėjus Hit-
lerio karui su Stalinu). Tam pri-
tarė danų parlamento partijos.
Vokiečiams danų žemės ūkio
gaminiai buvo svarbesni, negu
danų žydai. Berlynas žinojo, kad
karalius ir parlamentas žydų
nupilietinimo įstatymo neišleis,
ir tauta tokiame įstatyme pasi-
priešins.

Rezistencijos veikla

Laikui bėgant ir okupacijai
tesiantis, danų tautos nuotaika
pamažu keitėsi, ir jų santykiai
su vokiečiais atšalo dėl sekan-
čių priežasčių: dėl vokiečių ka-
riuomenės pralaimėjimų Afri-
koje, Rusijoje ir dėl vis didė-
jančio vokiečių civilinės val-
džios bei Gestapo kišimosi į da-
nų ūkį ir politinę santvarką.
Tas sąlygas danų pogrindis pa-
naudojo ugdyti tautinei danų
savivarbai, o bendradarbiavimą
su vokiečiais skatino pakeisti
pasipriešinimu.

Danų rezistencijos veikla pra-
sidėjo pogrindžio spauda, slap-
tų radio siųstuvų transliacio-
mis, padangų pjaustymu, cuk-
raus pylimu į karinių automo-
bilių bakus ir vokiškų ginklų
vagystėmis. Tą vaikščią veiklą
sekė streikai, tiltų, geležinke-
lių, uostų įrengimų ir laivų
sprogdominiai. Prasidėjo atviri
vokiečių igulų užpildinėjimai,
vokiečiams dirbančių įmonių
sabotažai, kalinių gelbėjimas iš
Gestapo kalėjimų ir vokiečių
kolaborantų (Hipokorps) žudy-
mas. 1945 m. danų rezistencija
buvo stipriausia visoje Europoje.
Gestapas pogrindžio veiklą

bandė užgniaužti teroru — įkai-
tų suėmimais, kankinimu ir žu-
dynėmis.

Vokiečių planai

Danijos žydų likvidavimui
Berlynas ruošėsi nuo pačios
okupacijos pradžios. Gestapas
buvo perėmęs didžiausios žydų
sinagogos Kopenhagoje archy-
vus ir buvo sudaręs žydų sąra-
šus. Dėl anksčiau minėtų ūki-
nių ir politinių išskaiciavimų
žydų suėmimus Berlynas atidė-
liojo iki 1943 m. rudens. Oku-
pacijos pradžioje karalius Kris-
tijonas X buvo pasiuntęs Berly-
nui tokią telegramą: "Danijoje
žydų nėra. Yra tik danai." Au-
torius tačiau paneigia plačiai
paplitusią legendą, kad karalius
buvo prisisegęs prie savo uni-
formos Dovydo žvaigždę. Žydai
Dovydo žvaigždės Danijoje ne-
nešiojo (24 p.).

Oficialus Danijos — Vokiet-
jos bendradarbiavimas baigėsi
1943 m. rugpjūčio 28 d. Atme-
tusi labai griežtą 8 punktų ul-
timatumą, suvaržantį beveik vi-
sas danų politines teises ir rei-
kalaujantį mirties bausmės už
sabotažą, — danų vyriausybė
atsistatydino. Sekančią dieną
Danija de facto buvo karo sto-
vyje ir buvo traktuojama lygiai,
kaip ir kitos okupuotos Euro-
pos valstybės. Iš Vokietijos at-
vyko Gestapo sustiprinimai.
Prasidėjo intensyvi rezistencijos
narių medžioklė. Nebesant da-
nų valdžios, kuri iki to laiko
juos gynė, žydų padėtis pasida-
rė pavojinga.

Igaliotinio vaidmuo

Autorius mano, kad žydų li-
kvidavimo planą be blogos va-
lios pagreitino Vokietijos igali-
otinis Danijai dr. Werner Best.
Prieš žydus jis nebuvo nusista-
tes. Neapgalvojęs pasiuntę Rib-
bentropui raštą, aiškindamas,
kad žydų suėmimai sukels Da-
nijos dideles konstitucines, ūki-
nes, politines komplikacijas ir
labai apsunkins okupacinės val-
džios darbą. Išsiuntęs tą raštą,
dr. Best apsigalvojo ir nuspren-
dė, kad žydų klausimo Berlynui
aiškinti nereikėjo. Sekančią dieną
jis išsiuntė į Berlyną savo pa-
tarėją dr. G. F. Duckwitz, kuris
turėjo bandyti tą raštą Berlyne
surasti ir sunaikinti, kol dar ne-
bus pasiekęs Hitlerio arba
Himmlerio. Buvo perversu — tas
raštas jau buvo ant Himmlerio
stalo. 1943 m. rugsėjo 18 d. Ber-
lynas įsakė Gestapui pradėti Da-
nijos žydų suėmimus. Dr. Druck-
witz, griežtas antinacis, nedels-
damas nuvažiavo Svedijon pain-
formuoti švedų vyriausybės apie
Gestapo planus ir prašyti žy-
dams švedų pagalbos. Būdamas
neutrali, Svedija oficialiai nie-
ko neprižadėjo. Žydų suėmi-
mams nepritarė ne tik dr. Best
ir dr. Duckwitz. Saugumo poli-
cijos viršininkas dr. R. Mildner
patarė Himmleriui tą įsakymą
atšaukti. Po poros mėnesių jis
buvo atleistas, o jo vieton pa-
skirtas žiaurumu pasižymėjęs
Otto Bovensieppen.

Būdamas Berlyne, dr. Duck-
witz sužinojo suplanuoto žydų
suėmimo ir išvežimo datą, —
būtent 1943 m. spalio 1 d. Tą
datą jis pranešė porai danų pa-
rlamento narių, kurie, nedelsa-
mi, painformavo Kopenhagos
žydų bendruomenės vadą dr. C.
B. Henriques. Rugsėjo 29, žydų
Naujų Metų dieną, visose sina-
gogose žydai buvo perspėti sa-
vo namuose nemięgoti. Rugsėjo
30 d. vakare vokiečiai išjungė
Kopenhagos telefonų centrinę,
o sekančią dieną pradėjo žydų
suėmimus.

Danai slėpė žydus

Žydų suėmimus danai laikė
dar vienu Danijos suvereniteto
pažeidimu. Be jokių raginimų
žydai buvo suslėpti. Gydytojai
slėpė juos ligoninėse, dvasiškai
— šventovėse ir mokyklose, lai-
vų savininkai — laivuose, pri-
vatūs asmenys — savo namuose.

Pats paprasčiausias ir praktiš-
kiausias gelbėjimo būdas buvo
išvežti juos į Svediją. Laivų Da-
nijoje buvo labai daug. Iš Kopen-
hagos į Svediją kasdien plaukda-
vo didžiuliai keleivių ir automo-
bilių keltuvai bei keleiviniai lai-
vai. Mažuose žvejų kaimeliuose
buvo tūkstančiai žvejų laivų. Pa-
slėpti žydai grupėmis buvo ve-
dami į laivus ir per Oeresund
sąsiauri, kuris siauriausioje vie-
toje yra tik 3 mylių pločio, bu-
vo gabenami bei išsodinami
Svedijoje. Kai vokiečiai pradėjo
į Svediją plaukiančius laivus
tikrinti, žvejų laivai išplaukda-
vo iš Jutlandijos pusiasalio
skirtinga kryptimi, pasukdavo

Svedijos link ir tarptautiniuose
vandenyse perkeldavo žydus į
švedų laivus. Žvejų laivuose žy-
dai buvo slepiami laivų palubė-
se ir buvo apkraunami žuvimis.

Suėmimai

Danų ir kaikiurių vokiečių ci-
vilinės valdžios pareigūnų truk-
domas, spalio 1 d. suėmimuose
Gestapas sugavo labai nedaug
žydų. Tai buvo tie žydai, kurie
savo namų nenorėjo palikti, na-
iviai tikėdami, kad juos apsau-
gos karalius (117 p.).

Žydų gabenimas į Svediją
truko apie 3 mėnesius. 1943 pa-
baigoj visi Danijos žydai jau
buvo Svedijoje. Išsigelbėjo ne-
visi. Kolaborantų ir už pinigų
dirbančių išdavikų padedamas,
Gestapas namuose ir laivuose
sugavo 474 asmenis. Sugautieji
buvo išvežti į Theresienstadt
koncentracijos stovyklą Čeko-
slovakijoje. Stovykloje Danijos
žydai turėjo specialią privilegi-
ją. 1944 m. vokiečiai Theresien-
stadt koncentracijos stovyklą
tuštino, siųsdami kalinius žudy-
mui į Auschwitzą. Danų žydai
buvo neliečiami. Gaudami iš Da-
nijos valdžios Raudonojo Kry-
žiaus siuntinėlius, jie galėjo iš-
sipirkti daug palengvinimų (129
p.). Stovykloje mirė 53 asmenys.

Į Svediją

Žydai iš Danijos į Svediją ne-
buvo gabenami nemokamai. Vie-
no asmens pervežimas kainavo
1000 kronų — 50 svarų sterlin-
gų (121 p.). "Kaip taisyklė", sa-
ko autorius, "sodindavom į vie-
ną laivą 10 asmenų, sumokėda-
mi 10,000 kronų" (123 p.). Suma
buvo didelė, tačiau autorius pa-
teisina laivų savininkus: "Žve-
jus buvo galima pateisinti —
jie turėjo užsidirbti užtektinai
pinigų, kad, vokiečiams juos su-
gavus ir laivą konfiskavus, galė-
tų nusipirkti naują laivą (121
p.). Si augsta kaina, — rašo
autorius, — buvo pačių žydų
kaltė. Turtinę Danijos žydai
į Svediją išvažiavo savo inicia-
tyva, mokėdami už pergabeni-
mą dideles pinigų sumas. Tokias
pat augštas kainas turėjo moki-
ti ir likusieji žydai" (121 p.).

Danų pogrindis pradžioje tiek
pinigų neturėjo. Slepiami žydai
turėdavo pasisakyti, kiek jie tu-
ri pinigų. Vieni buvo turtingi,
kiti turėjo tik keletą kronų, tre-
ti neturėjo nieko. Sėsdami į lai-
vus, turtingieji turėdavo sumo-
kėti už neturtinguosius (121 p.).

Toks žydų pergabenimo finan-
savimas buvo nepraktiškas. Stip-
riausia pogrindžio organizacija
"Dansk — Svensk — Flygt-
ningtjeneste" (Danų — Švedų
Pabėgėlių Globa) manė, kad pi-
nigų teisingiausia buvo prašyti
iš turtingųjų Svedijoje gyve-
nančių Danijos žydų. Danijos
ambasadorių, danų bankams ir
žydų bankininkui Carl Otto
Henriques susitarus, buvo su-
galvotas toks planas. Kad nerei-
kėtų pogrindžiui surinktų pini-
gų vežti iš Svedijos į Daniją,
danų teisininkas Kaj Simons
kreipėsi į žydus, prašydamas
vietoje pinigų pasirašyti "paža-
dų lakštus". Žydai pasizadėjo
po karo sumokėti danų pogrind-
žiui lakštuose įrašytą pinigų
sumą, jei savo turtą jie atras
Danijoje nesunaikintą. Buvo su-
rinkta 750,000 kronų (42,000
svarų sterlingų). Pasirašyti la-
pai buvo saugojami Danijos am-
basadoje Svedijoje. Pogrindžio
igaliotinis Niels Anderson prane-
šdavo danų bankams pasiža-
dėjimais surinktų pinigų sumą,
o bankai tą pinigų sumą išmo-
kėdavo pogrindžiui. Po karo vi-
si Danijos žydai tuos savo paža-
dų lakštus išpirkė (142 p.).

Palankios aplinkybės

Kokios sąlygos padėjo danų
teltai ir Danijos pogrindžiui iš-
gelbėti žydus? Aplinkybės buvo
labai būdingos ir palankios.
Tarp 4½ milijonų Danijos gy-
ventojų žydų kilmės piliečių bu-
vo tik 7,000. Žydų suėmimai
prasidėjo tik po trejų okupaci-
jos metų, t.y. 1943 m. rudenį.
Žinodami tikslią suėmimo datą,
žydai suspėjo laiku pasislėpti.
Jų pervežimą į Svediją labai pa-
lengvino geografinė Danijos pa-
dėtis. Nuotolis tarp Danijos ir
Svedijos siauriausioje vietoje
yra tik 3 mylios. Jutlandijos pu-
siasalis ir didžiosios Danijos sa-
los turi kelis šimtus mylių pa-
jūrio su išsimėčiusiais mažais
žvejų kaimeliais. Autorius rašo,
kad Danijoje buvo apie 12,000
žvejų laivų, turėjusių teisę žve-
joti tarptautiniuose vandenyse.
Patikrinti tokiame dideliame lai-
vų skaičiui vokiečiai neturėjo
užtektinai žmonių.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Buvusiam VLIko pirmininkui, pirmajam Pasaulio
Lietuvių Bendruomenės ir pirmajam
Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkui

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

jo žmonai dr. ANICETAI, dukteriai dr. JUDITAI
ČUPLINSKIENEI su šeima, broliui agr. A. MATU-
LIONIUI su šeima ir visiems kitiems giminėms
reiškiamė nuoširdžiausią užuojautą —

*Irena ir Petras Lukoševičiai
su šeima*

*Juzė ir Antanas
Rinkūnai*

Iškiliam visuomenininkui

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus, jo žmonai ANICETAI, dukrai JUDITAI,
žentui E. ČUPLINSKUI ir anūkams reiškiamė nuoširdžią
užuojautą —

M. Slabokienė

St. Petersburg, Florida

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

jo šeimai ir giminėms reiškiamė giliausią užuo-
jautą —

Marija ir Steponas Šetkai

St. Catharines, Ont.

BRANGIAM

A+A

JONUI MATULIONIUI

mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiamė jo žmonai dr.
ANICETAI, dukrai dr. JUDITAI su šeima, broliui
ANTANUI su šeima ir visoms Stėnkų šeimoms —

M. ir V. Miceikos

A. ir Ks. Ratavičiai

O. ir J. Strodoskiai

O. ir D. Šiurnos

M. ir B. Povilaičiai

Brangiai Mamytei

A+A

VILHELMINAI SONDIENEI

Lietuvoje mirus, valdybos narį VLADĄ SONDĄ su
šeima nuoširdžiai užjaučia —

*KLK Kultūros Draugijos
"Žiburiai" valdyba ir
"Tėviškės Žiburių" tarnautojai*

Mielai MAMYTEI

Lietuvoje mirus,

jos sūnų VLADĄ SONDĄ su šeima, visus gimines
bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu
liūdimė —

VI. T. Bačėnai

A. K. Bačėnai

V. Bačėnas

V. F. Urbanai

A+A

VILHELMINAI SONDIENEI

Lietuvoje mirus, jos sūnui VLADUI su šeima, sūnui
JUOZUI ir dukrai ELENAI su šeimomis Lietuvoje
reiškiamė gilią užuojautą bei kartu liūdimė —

*Janina ir Albinas Blauzdžiūnai
su šeima*

A+A

JUOZUI MIKŠIUI

mirus pavergetoje Lietuvoje, brolių šaulių JONĄ MIKŠĮ
nuoširdžiai užjaučiame —

*Hamiltono DLK Algirdo šaulių kuopos
valdyba*

Kanados gubernatorius EDWARD SCHREYER sodina medelį prie garsiojo Wellando kanalo 1979 m. lapkričio 5 d. Šioje srityje yra ir lietuviai

SAULT STE. MARIE, ONTARIO

VASARIO 16 MINEJIMAS. Naujoji apylinkės valdyba rengia Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjimą vasario 16, šeštadienį, 7 v.v., ukrainiečių salėje. Bus ir šilta vakarienė su šokiais, kurie prasidės 9 v.v. Įėjimas, iskaitant ir vakarienę, \$7.00; pensininkams — \$5.00, studentams bei moksleiviams — pusė kainos. Gros gera muzika. Bus galima nusipirkti stipresnių ir silpnesnių gėrimų, išbandyti savo laimę įvairių laimikų loterijoje. Valdyba maloniai kviečia visus tautiečius dalyvauti ir atsivesti savo pažįstamus bei draugus kanadiečius.

PASIZVALGIUS PO 1979 METUS. Perna mūsų kolonijoje mirė trys tautiečiai: Martynas Riauka, Adomas Daugirdas ir jo žmona. Adomui Daugirdui mirus jų vaikai savo motina Daugirdienę paėmė pas save į Čikagą, kur pastaroji gruodžio 23 d. mirė. Vietiniame laikraštyje "Sault Daily Star" apie tą mirtį nieko nebuvo pranešta — sužinojome iš laikraščio "Draugas".

Praėjusiais metais turėjome tris vestuves — visos buvo mišrios: Jono Kvosičiaus su Patricia Rehel, Ritos-Irenos Galinytės su Bruce Irving MacKay, Elenos Gronskytės su Jerry Korbet.

Perna išėjo į pensiją trys tautiečiai: Ignas Girdzevičius, Vytautas Skaržinskas ir Bronius Kaminskas. Pastarasis tuoj pat pardavė savo namą ir persikėlė gyventi pas savo dukras į Hamiltoną, Ont.

NELAIME. Dėl neįprastai šiltos žiemos iki šiol neužšalo aplinkui esą ežerai. Dėl neatsargaus važinėjimo prigrėdė per ledą su sniego mašinoms įkritę net keturi kanadiečiai. Patartina ir mūsų tautiečiams, važiuojantiems ant ledo žuvauti, būti labai atsargiems.

SOLIDARUMO INASAI. Kaip ir kas metai, apylinkės valdybos atstovai lankosi pas tautiečius, rinkdami solidarumo įnašus. Bet yra tokių tautiečių, kurie, pamatę pro praskleistą užuolaidą atvažiavusį, nesitiekia rin-

kėjo įsileisti, kad nereikėtų duoti tų, gal jiems taip brangių dolerių. Jei tai padarytų koks neperdaug išsilavinęs tautietis, gal dar būtų atleistina, bet kai tai padaro augšto išsilavinimo tautietis, tai tikra gėda.

Reikėtų visiems neužmiršti, kad šandien tas važinėjimas nėra pigus, ir valdyba gaista savo laiką, išleidžia pinigų, kurių ji neatgauna. Tad visi tautiečiai prašomi padėti rinkėjams.

SVEČIAI. Praėjusią vasarą iš Lietuvos buvo atvykęs p. Girdzevičienės brolis Albertas Balvočius.

Taip pat pas mūsų verslininkus Simkevičius-Sims viešėjo iš Estijos atvykęs p. Simkevičienės-Sims puseserė.

P.p. Girdzevičiai ir Simkevičiai išvykstantiems svečiams suruošė puikias išleistuves.

ŠIAIS METAIS apie pustuzinis mūsų tautiečių planavo vykti į Lietuvą aplankyti savo giminių. Dabar, kai tarptautinė padėtis pasikeitė, tai pasikeitė ir tautiečių planai.

Visi bijo, kad išvažiavę kur neišstigtų. V. S.

Winnipeg, Manitoba

NAUJA VALDYBA. 1979 m. gruodžio 16 d. įvyko visuotinis KLB Winnipeg apylinkės susirinkimas. Jame padaryta visų metų veiklos apžvalga ir išrinkta nauja valdyba. Ją sudaro: pirm. Renius Balčiūnas, vicepirm. Jurgis Valaitis, ižd. Nijolė Žiminskaitė-Pestrak, narys Juozas Demereckas.

VASARIO 16 MINEJIMAS, rengiamas apylinkės valdybos, įvyks vasario 24, sekmadienį, po 11 v. Mišių Šv. Kazimiero parapijos salėje. Kalbės Paulius Kuras, buvęs winnipegietis, dabar gyvenęs Toronte. Jis porą metų pirmininkavo Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungai ir dalyvauja lietuviškoje veikloje. Lietuvių mokyklos mokiniai atliks meninę programą. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti Vasario 16 iškilmėse.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Plunksnos, kareivio ir veikėjo keliais

Brazilijos lietuviai Stasiui Vancevičiui-Kymantui 70 m amžiaus

St. Vancevičius gimė 1910 m. sausio 1 d. Civiliškių vienkienėje, Skiemonių parapijoje, Utenos apskrityje. 1930 m., dar nebaigęs gimnazijos, emigravo Brazilijon.

1930 m. Brazilija pergyveno pačią sunkiausią ekonominę krizę. Po kelių mėnesių, negavęs S. Paulo mieste jokio darbo, su kitais dviem tautiečiais persikėlė į pietų Brazilijos valstiją Rio Grande do Sul. Čia gavo darbo prie naujo vieškelio tiesimo per neperžengiamą mišką. Vos mėnesį padirbėjęs, kilo buv. Brazilijos prezidento vadovaujama revoliucija. St. Vancevičius bei jo du draugai tautiečiai liko be darbo ir buvo priversti stoti "savanoriais" ir Getulio Vargas revoliucinė armija. Paskubomis apmokyti "savanoriai", laimei, nebuvo nugabinti į revoliucinės kovos frontą. Revoliucijai laimėjus, "savanoriai" buvo grąžinti atgal į Erechim miestelį, kur St. Vancevičiui, kartu su kitu tautiečiu T. Adamavičium teko kelis mėnesius dirbti pas lenkus kolonistus, nes abudu gerai kalbėjo lenkiškai, bet dar silpnai portugaliskai.

Grįžęs į S. Paulo 1931 m., nors ir turėjo oficialų "savanorio" liudijimą, jokio darbo negavo ir dėlto grįžo į Rio Grande do Sul. Kiek laiko padirbėjęs pritešimo to paties vieškelio, pėsčias ir dažnai "zuikiu" keliaudamas prekiniiais bei keičia traukiniais, bastėsi po plačiąją Brazilijos teritoriją, ieškodamas darbo. 1931 m. pabaigoje atsidūrė Santos mieste (apie 60 km. nuo S. Paulo miesto). Čia pradėjo dirbti "pastovų

darbą", pardavinėdamas loterijos bilietus Santos uosto sandėlių raštinėse ir stovinčiuose laivuose. Šis "savarankiškas" darbas nedavė didelių rezultatų, bet St. Vancevičius jau galėjo žmoniškai pragyventi, mokėti už butą ir net šiek tiek susitupyti. Turėdamas nemažai laisvo laiko, uoliai bendradarbiavo savaitraštyje "Lietuvis Brazilijoje".

Pirmieji St. Vancevičiaus straipsniai buvo išspausdinti "Naujienu" savaitraštyje, kurį leido L. Valiukas, ir "Jaunimo Zieduose", kuriuos leido K. Uckus. Deja, abu leidiniai greitai sutojo. Ilgesnį laiką St. Vancevičius dirbo savaitraštyje "Brazilijos Lietuvis", vėliau pavadintam "Lietuviu". Šį laikraštį jis redagavo nuo 1933 m. pradžios iki 1940 m. vidurio. Toms pareigoms jį pakvietė tuometinis Lietuvos konsulas dr. P. Mačiulis ir buvęs red. mokytojas Lioginas Gaigalas. Be to, St. Vancevičius nuo 1935 iki 1937 m. vasario mėn., su trumpomis pertraukomis, redagavo Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos žurnalą "Viltis".

Nuo 1933 metų, persikėlęs į Sao Paulo, St. Vancevičius uoliai dirbo lietuviškose organizacijose. Buvo Liet. S-gos Brazilijos valdyboje iki 1940 m. vidurio, daugiausia reikalų vedėju. Kartu su Dainos Meno D-jos (anksčiau buv. šv. Cecilijos choro) tuometiniu pirmininku V. Godliausku ir kitais perorganizavo šią dr-ją į Jaunimo S-gą "Viltis", kuri turėjo net 3 skyrius: Bom Retiro, Mokos ir Vila Belos S. Paulo miesto rajonuose. "Vilties" S-ga bendrame visų trijų skyrių chore turėjo savo klestėjimo metu apie porą šimtų choristų.

1935 m. St. Vancevičius buvo išrinktas Liet. S-gos ir Rio de Janeiro lietuvių S-gos "Vilnis" atstovu į pasaulio lietuvių kongresą. Išvykęs 1935 m. birželio mėn. pabaigoje į Lietuvą, kartu su konsulu dr. P. Mačiuliu, iki kongreso viešėjo pas savo tėvą, tuo metu gyvenusį Jasiūnų kaime, Utenos valsčiuje. Dar prieš kongresą, kartu su buv. okupuotos Lietuvos "prezidentu" J. Paleckiu, kelioms studentams talkininkant, organizavo pasaulio lietuvių spaudos parodą. Po kongreso "Lietuvos Aido" vyriausio redaktoriaus V. Alanto buvo paskirtas specialiu to dienraščio korespondentu Pietų Amerikai. Grįžęs į S. Paulo 1937 ir 1938 m. aplankė Urugvajaus ir Argentinos lietuvius. Prieš II D. karą bendradarbiavo ne tik "L. Aido", bet ir kituose laikraščiuose bei žurnaluose, dažniausiai pasirašydamas R. Kymanto slapyvardžiu.

Nuo 1957 iki 1959 m. St. Vancevičius redagavo Brazilijos Lietuvių Kultūros Dr-jos leidžiamą žurnalą "Gintaras". Be to, visą laiką daugiau ar mažiau bendradarbiavo kituose laikraščiuose: A. Bumblio ir Simo Bakšto redaguojamame savaitraštyje "Žinios", "Mūsų Lietuva", "Dirva" (JAV-se). Dabartiniu metu daugiausia talkina vieninteliam Brazilijos savaitraščiui "Mūsų Lietuvą", parašo straipsnių "T. Žiburiams" Kanadoje.

St. Vancevičius nuo 1936 m. yra Sao Paulo valstijos žurnalistikų sąjungos (Associação Paulista de Imprensa) narys, palaikęs ryšius ir vietos braziliečių žurnalistais. Nesvetimas St. Vancevičiui ir vertėjo darbas. Jis 1972 m. išvertė į portugalų kalbą Kazimiero Cibiro (Casimiro Verax) knygėlę apie Lietuvą "Lituania o que foi e que e" (Lietuva — kokia buvo ir kokia yra). Bl.

St. Petersburg, Fla.

INICIATORIŲ GRUPE PASIŪLė sudaryti komisiją, kurios tikslas būtų aprūpinti St. Petersburg mokslo įstaigas ir viešąsias bibliotekas lituanistine literatūra anglų kalba. Komisijon pakviesti: Dalia Bobelienė, Ona Galvydienė, Leonas Kačinskas, Kazys Palčauskas ir Antanas Ragelis. Komisijos uždutis — rinkti tam reikalingas, spresti, kokią literatūrą pirkti ir kuriom įstaigom ją skirti.

TARPTAUTINIAME FESTIVALJE 1980.III.6-9 mūsų meno bei tautodailės paviljoną sutiko įrengti ir jį tvarkyti Vytautas Augustinas. L. Žvynienė vadovauja maisto gamybai, P. Vasilauskas koordinuoja dainų bei šokių pasirodymus.

Adelaidės, Australijoje, Lietuvių Katalikų Centro rūmai, kuriuose įrengta ir Šv. Kazimiero šventovė

Lietuvių parapijai 30 metų

B. STRAUKAS

Tautinis lietuvių išlikimas permainingoje istorijoje buvo glaudžiai susijęs su religija ir jos tradicijom. Pradedant vyskupu M. Valančium, tautinis atbudimas konkrečiai pradžia gavo per jo įsteigtą prie parapijų lietuviškas mokyklas ir jo parasytus bei paskleistus lietuviškus raštus.

Prasidėjus lietuvių emigracijai į JAV praėjusio šimtmečio antrojo pusę, lietuviai išieivai ten pakliuvo per parapijas ir lenkinimo katalikų. Padėti reikėjo gelbėti skubiai steigiant lietuviškas parapijas. Kaip svarbus buvo savų šventovių ir parapijų reikalas, siekiant užkirsti kelią lietuvių nutautimui, rodo ir tai, kad dr. J. Šliupas, nors pats buvo ateistas, visom turimom priemonėm rėmė lietuviškų parapijų steigimą. Jas įsteigus, buvo atsiribota nuo lenkų ir airių ir bent dvi generacijos išsilaikė nenutautuosius.

Panaši padėtis yra ir dabartinėje Lietuvoje, kur žmonės lankydami šventoves, kartu išreiškia ir savo tautinius jausmus.

Savų parapijų steigimo svarbą suprato ir į Australiją po karo atkeliavę lietuviai. Tik jie čia nerado, kaip Amerikoje, jokių lietuviškų parapijų, nes beveik nebuvo ir anksčiau išskūrusių lietuvių išieivų. Viską reikėjo pradėti patiems iš pat pradžių.

Australijos katalikų hierarchija nėra linkusi leisti steigti tautinėm parapijom, ir dėl to iki čia nebuvo. Bet ji leidžia etninėm katalikų grupėm turėti savo kunigus ir tokiame tikslui skirtose šventovėse laikyti savo pamaldas bei naudotis savo religiniais kunigų patarnavimais. Ši tvarka buvo nustatyta imigracijos pradžioje ir ji tebegalioja iki šiol.

Išskirtinę padėtį išsikovoję Adelaidės lietuviai. Apie 1949-50 metus šiame ¼ mil. gyventojų turinčiame mieste lietuviai katalikai gavo pamaldom mažutę Šv. Juozapo šventovę, kuria naudojosi ir kitos katalikiškos tautybės. Šventovė buvo nuošaliame užkampyje ir gana apleista. Australiečiai su nepasitikėjimu žiūrėjo į naujus (neanglus) ateivius. Buvo beveik neįmanoma išsinuomoti kambarėlių, dar sunkiau gauti prieinama kaina salę susirinkimams ar pramogoms.

Taigi šioje mažoje šventovėje meldėmės ir po pamaldų susirinkimuose barėmės ir pešiojome. Buvom visi be išimties vargani, tad turėti asmeninę ar visuomeninę pastogę negalėjome nė svajoti. Laikui bėgant, pradėjom ekonomiškai atkurti ir dairytis ką mūsų apie 1500 žmonių kolonija turėtų daryti, kad įsteigtų lietuvišką parapiją.

Anometinis mūsų kapelionas kun. dr. P. Jautulis suorganizavo lietuvių labdaros draugiją "Caritas" ir pajūry užpirkė kelis sklypus. Kun. P. Jautiliui netrukus išsikėlus į Romą, jo vieton buvo atkeltas kun. J. Kungys, kuris, "Caritas" tarybos talkinamas, ėmė rinkti parašus po prašymu Vatikaniui, kad Adelaidės lietuviams būtų leista steigti savo parapiją, nors buvo mažas vilčių, kad toks leidimas bus gautas dėl mažo tikinčiųjų skaičiaus.

Tuo pat metu pasitaikė laiminga proga užpirti taip pat gana apleistą didelį pastatą, buvusią kolegiją. Name buvo daug erdvės, bet reikėjo įdėti dar

daugiau darbo ir lėšų, kad juo galima būtų naudotis. Visi šoko prie darbo. Netrukus ir piniginiai aukų. Per trumpą laiką pastatas buvo pagrindinai atremontuotas. Taip gimė 1959 m. Adelaidės Lietuvių Katalikų Centras. Buvo kreiptasi į Adelaidės arkivyskupą Beovich, kad šiame name lietuviams būtų leista įrengti ir savo šventovę. Arkivyskupas, apžiūrėjęs pastatą, pareiškė, kad jis mieliai sutinka lietuviams leisti įsirengti čia šventovę. Sakė pasirūpinsias, kad ji visą laiką turėtų lietuvių kunigą. Pažadas buvo ištesėtas. 1960 m. lapkričio 20 d. arkivyskupas Beovich iškilmingai pašventino Šv. Kazimiero šventovę ir Katalikų Centrą.

Mirus kun. J. Kungiui, 1962 m. Šv. Kazimiero šventovę perėmė kun. A. Kazlauskas, MIC. Kiek vėliau čia atvyko ir kun. P. Daukny, MIC. Abu kunigai — mariojonai buvo užsimoję čia įkurti mariojonų naujokyną. Buvo pristatyta didelė salė ir eilė mažų kambarių — bendrabučių. Tačiau dėtos viltys neišsipildė. Kandidatų neatsirado. Bendrabučių kambariai naudojami pravažiujantiems svečiams priglauti.

Per 30 metų tik vienas lietuvis Pietų Australijoje buvo įšventintas į kunigus. Jis dirba čia, Adelaidėje, australiečių parapijoje ir su lietuviais, t.y. lietuvių parapija, atrodo, ryšių nepaliko. Perna tautiškai susipratęs

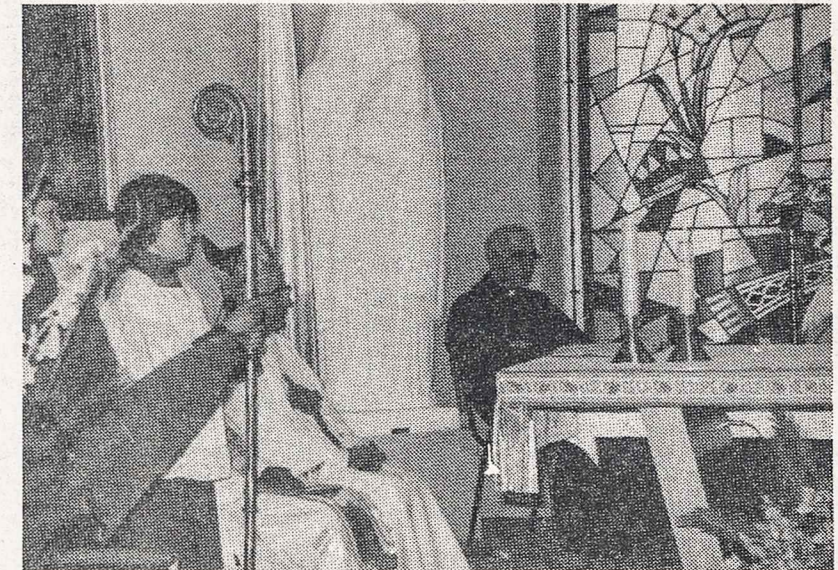
jaunuolis Saulius Kubilius išvyko į Romą, kur Šv. Kazimiero kolegijoj ruošiasi į kunigus. Išvažiuodamas pareiškė, kad jis norėtų, kaip kunigas, dirbti lietuvių tarpe. Bet prieš akis — eilė metų studijų. Per šį laiką daug kas gali pasikeisti.

Siuo metu Adelaidės lietuvių Šv. Kazimiero parapija materialiai gerai susitvarkiusi. Pamaldose dalyvaujančių netrūksta. Bet kaip visur, taip ir čia vis daugiau pagyvenę žmonės. Pasiųdama jaunimo. Tai kelia rūpesčio parapijos ateitimi.

Parapijos klebonas kun. A. Spurgis, MIC, peržengęs septyniasdešimtuosius metus, nors vis dar judrus ir energingas, dairosi pagalbininko ar pavaduotojo, nes kiekvieno žmogaus energija ir amžius turi ribas.

Praėjusių metų pabaigoj Adelaidės lietuvių parapija iškilmingai atšventė 20 metų veiklos sukaktį. Pamaldas atlikė arkivyskupas Gleeson ir savo pamoksle labai šiltai atsiliepė apie lietuvių. Nepamiršo paminėti ir popiežiaus Jono-Pauliaus II pareiškimo, kad pusė jo širdies priklausanti Lietuvai. Pamaldose dalyvavo ir buvęs Adelaidės arkivyskupas — emeritas Beovich, kuris leido šią parapiją įsteigti ir Šv. Kazimiero šventovę pašventinti.

Po pamaldų įvykusiose sukačtuvinėse vaišėse buvo pasikeista sveikinimais ir linkėjimais.

Adelaidės, Australijoje, Šv. Kazimiero parapijos sukačtuvinėse pamaldose dalyvavęs arkivyskupas GLEESON (kairėje) ir arkiv. BEOVICH (dešinėje)

Pietų Amerikos jaunimas koncertuos Kanadoje

PLB kultūrinės tautos komisijos kviečiami iš Urugvajaus tautinių šokių grupė "Azuolynas" ir Argentinos vokalinis vienetas "Žibutės" atvyksta koncertuoti į JAV-bes ir Kanadą. Jų atvykimu ir koncertų surengimu rūpinasi KLB valdyba. Tam tikslui yra sudarytos net kelios komisijos, kad parengimo darbai kuo sklandžiau vyktų.

P. Amerikos lietuvių jaunimas lankysis Kanadoje beveik visą savaitę. Norima sudaryti sąlygas, kad šalia koncertų P. Amerikos jaunimas galėtų kuo daugiau suartėti bei susipažinti su Kanados lietuvių jaunimu, aplankyti nors keletą žymesnių Kanados vietų, susipažinti su visais Kanados lietuviais.

Atvykusieji bus apgyvendinti lietuviškose šeimose. Kadangi P. Amerikos jaunimas nemoka anglų kalbos, bus puiki proga mūsų jaunimui ir visiems lietuviams atgaivinti lietuvių kalbos vartojimą.

Pirmasis koncertas įvyks Toronte kovo 8, šeštadienį, 7 v. v., Central Tech School salėje,

Bathurst ir Harbord gatvių sankryžoje. Antrasis koncertas įvyks Hamiltone, Scott Park gimnazijos salėje, kovo 9, sekmadienį, 3 v. p. p.

KLB valdyba nuoširdžiai kviečia visus Kanados lietuvius paremti P. Amerikos lietuvių jaunimą ir kartu pasigrožėti lietuviškais tautiniais šokiais bei lietuviška daina iš tolimos P. Amerikos.

Miras Chainauskas, KLB kultūros komisijos pirm.

• Lietuviškoji spauda yra tautinės gyvybės maitintoja.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugšto kainos. Gaunami kontaktiniai lęšiai (contact lenses).

Balsuokite už Jesse FLIS

liberalų partijos kandidatą į federacinį Kanados parlamentą – buvusį mokytoją ir mokyklų vedėją, Toronto švietimo valdybos narį, daugiakultūrių reikalų rėmėją, gražiai pasireiškusį buvusiame Kanados parlamente ir gerai suprantantį tautinių grupių reikalus

Jesse FLIS pasisako už:

- energijos išteklų tvarkymą per "Petro-Canada" bendrovę
- gamtos turtų paskirstymą visiem kanadiečiams
- infliacijos kontrolę bei darbų plėtimą, o ne mokesčių didinimą
- kontrolę federacinių-provincinių lėšų sveikatos reikalams, kad nebūtų panaudotos kitiem dalykam
- kanadiečių vienybę, stiprią federacinę vyriausybę, pripažįstančią dviejų pagrindinių tautų tradiciją ir daugiakultūrių Kanados veidą
- už olimpiados iškilimą iš Maskvos, protestuojant prieš sovietinę agresiją
- už etninėm grupėm palankią imigraciją

Campaign Headquarters: 121 Roncesvalles Ave., Toronto, M6R 2K9 Tel.: 535-1200

liberal
PARKDALE
HIGH PARK

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

“T. Žiburių” redakcija, pateikdamas klausimus dailininkams A. ir A. Tamošiūnams jų leidinio “Lithuanian National Costume” pasirodymo progą, įjungė ir lietuvių tautinių drabužių autentiškumo klausimą. A. Tamošiūnais, užuot tiesiai atsakę į tą klausimą, dėl jo sudėtingumo pasiūlė perspausdinti G. E. Kazokienės straipsnį “Autentiškumas ir tautiškumas”, kuriame minėtasis klausimas plačiau gylidenamas. Čia ir pateikiame tą straipsnį iš Australijoje išėinančio savaitraščio “Mūsų Pastogė” 1977. XII. 5. RED.

Susidomėjusi perskaičia A. Karazijienės paaiškinimą abejojančiam p. K. Upiškiui. Pastarasis, pamatęs lietuviškame etnografiniame filme nematytus lietuviškus rūbus, jam primenančius daugiau “rusų-burliokų rūbus”, išėjo iš filmo “giliai susimąstęs” dėl tų lietuviškų rūbų lietuviškumo. A. Karazijienė savo straipsnį baigė visa tai išaiškindama: “Šokiravau tie naujai atrasti rūbai ir lietuvius Lietuvoje, bet jie nuėjo į muziejus, pasižiūrėjo ir nustebo — žiūrėk, tikrai taip dėvėjo”.

Reiškia, tikra, autentiška. Gailla, kad mes neturime tų etnografinių muziejų ir negalim tuo čia pat įsitikinti.

Nežinau, ar aš tą filmą mačiau, bet mačiau ir filmą, ir keletą Mataičių ansamblio pasirodymų pačiame Rumšiškio muziejuje. Mačiau ir garsiąją dainų šventę Vilniuje 1975 m., kurios vien kostiumuotų 10.000 dalyvių iškilminga eiseną tęsėsi apie tris valandas.

Mačiau ir ne tik etnografiniuose muziejuose išstatytus eksponatus, bet ir tų muziejų fonduose sukurtus didelius turtus — labai gausią ir kruopščiai surinktą medžiagą.

Lietuvoje betkokios tautotyriinės medžiagos (tautosaka, dainos...) rinkimas yra ypaci intensyvus ir populiarius. Kiekvienas etnografinis ansamblis ar muziejus nori turėti kuo daugiau tos autentiškos medžiagos. Autentiškumas yra tapęs mažišku žodžiu, kuriuo užbaigiami betkokie abejojamai: autentiška, ir baigta! Rasta, surinkta, tiksliai užrašyta vieta, data, pas ką rado ir net kas surado. Ko gi čia dar ginčytis. Jei neaišku — nueik į muziejų fondus, ten stačią stalčiai iki lubų sukaupiti autentiškų rinkinių.

Bet čia susipainiojama dviejuose skirtinguose principuose: autentiškumo ir tautiškumo.

Etnografininko darbas susideda iš trijų svarbiausių fazių: 1. medžiagos surinkimo, 2. medžiagos atrinkimo ir 3. atrinktos medžiagos tautinių bruožų išryškinimo.

1. Dėl pirmos fazės — medžiagos surinkimo šiuo atveju problemų nėra: kuo daugiau, tuo geriau. Čia etnografininkas yra lyg paprastas kolekcionierius, kuris renka ką tik randa tautotyros srityje: tautosaka, dainas, tarminius žodžius, posikius, papročius, dailės kūrinius, namų apyvokos įrankius, architektūros liekanas, a u d i n i u s, mezzinius, rūbus, rūbų dalis. Ir viskas, ką surenka, yra autentiška, nes visa yra atrasta etnografinės Lietuvos ribose.

2. Antroji fazė yra žymiai komplikutesnė. Tai atranka. Tautinė atranka, nes neviskas, kas surinkta, yra lietuviška. Kuo daugiau surinkta įvairių egzempliorių, tuo susidaro patiesnis praeities vaizdas. Šioje vietoje lemiamai pasireiškia etnografo platesnės žinios apie kitų tautų tautotyra, kuo remiantis jis ir atskiria kas autentiška ir kam. Jei atkreipsime dėmesį į Lietuvos pasienių rinkinius, ten, savaime aišku, atrasime didžiausias svetimas įtakas. Gudijos ir Lenkijos pasieniuose rasime ne be austų, bet siuvinėtų prijuosčių ir marškinių, spalvotų šilko kaspinų prie kasinyčių. Vokietijos pasienyje dažnai užtiksimė juodos spalvos rūbų dalių; Rusijos pasienyje kryželiais siuvinėtų raštų, daug mezzinių, o Klaipeidoj, kaip kiekviename uoste, — visko: ir metalinių rūbų dalių, atvežtų iš Skandinavijos, medinių klumpių iš Olandijos, papuošalų ir stiklinių karoliukų iš Italijos, plisuotų vilninių sijonų iš Vokietijos, net pintų su kutosais juostų iš Afrikos.

Reti ir iš tolimų kraštų atvežtiniai dalykai nereikalauja didelės etnografininko erudicijos atrankai padaryti. Daug daugiau rūpestio sudaro artimieji kaimynai, nuolatiniai santykiai su kitomis etninėmis grupėmis, mažumomis ir daugumomis, kurių įtakoje tautiniai bruožai ima maišytis, dažnai prigyja naujos

mašos trumpam laikui, o kartais ir pasilieka toje apylinkėje. To meto žmonės tikrai nebuvo sąmoningi dėl tautinių bruožų dėvimuose rūbuose nei lietuviškų žodžių pakeitimo svetimaisiais. Nebuvo dar gimęs tautinio identiteto klausimas.

Didelėm tautom jų pakraščiuose randamos svetimybės nėra baisios, gal dar suteikia įvairumo, bet mažai tautai, kurios pasieniai yra proporcingai didesni, egzistuojančios svetimybės yra grasiος tautiniam identitetui. Naudojant tokią neatrinktą medžiagą, gaunama tautiškumo niveliacija.

Atsakomingoji etnografininko užduotis ir yra racionali atranka, panaudojus visas turimas profesines žinias.

Mano supratimu, pirmoji darbo fazė, t.y. medžiagos surinkimas, turi ir likti muziejuose, nes tai yra tik žaliava, tik darbo pradžia. Plati publikacija tegali prisidėti tik po atrankos, nes nepersijota kolekcija atlieka priešingą funkciją — sunivelioja tautinį indentitetą.

Kitų didžiųjų tautų atvejais ar mažų tautų, turėjusių ilgą savarankišką tautinį gyvenimą, šitie klausimai nėra aktualūs. Mūsų gi atveju, kada sąmoningas tautiškumas iškilo tik per eitimą šimtmečiuose su tautiniu lietuvišku atgimimu, šitie klausimai yra gyvybinės svarbos.

3. Visos žemdirbių tautos dirbo tuos pačius darbus: ir arė, ir sėjo, ir pjovė. Tačiau reprezentuoja save ne darbo, bet išieginuose rūbuose, kuriuos mes pripratome vadinti tautiniais rūbais. Niekas nė nepagalvojo, kad tautiniuose rūbuose mergelės rugius pjovė, o berniukai malkas kirtė. Trečioji fazė ir yra ta atranka “gražioji” etnografininko darbo dalis, kur jis, pasitelkęs menotyrininką, išryškina charakteringus išieginų tautinių rūbų bruožus, kur, atsikratęs svetimybų, nereikalingų smulkmenų, sukoncentruoja dėmesį į pagrindinius elementus: rūbų sudėtį, spalvas, randamus raštus, kirpimą, nešiojimo būdą.

Baigto darbo publikacija turi didelės reikšmės lietuvių tautinio identiteto išlaikyme, tarnauja mūsų tautinių rūbų reprezentavime, palaiko ir įdiegia mūmės pasididžiavimo ugnelę.

Nebaigto darbo vien tik autentiškos kolekcijos publikacija palieka priešingus rezultatus: sunaikina orientaciją, sulygina su kitom tautom, palieka liūdnamenkavertiskumo jausmą. O svarbiausia, tai yra dokumentas, kuriuo remiantis svetimieji ir turi pagrindo susidaryti nuomonę, kad lietuviai savo tautinės kultūros ir nebuvo susikūrę: ką jie turi, tai tesų tik mišyns lenkų ir rusų kultūros. Vokiečių istorikai gi tvirtins, remdamiesi lietuviško sąmoningumo pradžiumu nuo lietuvių-lenkų unijos laikų, o vėliau rusų okupacijos metu, — kad Lietuvoje jau 17-18 amžiuje buvusi sėkmingai įvykdyta “totale geistige Ueberfremdung”.

Tokie svetimšalių teiginiai, sutikti vokiečių ir anglų literatūroj, turėtų mus priversti pagalvoti, kad mes, būdami mažos, nežinomos tautos nariai, savęs išlaikymui turėtume skirti daugiau dėmesio, laiko ir darbo. Ką tautinio atgimimo sąjūdis atkase, išsaugojo, ištyrino, mes turėtume daugiau pastudijuoti, ypač išieivijoje, kur kiekvienais metais esame vis labiau apnešami svetimybų dulkėmis.

Kalbant apie Mataičių etnografinį ansamblį, aš neabejoju,

kad jų surinktoji medžiaga nėra autentiška. Tačiau tai dar nėra užbaigtas darbas. Jų ansamblyje atranka daug stipresnė dainų pusėje, kuriai vadovauja pats Povilas Mataitis, o labai stokoja lietuviškos atrankos tautinių rūbų srityje, kuriai vadovauja jo žmona menininkė Mataitienė. Atrodo, kad autentiškumo magiškas terminas yra vienintelis jos principas, sėkmingai stiprinamas visų ansamblio menininkų-vadovų tarpe ir taip pat plačioje visuomenėje.

Rumšiškio laudies buities muziejuje mačiau išgarsintą Mataičių programą, kuri ypač šauniai autentiškais rūbais apvilktą, išpildė Lietuvoje gyvenusių mažumų šokius ir dainas — gudų, lenkų, žydų. Jų žargoninė kalba susilaukė šilto publikos reagavimo. Šalia manęs sėdėjęs baltas seneliukas netvėrė linksmumu ir šluostėsi juoko ašaras, kalbėdamas jaunam bernui: “Vieryk, vieryk, susiedėli, tikrai taip buvo. Dar mano tėvukas kaip rozas taip tancavo”. Tai ir buvo man neužmiršamas autentiškumo finalas autentiškam ansamblio pasirodymė.

Taip kaip ir lietuvių kalba laivo eigoje prisivėlė svetimų žodžių, taip įvyko ir kitose mūsų buitinėse srityse, neišskiriant ir tautinių rūbų.

Pervertus enciklopedijų nuotraukas, vaizduojančias tautinius lietuvių veikėjų susibūrimus devyniolikto amžiaus pabaigoje ir dvidešimto šimtmečio pradžioje, krito į akis dalyvavusių moterų “tautiniai” rūbai, kurie iš tikrųjų tėra tik liekanos lenkaičių miestiečių apdaro: juodo aksomo liemenės, balti šilko marškiniai, trumpoki vienpalviai sijonai su kontrastingos spalvos aplankais, ant kaklo eilės margaspalių stiklo karoliukų, nuo karūnėlės daugybė “tautinių spalvų” šilko kaspinų.

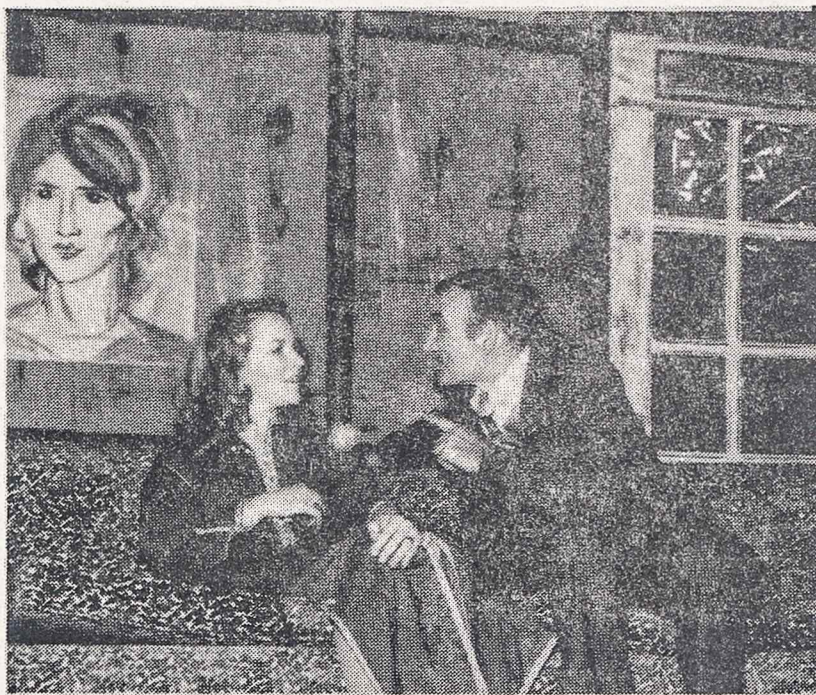
Atrodo, kad tokią autentišką situaciją atrado ir A. ir A. Tamošiūčiai. Anksčiau nebuvau pagalvojusi, kokį didelį darbą išvarė abiejų Tamošiūčių pionieriška lietuviška veikla. Jie rėmėsi ne vien autentiškumo, bet, svarbiausia, atrankos principu. “Iš tikrųjų jiems priklauso ta garbė, kurios atšvaistai lydėjo su pasididžiavimu nesuskaičiuojamus pasirodymus lietuviškų ansamblių ir pavienių lietuvačių išėjimams.

Baigdamą noriu pailiustruoti skirtumą tarp autentiškumo ir lietuviškumo tokiu sakiniu: “Kai nuvažiuavom per lančtalmą į byčių, turėjom daug trabeilio, kol paparkinom savo karą.” Labai autentiškas sakiny, plačiai naudojamas Australijos lietuvių tarpe. Bet ar jis lietuviškas? Tautosakininkams ir lingvistams, nagrinėjantiems lietuvių išieivų nutautėjimo procesą, toks sakiny daug pasakys. Optimistui, kad visdėlto (kažke-lioliokto) išieivų kartoj dar tebuvo išlikusi lietuviška gramatika galūnių kaitoje. Pesimistui — kad jau nebebuvo nė vieno lietuviško daiktavardžio liekanų...

Ar toks “lietuviškas” sakiny publikuotinas?

Mes visai sutinkame, kad daugiau laimėtume, jei tokie autentiški įrašai pasiliktų etnografų juodraščiuose. Publikacija pasi-teisins, laikantis atrankos principo, o ne pasitenkinant autentiškumo principu, kuris mūsų atveju tampa pavojingu reiškinium.

• NAUJAM prenumeratoriui “Tėviškės žiburiai” — tik \$10 metams. Reguliari prenumerata — \$14.

Vyt. Alanto komedija “Saulėgrąžų sala” vaidina Toronto aktorai. Iš kairės: Vida — RAMŪNĖ JONAITIENĖ, Stasionis — STEPAS RAMANAUSKAS

Augštaičiai, apsirėdę šventadieniniais drabužiais. Iš Tamošiūčių leidinio “Lithuanian National Costume”

Neironiškos pastraipos

IGNAS GLOŽE

Ironizavimas mūsų laikais yra tiesiog būtinas. Žmogaus dvasia juk turi gintis nuo visokio veidmainiavimo ir melo.

Kai pavartai dabartinės Lietuvos ne itin laisvą spaudą, įsitikini, kaip spontaniškai pro visą tarybinę rimities milą veržiasi ironija. Ji kažkada išsoka iš kasdieniškos būklės.

Sakykime, ar neironiškai skamba pavadinimas “Kauno valstybinis dramos teatras”? Juk būdvardis “valstybinis” čia tiek reikalingas, kiek “šlapias” prie lietaus. Ar gali egzistuoti nevalstybinis featras krašte, kur kiekviena vieša kultūrinė ląstėlė priklauso valstybei?

Į šį klausimą kiekvienas mokinukas atsakys: negali!

O kur sėdi visų teatrų vyriausias režisiorius?

Tas patis mokinukas ironiškai durstels pirštų į rytus: ten didysis mūsų dėdė. Anksčiau jį vadino tautų vadu ir korifėjumi, o dabar — pirmininku arba pirmuoju sekretoriumi.

Stai posmas iš humoristo Alekso Dabulskio knygos “Basas Pegasas” eilėraščio “Prozininko akimis” (žiūrint):

Knygose — eilės.
Laikraščiuose — eilės.
Automobiliams ir butams eilės.
Kur žvelgsi — poezija, poezija.
Peilis!

Paskutinis žodis aštriai pasako, prie ko veda sovietinio gyvenimo būtinė eilėdara.

Neseniai Lietuvoje skersai ir išilgai buvo minima Vilniaus universiteto 400 metų sukaktis. Šalia įvairių šia proga išleistų leidinių ir knygu, į mano rankas atėjo ir nedidelio formato, gausiai paveiksluota A. Jancevičiaus “Vilniaus universitetai — 400”.

Tikrai paranki knygelė — tiek glaudta informacija, tiek būdingomis nuotraukomis. O visdėlto ir čia smėkščioka ironijos šešėlis. Net antraštis puslapis neišvengia tarybinio humoro. Užrašyta šitaip: Vilniaus/ Darbo raudonosios vėliavos/ ir Tautų draugystės ordinu/ Valsitybinis V. Kapsuko universitetas.

Ir sugalvok tu man užkabinti du juokingus blynus šlovingam, nuožmiam universitetui. Juk mokslo šaltinis nėra kokio nors generolo ar sekretoriaus išpūsta krūtinė. Nei vėliavos, nei medaliai, nei ordinarai jam netinka. Ji pakankamai puošia moksliniai nuopelnai. Lietuvos kultūra.

O kam tas būdvardis “valstybinis”? Taip pat Kapsuko vardas? Esu tikras, ilgainiui išnyks visos priekabos, išdulkės beverčiai pagražinimai. Išliks mums prasmingas trumpas vardas — Vilniaus universitetas.

Peržiūrėjau dailiai paveiksluotą “Inturisto” knygelę “The State Academic Opera and Bal-

let Theatre of the Lithuanian SSR”.

Knygelėje nelanksčia anglų kalba trumpai nubrėžta Lietuvos operos ir balet teatro istorija. Spalvotos iliustracijos gana išvaizdžiai parodo dabartinių rūmų prašmatnumą ir augštą architektūros lygį. Tuo lietuviui gali didžiutuotis.

Tačiau pasididžiavimas veikia išgaruoja, kai skaitai knygelėje sovietiška sudarytą istoriją. Čia net Ironija susigėsta.

Leidinėlįje primygtinai kartojamos sąvokos “people” ir “power”. Būtent: “With the proclamation of Soviet power in Lithuania in 1918 the Provisional Revolutionary Government (...) supported attempts to form an opera company. The power of the people was short-lived, however, Vilnius was occupied by bourgeois Poland, while the Lithuanian bourgeoisie took power of the rest of the country”. Toliau: “With the re-establishment of the Soviet power in Lithuania in 1940 opera became accessible to the widest masses of the people”.

Destis, mūsų nepriklausomybė skelbė ir gynė buržujai (ne rašto žmonės inteligentai, ne valstiečiai). Gi operos — baletas teatras nepriklausomybės metais buvo prieinamas tik siauram buržuazijos ratui. Geradėjai sovietai, įsibrovę į Lietuvą, viską pasuko gerojoni pusėn. Dabar sovietinė liaudis kas vakarą sėdi operoje.

Tiesą pasakius, prieš bolševikmetį jaunystėje priklausiau darbininkijos luomui, reiškia, liaudžiai. O vistikė beveik kas vakarą su Žaliakalnio draugais pratupėdavau operos, dramų ar balet spektakliuose. Niekada nebuvau išprašytas. Ar knygelės autoriai to nežino? Žino, bet jiems reikia meluoti.

Atsiųsta paminėti

Zenta Tenisonaitė, VIENIŠI VĖJO VAIKAI. Eilėraščiai. Leidėjai — Vincas Zemaitis, Aleksandras Tenisonas ir pati autorė. Viršelius — autorės. Pausdino “Nida Press” (2 Ladbroke Gardens, London, W11 2PT). Londonas 1979 m., 48 psl.

PASAULIO LIETUVIS 1979 m. rugpjūtis — rugsėjis nr. 8-9. Mėnesinis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys. Sis numeris skirtas IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH LITHUANIA. No. 35, Nov. 16, 1978. Translated by Vita Matulaitis, edited by Rev. Casimir Pugevicius, published by the Lithuanian R. C. Priests' League of America, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA.

LIETUVOS ISTORIJS VAIZDINĖ SANTRAUKA, spalvota salanka. Išleido 1979 m. “Dirvos” būvės leidiniai — Antanas, Tomas ir Jilijus L. Dundzilai (3001 W. 59 th St., Chicago, Ill. 60629, USA). Sudarė Vilius L. Dundzila.

MOSŲ ŽINIOS, lietuvių žėjūnų ir Jaunimo Centro Čikagoje biuletenis, 1979 m. 10 ir 11 nr.

PROF. DR. VYTAUTAS KLEMAS Amerikos Mokslių Akademijos yra pakviestas jūros reikalų komisijon, kur jam teks rūpintis technologijos perdavimu besivystančioms tautoms. Prof. dr. V. Klemas daug patirties įsigijo Azijos ir P. Amerikos valstybėse, padėdamas Jungtinėms Tautoms ir Amerikos Mokslo Fondui prarasti tyrimų tyrimėjimus bei naujos technologijos kursus devyniose valstybėse. Ketvirtajame mokslo ir kūrybos simpoziume jis skaitys pranešimą apie jūros tyrinėjimo rezultatus P. Amerikoje.

VILNIAUS UNIVERSITETO 400 METU SUKAKTI sausio 10 d. paminėjo Svė. Jėzaus Širdies katalikų universitetas Milane, Italijoje. Iškilmė buvo pradėta pamaldomis universiteto koplyčioje. Koncelebracijos Mišias atnašavo popiežiškojo Grigaliaus universiteto Romoje prof. Paulius Rabikauskas, SJ, Milano universitete lietuvių kalbą dėstantis kun. Tasius Ereminas ir trys italų kunigai profesoriai. Progai skirtą pamokslą pasakė prof. P. Rabikauskas, SJ. Akademinė minėjimo dalis įvyko didžiojoje universiteto salėje, dalyvaujant profesūrai ir gausiems studentams. Ji pradėta įvadininiu universiteto rektorius prof. Bolognesio žodžiu. Pranešimą “Vilniaus universitetas 400 metų laikotarpyje” padarė prof. P. Rabikauskas, SJ, susilaukdamas ypatingo dalyvių dėmesio bei išsamių komentarų. Po jo kalbėjo Milano katalikų universiteto prof. Guido Michellini, dėstantis lietuvių kalbos istoriją, kelis kartus lankęsis Vilniuje ir jo universitete gerai išmokęs lietuvių kalbą. Iškilmė užbaigta Milano universiteto vadovybės surengta vakariene, kurioje dalyvavo kviestiniai svečiai ir profesūros atstovai.

REŽ. JONAS JURASAS Trinity Square Repertory Company dramos teatre, Rhode Island valstijos sostinėje Providence, pastatė Nikolajaus Erdmano tragikomediją “Savižudys”. Sis veikalas, parašytas Maskvoje 1928 m., susilaukė teigiamo K. Stanislavskio bei kitų teatrų įvertinimo, bet nebuvo priimtinas kompartijai. “Savižudžio” premjera įvyko sausio 18 d. Lietuvos režisuota tragikomedija vaidinama iki vasario 17 d. Teatro adresas: 201 Washington St., Providence, R. I. 02903. Tel. (401) 351-4242.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZEJUS Čikagoje surengė iki sausio 18 d. trukusią ektagietės dail. Gedrės Zumbakienės fortų parodą. Kelios dešimtys nedidelio formato kūrinių užpildė muzėjaus saliuok antrame aukšte. Juose pastebimas proveržis į klasikų medžių peizažus, abstraktių formų kompozicijas, kosmines erdves perspektyvas. Anksčiau dail. G. Zumbakienė daugiau domėjosi tapyba metalo lydinuose, grynąja tapyba ir vario raizniais.

SVETIMŲ KALBŲ DIENA Niujorko Pace universitete 1979 m. gruodžio 14 surengė ir jai vadovavo prof. dr. A. Slepetytė-Janienė. Pagrindinis dėmesys teko simpoziumui “Svetimų kalbų reikšmė ir svarba įvairiose profesijose”. Dalyvavo apie 300 profesorių, mokytojų ir studentų.

AREJO VITKAUSKO žinių agentūra “World-Wide News Bureau” skiria metinę \$1.000 premiją už knygą anglų kalba apie Lietuvos okupaciją 1940 m. ir prieš ją nukreiptas partizanų kovas. Reikalingas įrodymas gauto honoraro. Kreiptis šiuo adresu: World-Wide News Bureau, Arėja Vitkauskas, 309 Varick St., Jersey City, N. J. 07302, USA.

ŽURNALAS “PONTO-BALTICA” 1979 m. buvo pradėtas leisti Italijoje, finansinės paramos susilaukęs iš Europinio Dragan Fondo. Tarptautinės redakcijos narių sąrašas yra įtrauktas kalifornietė prof. dr. Marija Gimbutienė. Žurnalo “Ponto-Baltica” pavadinimas apima sritį tarp Baltijos ir Juodosios jūrų: Graikiją, Albaniją, Bulgariją, Jugoslaviją, Rumuniją, Vengriją, Austriją, Čekoslovakiją, Lenkiją, Lietuvą, Latviją, Estiją ir Suomiją. Jame bus atstovaujama šių tautų kalbos ir kultūros.

KLEVELANDO LIETUVIŲ NAMUOSE sausio 13 d. buvo surengtas susipažinimas su pianistu Andrius Kuprevičiaus antrąja plokšte, kurio įtraukti trumpi fortepijoniniai kūriniai dešimties lietuvių kompozitorių — M. K. Ciurlionio, J. Tallat-Kelpšos, S. Šimkaus, K. V. Banailio, V. Jakubėno, J. Gruodžio, J. Gaidelio, V. Bacevičiaus, D. Lapinskio ir J. Svėdo. Jos išleidimu rūpinosi lėšų telkėjai — J. Stempužis, V. Plečkaitis, G. Plečkaitienė, G. Kudukienė, J. Malskis, A. Mikulskis, A. Širvaitis, K. Šukys ir dr. D. Degesys. Plokštelės pavadinimas anglisks: “Andrius Kuprevičius performs piano works of Lithuanian composers”. Angliškų paaiškinimus paruošė A. Kučinas. Pasak paties pianisto A. Kuprevičiaus, ji pirmiausia skiriama kitautautiems, norintiems susipažinti su lietuvišiais kompozitoriais. Centrinio platintojo yra J. Žilionis, 17809 East Park Dr., Cleveland, Ohio 44119, USA. Pirmąją savo plokštelę, išleista 1953 m., A. Kuprevičius buvo skyręs M. K. Ciurlionio muzikai.

ETNOGRAFINIS KUPISKIO LAUDIES TEATRAS rajoniniuose kultūros namuose 413-tą kartą suvaidino “Senovės kupiškėnų vestuvis”. Šiuo spektakliu buvo paminėtas jaunosios vaidmenį atliekančios Konstančios Jugulienės amžiaus aštuoniasdešimtmetis. Ji yra dalyvavusi visuose šio etnografinio veikalo spektakliuose. Nenuilstančiai aktorė sveikino organizacijų atstovai ir bičiuliai. Jai įteiktas kultūros ministerijos garbės raštas.

JUOZO GRUSO, kauniečio dramaturgo, tragikomedija “Meilė, džiazas ir velnias” pirmą kartą prieš gerą dešimtmetį buvo suvaidinta Panevėžio dramos teatre. Savo repertuarą dabar jau turi net 20 teatrų ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Tragikomedija buvo vaidinta ar dar bevaidinama Iževske, Kuibysėve, Pskove, Vladivostoke, Chabarovske, Voroneže, Taganroge. Jos spektaklį buvo paruošusi ir Vengrijos televizija. “Meilė, džiaza ir velnią” šiemet ekranan perkels “Mosfilmo” kino studijos rež. S. Bondarčiukas.

P. CVIRKOS 70-TOJO GIMTADIENIO PROGA buvo paskelbtas apsakymo — novelės konkursas. Pirmąją 600 rublių premiją laimėjo Petras ir Povilas Dirgėlos už “Dvyliką novelių apie Teodorą Milku” (iš knygos “Aistrai alaidai”). Antroji 500 rb. premija įteikta Algirdui Počiui už apsakymą “Ryta, kai norėjosi miego” (iš rinkinio “Per laukus iš miesto”). Trečioji 400 rb. premija paskirta Bitei Vilimaitei už novelę apie Zemaite, paskelbtas “Pergalės” žurnalo 1979 m. 8 nr.

SIAULIŲ PARODŲ RŪMUOSE su savo kūriniiais viešėjo panevėžiečiai dailininkai. Tapybos darbų buvo atvežę — K. Naruševičius, V. Žigas, A. Sprindis, D. Jasinevičius, V. Vaišvila ir K. Beržanskis, akvareles — S. Kavaliauskas, E. Talockienė, E. Skuja, skulptūros — V. Vildžiūnaitė, K. Skudis, A. Vytenas, grafikos — L. Skrebytė, V. Aukšutyte, A. Aleksandravičiūtė, scenografijos — K. Vaičiulis, tekstilės — L. Gudaitienė, V. Olšauskienė, S. Kazūnaitė, D. Gutauskaitė ir V. Kuprevičienė.

VILNIAUS TELEVIZIJA transliavo savo studijos filmą, kuriam buvo panaudotas Juozo Paukščelio romanas “Kaimynai”, įrašytas vaizdo juostoje. Slame romane atskleidžiama Luknų ir Balzarų šeimų santykių istorija, nelaiminga jaunuolių meilė. Scenarijų paruošė V. Paukščytė ir filmo rež. V. Bačiulis. Pagrindinius vaidmenis sukūrė gausūs būrys aktorių — E. Sluigaitė, R. Sabulis, J. Šimkutė, J. Meškauskas, J. Berūkšytė, G. Tolkutė, J. Onaitis ir kt.

VILNIAUS STATYBININKŲ KULTŪROS RŪMUOSE specialiu koncertu buvo paminėta pirmojo lietuvių tautinio šoko atlikimo scenoje 75 metų sukaktis. 1905 m. “Lietuvių laikraščio” 23 nr. rašoma, kad “Aguonėlė” Kretingoje tada pašoko šešios mergaitės, apsirėmusios tautiniais drabužiais. Sukaktuvinį koncertą paruošė Kazys Poškaitis, sukvietęs geriausius Vilniaus miesto tautinių šokių grupes. Tarp atliktų šokių minimi: “Aguonėlė”, “Klumpakojis”, “Ant kalno karkiai”, “Sadutė”, “Paskutinė polka”. Koncerto dalyviai buvo supažindinti su lietuviškų šokių keliu į sceną, išsikovotu tarp tautinių pripažinimų, tautinių šokių kūrėjais, pirmosiomis šokių šventėmis.

SIAULIŲ KULTŪROS RŪMUOSE veikia jaunųjų dramos mėgėjų ratelis, vadovaujamas rež. D. Galinienės. Prieš N. Metus jis paruošė mažiesiems žiūrovams skirtą “Aukso obuolio” premjerą, pasinaudodamas to paties pavadinimo A. Liobytės pjesepasaka. Per naujametines moksleivių atostogas buvo suvaidinta 11 spektaklių, kuriuos stebėjo apie 5.000 moksleivių.

JONO AVYŽIAUS ROMANAS “Sodybų tuštėjimo metas” išleistas vietnamičių kalba Hanojuje. Išvertė vietinis literatūros kritikas Le Sonas, kuris taipgi parašė ir įvadinį straipsnį.

LIETUVOS RASYTOJŲ SAJUNGA papildė keturi nauji nariai — poetas Rimgaudas Graibus, poetė Vidmantė Jaskaitytė, literatūros kritikas Sigitas Renčys ir prozininkas Leonas Zaleckis. R. Graibus, gimęs 1939 m., yra baigęs Lietuvos žemės ūkio akademijos agronomijos fakultetą. Dirba atsakinguoju sekretoriumi žurnalo “Mūsų Sodai” redakcijoje. Yra išleisdamas poezijos knygas “Vasaros žemė” ir “Eraičiū vėsa”. V. Jaskaitytė, gimusi 1948 m., studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą Vilniaus universitete. Nuo 1964 m. dirbo įvairiose įstaigose. Jos plunksnai priklauso du poezijos rinkiniai — “Ugnis, kurią reikia perimti” ir “Taip toll esu”. L. Zaleckis, gimęs 1929 m., darbininkas bei istaigų tarnautojas, prozon atkeliavo su dviem apsakymų knygom — “Seklumas” ir “Ugnies medis”. S. Renčys, gimęs 1948 m., Vilniaus universitete studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Šiuo metu dirba kompartijos centro komiteto kultūros skyriaus vedėjo pavaduotoju. Yra parašęs kritikos straipsnių knygą “Patrikymybė”, paruošęs knygą “Julius Janonis literatūros moksle ir kritikoje”, almanachą “Litva literatūra” (“Literatūrinė Lietuva”) V. Kst.

R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

ISLINGTON - EGLINTON rajone puikus 6 kambarių vienaauštis; visai nauji kilimai, užbaigtas rūšys, 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu; tuojau galima užimti. Turim dar keliolika namų tame pačiame rajone.

PRINCE EDWARD DR. - BLOOR, dviejų auštų 6 kambarių atskiras namas, kvadratinio plano, užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu.

BABY POINT rajone, 6 kambarių atviras namas, moderni virtuvė, užbaigtas rūšys, kvadratinis planas, 2 prausyklos, dvigubas garažas, prašoma kaina \$89,900.

JANE - ANNETTE, 6 kambarių mūrinis namas; alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina tik \$59,900; skubus pardavimas.

INDIAN ROAD - HIGH PARK, palikimas, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 2 prausyklos, vandeniu-alyva šildomas; dvigubas garažas.

SCARLETT ROAD - LAMBTON SQUARE, 6 kambarių bendranamis (condominium) — "penthouse"; 2 prausyklos, centrinis vėsinimas-šildymas; didžiulis balkonai; vaizdas į golfo aikštyno pusę, puikus vaizdas.

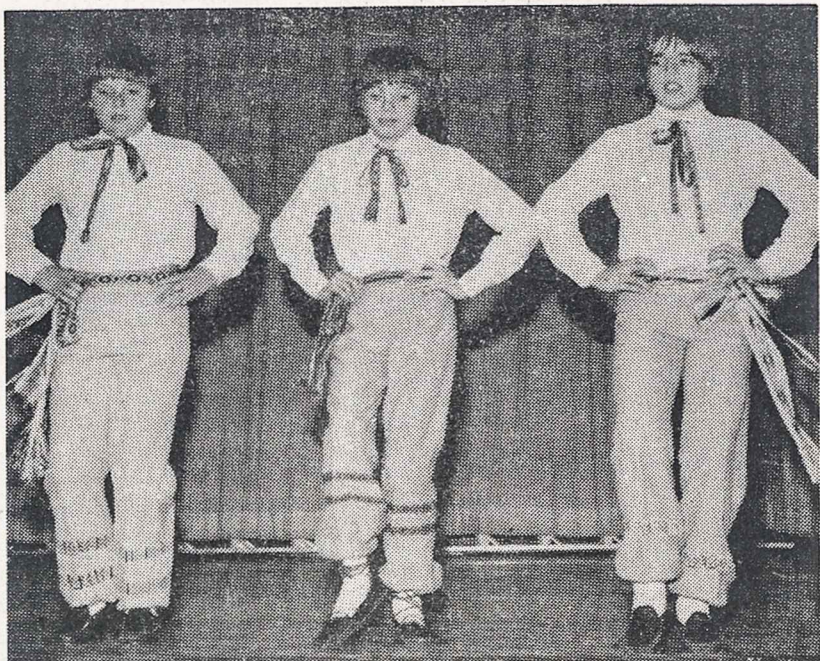
SOUTH KINGSWAY, 6 kambariai bendranamyje (condominium), 2 prausyklos, plaukiojimo baseinas, pirtis ir t.t.; arti susisiekimo bei krautvių.

NEMOKAMAS ĮKAINOJIMAS.

2336 Bloor Street West — Tel. 763-5555

PRANAS KERBERIS
namų 239-5923

ANTANAS GINIOTIS
namų 769-9356

Jaunieji torontiško "Gintaro" šokėjai scenoje baigiant Tarptautinius Vaiko Metus Lietuvių Namuose

Nuotr. B. Tarvydo

Amerika dėkoja Kanadai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sistema, kur tokios paslaptys atskleidžiamos tik opozicijos vadui, nors asmeniškai jis pilnai pasitikėjo E. Broadbentu. Spauda atkreipė kanadiečių dėmesį į keistą P. E. Trudeau laikyseną Kanados parlamente, kur jis, žinodamas šią slaptą ir labai jautrią Kanados vyriausybės problemą, net keturis kartus pažėrė priekaištų min. pirm. J. Clarkui, reikalaujamas didesnės paramos Amerikai dėl įkaltais Irane laikomų jos diplomatų, sankcijų ir kitokių veiksmų prieš Iraną. Iš parlamento žurnalo cituojami min. pirm. J. Clarko ir užsienio reikalų ministrės F. MacDonald atsakymai tik dabar pasidarė pilnai suprantami. Juose buvo pabrėžiama, kad Kanados vyriausybė dar visa, kas šiuo metu yra imanoma tokioje jautrioje situacijoje. Tokie atsakymai buvo migloti eiliniams kanadiečiams, bet jie turėjo būti pakankamai aiškūs opozicijos vadui P. E. Trudeau. Kanada negalėjo imtis kokių nors atšresnių veiksmų, nes jų dėka revoliucinė Irano vyriausybė būtų galėjusi atkreipti dėmesį į Kanados ambasadą Teherane.

Gausios padėkos

Padėkos už amerikiečių diplomatų išgelbėjimą pirmiausia susilaukė užsienio reikalų ministrė F. MacDonald iš JAV valstybės sekretoriaus C. Vance, kiek vėliau ir min. pirm. J. Clarkas iš prez. J. Carterio. Padėkos rezoliuciją Kanadai vienbalsiai priėmė JAV kongreso atstovų rūmai ir senatas. Ta padėka taip pat spontaniškai išsiveržė beveik neįtikėtina draugišku-

mo banga Kanadai visoje JAV teritorijoje. Visur buvo pabrėžiama, kad Kanada yra geriausia JAV bičiulė, kurios niekada nebus imanoma užmiršti. Priešais Kanados ambasadą Vašingtone esančio pastato languose pasirodė priklijuotos raidės, sudarančios žodžius: "Thanks Canada", o pati ambasada susilaukė tūkstančių padėkų telefonų ir telegramomis. Kiti amerikiečiai padėkas siunčia Kanados laikraščiams arba spausdina savuose laikraščiuose viso puslapio skelbimuose. JAV viešinius kanadiečius daug kur amerikiečiai vaišina savo lėšomis, sutikę juos restoranuose, viešbučiuose bei panašiose įstaigose.

Iranas grasina

Irano užsienio reikalų min. S. Ghotbzadeh grasina kada nors ir kur nors atsilyginti Kanadai. Jis taipgi bandė žvejoti drums-tame vandenyje teigimu, kad min. pirm. J. Clarkas per kitą žmogų atsisprąs Iraną. Esą amerikiečių išlaisvinimas buvo atliktas, siekiant politinės naudos rinkiminiam parlamento vajuje. Min. pirm. J. Clarkas griežtai atmetė šį kaltinimą, kurio aiškus tikslas yra pakenkti jam parlamento rinkimuose, apie kuriuos žino ir Iranas. Pasak J. Clarko, jokia pasiaiskini-mo ar atsiprašymo nebuvo, nes jie iš viso nėra reikalingi. Kanada nepadarė jokio nusikaltimo, tik padėjo persekiojamiems diplomatams, kurių persekiojimo neleidžia tarptautinė teisė. Pagrindiniu didvyriu šioje dramoje laikytinas iš Kalgario kilęs Kanados ambasadorius K. Taylor, sutikęs rizikuoti savo ir ambasados pareigūnų gyvybėmis.

Europos sportinės nuotrupos

Kelių mėnesių laikotarpyje televizijoje teko stebėti keletą geresnių futbolu rungtynių, kurių išskirtinis yra Muencheno "FC Bayern" pasirodymas Belgrade ir Hamburge "HSV" kova Gruzijoje prieš vietos "Dinamo". Šias rungtynes laikau bent viena klase augščiau už V. Vokietijos rinktinės pasirodymą Europos pirmenybėse prieš Turkiją. Nors laimėjo vokiečiai 2:0, tačiau stebėdamas rungtynes televizijos ekrane gruodžio 22 d. ir skaitydamas vėliau spaudos puslapiuose susidariau įspūdį, kad vokiečių klubai pasirodė žymiai geriau tarptautinėse rungtynėse už Vokietijos rinktinę. Įrodymu gali būti taip pat Dortmundundo "Borussios" rungtynės prieš pasaulio rinktinę. Pasaulio rinktinėje nebuvo P. Amerikos žaidėjų, nes tuo metu ten vyks-ta pirmenybių rungtynės. Žaidimą Dortmundunde laimėjo vokiečiai 3:2. Gautas beveik 500.000 DM pelnas paskirtas UNICEF reikalams. Žaidėjai iš šių rungtynių neįkaltavo jokio honoraro, išskyrus kelių iš-laidas.

Apie Kanados tautinį sportą ledo ritulį sunku kalbėti. Štai Guelpho-un-to rinktinė perlaimėjo silpnėmis vokiečiams net 8:1. Vėl — pasaulinėse jaunųjų pirmenybėse Helsinkyje kanadiečiai pasirodė taip pat labai silpnai. O "New York Herald Tribune" gruodžio 31 d. rašydamas apie rungtynes Maskvos "karščių" su Niujorko "Islanders" (šių komanda, kaip ir kt. JAV ledo ritulio klubus sudaro kanadiečiai) labai teisingai kartoja komandos trenerio A. Arbour žodžius: "Jie, rusai, žaidžia ledo ritulį 11 mėnesių, yra geri čiuvėžai, tačiau stilius skirtingas nuo S. Amerkos. Mums nusibostu toks jų žaidimas".

Sunku pasakyti, koks žaidimo stilius yra malonesnis ir gyvesnis žiūrovų akiai, koks stilius atneša daugiau pergalių. Tai skonio reikalas. Tačiau atrodo, kad Europa padarė didelį žingsnį pirmyn, pasirinkdama modernesnę ledo ritulio technikos mokyklą.

Antroji sporto šaka — slidės "skurdo" beveik iki pat Kalėdų. Sniega stoka neleidžia įvykdyti kai kurių rungtynių — teko atšaukti jas

dar tą pačią dieną. Taip pat šios sporto šakos mėgėjai, vykdamai iš Olandijos, Belgijos ar Vokietijos pramonės sričių į pietinę dalį bei "skridami" automobiliais 100 mylių greičiu Muencheno — Salzburgo autostrada į Tirolį, laukė sniego kaip vaikai baltų Kalėdų... Ir jis iškrito antrą Kristaus gimimo dieną, pakuodamas Bavarijos laukus ir miškus tik atvirutėse matomais žiemos vaizdais. Slidžių sporto centrai pradėjo naują gyvenimą, o viešbučių savininkai ir kaimiečiai vėl nusispysojo, kadangi ir jų kišenės pradėjo "plaukti" markės, guldenai ir frankai.

K. Baronas

SPORTAS LIETUVOJE

Jaunių stalo teniso pirmenybėse Rybinske Lietuvos merginų rinktinė (J. Danilevičiūtė ir E. Petrylaitė) laimėjo bronzos medalį, o vaikinų rinktinė užėmė tik VIII vietą. Asmeninėse merginų varžybose antrus metus iš eilės Sovietų Sąjungos čempione tapo kaunietė Jolanta Danilevičiūtė, kuri taipgi yra ir Europos merginų varžybose antrą aukso medalį J. Danilevičiūtė išsikovojo merginų dvejetainio su ukrainiete L. Večerok, trečią — mišriame dvejetne su odesiečiu A. Stadnickenu.

Užbaigus vyrų krepšinio 41-jų augščiausios lygos varžybų pirmąją ratą, pirmos vietos iškopė Maskvos karščių CASK klubas su 11 pergalėmis, o Kauno "Žalgiris" buvo II vietoje su 8 laimėjimais. Jam ant kulnų lipo Maskvos "Dinamo" ir Kijevo ASK komandos, turinčios taip pat 8 laimėtas rungtynes. Vilniaus "Statybos" krepšininkai atsidūrė VII vietoje, laimėję 5 rungtynes. Antrąsias pirmenybių ratas sausio 22 d. buvo pradėtas Tbilisyje ir Kaune dviejų šešetukų kovomis. Kaune antrą kartą susitiko abi Lietuvos komandos — "Žalgiris" ir "Statyba". Pirmąjį susitikimą prieš 20 dienų buvo laimėję žalgiriečiai 88:84. Antrosias rungtynes sausio 22 d. netikėtai laimėjo "Statyba", 91:85 rezultatu nugalėjusi "Žalgirį". Ši pergalė "Statybai" teikia vilčių patekti į pirmąjį geriausių komandų šešetuką.

Ateitininkų žinios

Juožas Laučka, naujasis Ateitininkų Federacijos vadovas, atvyks į Toronto ateitininkų šventę balandžio 19-20 d.d.

Ateitininkų stovykla Wasagoje bus liepos mėnesį. Kaip ir anksčiau, taip ir šiais metais kartu bus ir jaunųjų stovykla. Vyresnieji ir jaunieji turės atskiras programas.

Ateitininkų Federaciją šiuo metu sudaro 4 sąjungos. Ateitininkų Federacijos vadovas yra J. Laučka. Federacijos valdyba yra sudaryta Vašingtone. Jaunių centro valdybos pirmininku yra dr. R. Kriaučiūnas. Moksleivių centro valdyba yra Čikagėje (pirmininkas — Arvydas Zygas). Studentų centro valdyba yra Klevelande (pirmininkas — Edis Razma). Sendraugių centro valdybos pirmininkas yra V. Soliūnas Čikagoje.

Mūsų idėjos draugai, nuosirdžiam ateitininkui a.a. J. Matulioniui iškelia pas Tą, kuriam jis tarnavo, daug dvasinės ramybės jo šeimai linki visi Toronto ateitininkai.

Skautų veikla

● Sk. akademikų darbo sueiga šaukiama vasario 9 ir 10 d.d., 2-6 v.p.p. pas Nijolę ir Algį Simonavičius. Visi labai laukiami. Dėl informacijų skambinti darbo valandomis Danai 978-3080 arba Vidai 361-4592.

● Kanados rajono vadijos rengiamas pianisto Vytauto Smetonos koncertas įvyks kovo 29 d., 7 v.v. Priklausomai auditorijoje. Bilietai jau platinami. Kviečiama juos iš anksto įsigyti.

● Mindaugo dr-ės žiemos iškyla sausio 27 d. į La Galette, Ont., buvo įdomi ir naudinga skilčių patyrimams. Dalyvavo 15 skautų ir 2 vadovai. Ačiū A. Augustinavičiui už leidimą pasinaudoti miškeliu.

● LSB nario mokesčiai ir "Skautų Aido" prenumeratos baigiami rinkti. Pavėlavusių vos keli beliko. Prašoma paskubėti. C. S.

VYČIO ŽINIOS

Vytis — Aušra 59:70. Jaunių krepšinio rungtynėse Vytis pralaimėjo Aušrai 59:70. Vyčio komandoje žaidė: J. Zenkevičius 26, P. Tutlys 4, A. Slapšys 8, E. Augaitis 10, G. Sendžikas 8, A. Radzevičius, R. Budrys 3, A. Kisonas. Vyčio komandoje geriausiai žaidė J. Zenkevičius. Komandoje trūko poros geriausių žaidėjų — J. Karpio ir A. Saplio.

Vyčio jaunieji A, jaunieji B ir jaunieji C numato dalyvauti Ontario krepšinio pirmenybių varžybose, kurios įvyks balandžio 22-23 d. d. Toronte. Kitas didelis turnyras įvyks Otavioje.

Glorija Nešukaitytė sausio mėn. pabaigoje kariniu lėktuvu iš Trenton aerodromo išskrido Anglijon, kur dalyvaus keliuose stalo teniso turnyruose.

Jonas Karpis ir Alvinas Saplys sėkmingai žaidžia mokyklų krepšinio komandose ir pasižymi kaip geri žaidėjai bei metikai. A. S.

AUSROS ŽINIOS

Krepšinio rungtynės. Sausio 27 d. Priklausomai parapijos salėje įvyko dvijs krepšinio rungtynės: Aušra — Scarboro Pape, Aušra — Vytis jaunieji. Vyrų su S. Zulu ir R. Kakevičiumi pradėta greitai žaidimą ir kontroliuoja savo ir sveiką lentas. Pirmą puslaikį laimi rezultatu 47:44, antrą puslaikį neatsileidžia ir rungtynės baigia 108:98. Ausros komandoje žaidė: S. Arlauskas 12, A. Abramavičius 6, S. Žulys 22, V. Dementavičius 6, R. Underys 2, R. Kakevičius 21, K. Bartusevičius 4, V. Gataveckas 4, S. Ignatavičius 4, E. Norkus 12, C. Džubas 15.

Scarboro Pape komanda yra viena iš pirmųjų jaunių to rajono komandų.

Antros rungtynės tarp Aušros ir Vyčio jaunių buvo gero lygio. Aušra pirmą puslaikį baigė 35:30, o rungtynės — 70:59. Žaidė: J. Putrimas 11, V. Gataveckas 18, V. Stončius 6, A. Baziliauskas 12, A. Dalin-14, A. Saplys 6, E. Slapšys.

Vasario mėnesį numatomas krepšinio rungtynės — Ingot Metal, est-tai, Klevelando Žaibas.

Aušros vyrų krepšinio komandą davliauja Etobicoke Recreations League. Sausio 24 d. Vincent Massey gimnazijos patalpose Aušra žaidė prieš Annex komandą (žaidėjų ūgio vidurkis 6,4). Abi komandos išsivystė labai greitai žaidimą ir stengėsi kontroliuoti krepšio lentas. S. Žulys krepšio lentų kontroliavimą atliko su pasigerėjimu ir puslaikį baigė 56:50. Antrame puslaiky vyko tokia pati kieta kova. Aušra vedė 4 taškais. Vienuliuka sekundžių iki rungtynių pabaigos Annex komanda išlygino 90:90. Rungtynės buvo pratęstos 5 min. Annex vedė 94:90. Aušra paėmė minutes pertrauka, persiorganizavo ir rungtynes laimėjo 111:94. K. S.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Tarptautiniame 10 km bėgime Angolos sostinėje Luandoje III vietą išsikovojo vilnietis moksleivis R. Lazauskas, treniruojamas A. Vilko. Ji aplenkė B. Guirma iš Etiopijos ir V. Veipeta iš R. Vokietijos.

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RŪTA KRIAUCIŪNAITE,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", baltos smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduo-dant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.
NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS
UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:		IMA:	
12 %	už 6 mėn. term. indėlius	13½ %	už asm. paskolas
11½ %	už 1 m. term. indėlius	13 %	už mortgičius
10 %	už 3 m. term. indėlius	15 %	už pėrviršo kreditą
12 %	už pensijų ir namų planą		(line of credit)
11½ %	speciali taup. sąsk.		
10 %	už taupymo s-tas		
6 %	už čekių s-tas (dep.)		

AKTYVAI virš 25 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9

Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE

Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartmentai • Kondominijai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, FL 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Pritrysę specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opiausiai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu
- Nemokamas pristatymas

ANKA & PETER / photographers

2374 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 769-4488

Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 6 mėn.	12 %
Antradieniais 10-3	term. indėlius 1 metų	11½ %
Trečiadieniais 10-3	term. indėlius 2-3 metų	10 %
Ketvirtadieniais 10-8	pensijų	12 %
Penktadieniais 10-8	taupomąją s-tą	10 %
Šeštadieniais 9-1	spec. taup. s-tą	11½ %
Sekmdieniais 9.30-1	depozitų-čekių s-tą	6 %
	DUODA PASKOLAS IŠ:	
	asmenines	13½ %
	mortgičius	13 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidos. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTVUVA (KOMPIUTERJ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnausi **A. Bliūdžius**
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobiliių mechaniniai
* taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simons TELEVISION
Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas
bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn
prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tomošūnas**

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

Specialistas portretų,
vestuvinių ir vaikų
nuotraukų. Įrėminimai

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)
Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

PEDAGOGINIS LITUANISTIKOS INSTITUTAS su rektoriumi dr. Jonu Račkasku šiuo metu peržiūri akivaizdinio trejų metų kurso programas. Akivaizdinio kurso direktorius Antanas Dundulis ir lektorai moko apie 40 studentų amžiaus jaunimo, baigusio augstesniąsias lituanistines mokyklas. Po dviejų metų gaunamas pradinės mokyklos pažymėjimas, po pilno kurso — teisė mokytis augstesniose lituanistinėse mokyklose.

Be lituanistikos dalykų, dėstoma ir pedagogika; bus įvestas ir trijų mėnesių stažas lituanistinėse mokyklose. PLI svarsto, ar į dėstomųjų dalykų sąrašą įtraukti tikybą, kuri yra JAV LB švietimo tarybos numatytos mokykloms programos dalis, nes nėra lengva rasti tikybos mokytojų ar tu, kurie vaikus lietuviškai paruoštų pirmajai Komunijai ar Sutvirtinimo sakramentui.

Idomus PLI projektas yra įsigyti vaizduojamą aparatą, kuriuo pigiau negu filmams būtų įrašyti paskaitų ciklai su PLI lektorais. Šios istorikų, kalbininkų ir kitų lituanistų paskaitos galėtų būti siunčiamos į vietoves, kuriose yra lituanistiniai kursai studentų amžiaus jaunimui.

JAV LB SVIETIMO TARYBA sausio 20 d. posėdyje su pirmininku Jonu Kavaliūnu, anksčiau buvusiu šios tarybos vadovu ir PLB vicepirmininku švietimui. Svetimo taryba ruošiasi skelbti lituanistinėms mokykloms talka mokinių skaičių padidinti, projektuodama ne tik mišrius vietovių LB ir mokyklų tėvų bei mokytojų komitetas, bet ir siūlydama gaires, kaip įtraukti nedalyvaujančių šeimų vaikus. Talka prasidėjus netrukus, kad naujaisiais mokslo metais jau būtų daugiau mokinių.

JAUNIMO CENTRAS Čikagoje paskelbė savo metinę apyskaitą, kuri pasiekė beveik \$86.000 apyvartą (su \$35.000 aukomis ir paskolomis remonto bei atnaujinimo vajui). Šioje 1956 m. pastatytoje 1972 ir 1977 m. praplestoje įstaigoje bent kartą per metus susirenka ar kitaip veikia 125 organizacijos, įstaigos ir vienetai.

Prieš dvejus metus Tėvai jėzuitai pasiryžo Jaunimo Centro administracijai, finansavimą ir išlaikymą pervesti visuomeniniam vienetui, pasikviečiant laikinąją tarybą. Su pirm. Antanu Dunduliu šis taryba svarstė būdus, kaip nuolatini vienetai steigti ir Jaunimo Centro administraciją perimti. 1979 m. pabaigoje išrinkto pirm. dr. Gedimino Baluko valdyba inkorporavo Jaunimo Centra Illinois valstijoje „Lithuanian Youth Center Fund“ vardu ir paruošė sutartį su nuosavybės savininkais jėzuitais dėl visų patalpų nuomos ir naudojimo. Taryba išrinko trečiąjį pirmininką — inž. Jozą Rimkevičių, o sausio 20 d. — valdybos pirmininkę Ireną Kraučeliūnienę.

Netrukus taryba ir valdyba pradės narių vajų, kad balandžio mėn. būtų galima sukviešti Jaunimo Centro narių (rėmėjų) pirmąjį visuotinį susirinkimą sutarčiai bei statutui patvirtinti ir naujai tarybai išrinkti. Liepos 1 d. visuomeninis vienetas perims Jaunimo Centro administraciją, o jėzuitai, toliau bendradarbiaudami su taryba ir valdyba, savo jėgas skirs daugiau sielovadai ir darbiui

su organizacijomis bei JC lankytojais.

ADV. JOANA KURAITĖ buvo išrinkta Eugenijaus Kraučeliūno premijai 1979 metams ir gavo dr. Leono ir Irenos Kraučeliūnų šeimos škiriamus \$1.000 už išskirtinį lietuvišką veiklą. Komistijoje šeimai atstovavo Regina Kučienė ir Vida Jonušienė, PLJS pirm. — Gintaras Aukštuolis, JAV LJS — Emilija Sakadolskienė, PLB — kun. Antanas Saulaitis. Šia premija anksčiau yra gavę Viktoras Nakas (dabar gyvenantis Vašingtone) ir Gabija Juozapavičiūtė-Petruskienė.

Winnipeg, Manitoba

(Atkelta iš 6-to psl.)

KALEDU EGLUTE. Po daugelio metų Winnipege buvo surengta Kalėdų eglutė. S. Kazimiero parapijos salėje 1979 m. gruodžio 22 d. susirinko šeštadienines mokyklos vaikai, tėvai, svečiai ir Kalėdų senelis.

Mokyklos vaikai atliko pagrindinę programą — pašoko keturis tautinius šokių, būtent, Kalvelį, Norių miego, Kubilą ir Vėdarą. Tarp šokių tie patys vaikai pagiedojo „Silent Night“ ir „Gul šiandien“. Kalėdų seneliui atskirai pasirodė Antanas Samulaitis, kuris pagrojo savo gitarą. Deklamavo — Erika ir Lijona Samulaitytės ir J. Samulaitis.

Po visų pasirodymų Kalėdų senelis iškėlė dovanų mokykloms vaikams. Ypač buvo sužavėti patys jauniausi dalyviai. Nuostabiausia dovaną buvo jaunas šuniukas, padovanotas Sausukų šeimos vaikams.

Kalėdų senelis jau seniai besilankė pas Winnipego lietuvių, tad už miršo kaikiurių ponių vardus ir, kviesdamas pasiminti dovanas, kai kurias pašaukė mergautinėm pavadėm. Buvo daug kūjų. Po programos visi buvo pavašinti kava ir užkandžiais.

Šokių ir dainų moko J. Barauskaitė, Ona Samulaitytė ir Jurgis Valaitis. Kun. J. Bertušius padovanoja mokyklai ir tikybės pamokoms.

Jurgis Valaitis

Stayner, Ontario

VASARIO 16 bus minima vasario 23 d., 6 v.v., Staynerje, „Golden Apple Inn“. Meninę koncertinę programą atliks trijulė „Vasaros garšai“ iš Toronto. Prašome visus minėjime ir koncerte dalyvauti.

Vakariene užsisakyti pas J. Lapavicių.

KLB Staynerio-Wasagos apylinkės valdyba

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

Viesėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, pokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelį gytarą išdirbinių pasirinkimas.

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO

FB	NAMAI	Stayner, Springhurst,
	VASARNAMIAI	Wasaga, Collingwood
	UKIAI	(705) 445-8819
ISTAIGOS 233-3323		atstovs MARIO TURCO
NAMŲ 743-0100		

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5
Telefonas 531-3098
Savininkai S. ir F. Janavičiai

DRAUDA

BALIO MASKELIŪNO

INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVARIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO

Dail. Reginos Žiuraitienės paveikslų paroda rengiama The Old Bronte Post Office Gallery (86 Bronte Rd. S., Oakville, Ont. L6L 3B8, tel. (416) 827-7214). Susitikimas su dailininke bei parodos atidarymas rengiamas vasario 15, penktadienį, 7 v.v. — 10 v.v., minėtoje galerijoje. Paroda bus atidaryta iki kovo 2 d. Lankymo dienos: nuo trečiadienio iki šeštadienio 10 v.r. — 5 v.p.p.; sekmadienį — nuo 1 v.p.p. iki 5 v.p.p. Šioje parodoje bus sutelkti dailininkės gamtos vaizdai. Dėlto ir paroda pavadinta „Landscapes“.

VI. Pūtvio šaulių kuopa vasario 17 d. Lietuvos nepriklausomybės šventės pamaldose 11 v.r. dalyvaus organizuotai su vėliava Lietuvos Kankinių šventovėje.

Ontario opozicijos vadas dr. Stuart Smith pasiuntė laišką Sov. Sąjungos ambasadoriui Otavoje Jakovlevui, kuriame teirėjasi apie Antano Terlecko suėmimą, klausdamas kur jis yra laikomas, kuo kaltinamas ir kada bus teisiamas. Turimomis žiniomis, A. Terleckas esąs suimtas kaip kovotojas už žmogaus teises, pasipriešinęs sovietinės valdžios vykdomiems žmogaus teisių pažeidimams. A. Terleckas esąs suimtas jau ketvirtą kartą nuo 1945 metų, nes jis mano, jog Lietuva turi būti laisva bei nepriklausoma valstybė. „Kodėl tokia galinga karinė jėga, kuri taip lengvai užėmė Afganistaną, bijo to žmogaus? Ar jį suvaldžia tokia silpna, kad negali pakelti kelių intelektualų klausinėjimo?“ Šio laiško nuorašas pasiųstas Lietuvos kompartijos sekretoriui Petriui Griškevičiui. Dabar dr. S. Smith laukia atsakymo.

Torontietė Rasa Mažeikaitė, studijuojanti istorinius mokslus JAV-se, paršė plačią recenziją Victor Greene veikalo „For God and Country: The Rise of Polish and Lithuanian Ethnic Consciousness in America, 1860-1910“ ir išspausdino žurnale „Lituanus“ 1979 m. 4 nr. 25-tame tome. Šis numeris redagavo prof. Ant. Klimas.

A.a. Jono Matulionio atminimui vietoje gėlių Marija ir Steponas Šetkai paaukojo „T. Žiburiams“ \$35.

Ukrainiečiai sausio 26-27 d. d. paminėjo 62-ąsias Ukrainos nepriklausomybės paskelbimo metines. Šeštadienį jie suruošė iškilmingą pokylį „Royal York“ viešbutyje, kur dalyvavo ir daug kviestinių kitataučių. Pagrindinė kalbėtoja buvo Kanados užsienio reikalų min. F. MacDonald. Sekmadienį Massey Hall ukrainiečiai surengė koncertą su prakalbomis, kuriame dalyvavo Kanados min. pirm. J. Clark ir Ontario premjeras W. Davis. Lietuviams abiejuose renginiuose atstovavo KLB pirm. J. R. Simanavičius.

Danijos žydai vokiečių okupacijoje

(Atkelta iš 5-to psl.)

Ir vokiečiai padėjo

Labai būdinga buvo vokiečių kariuomenės ir civilinės vokiečių valdžios nuotaika žydų gaudymo metu. Aprašydamas Gestapo savivaliavimus ir žiaurumus, autorius labai daug gerų žodžių pasako apie vokiečių kariuomenę ir apie kaikiuriuos vokiečių civilinės valdžios narius. „Pavojingiausi, — sako autorius, — buvo Gestapas, vokiško kraujo danų kolaborantai ir už pinigų dirbantieji išdavikai“ (135 p.). „Nebūčiau objektyvus, nepaminėjęs, kad nemažai skaičius Gestapo terorui nepriartinčių vokiečių kritiškais momentais užmerkavo akis“ (119 p.). „Kol į Svediją buvo vežami tiktai žydai, vokiečiai buvo neveikūs. Daugelis vokiečių kariuomenės, vokiečių laivyno karininkų, uostų viršininkų nepitarė žydų persekiojimui, ir jų „pastangos“ sutrukdė žydų išvežimą į Svediją buvo tik vaidinimas“ (135 p.). Dr. Duck-

“TZ” redakcijoje gauti nuorašai dviejų laiškų, kuriuos VLIKas pasiuntė Kanados min. pirmininkui J. Clarkui. Abu laiškai pasirašyti VLIKo pirm. dr. K. Bobelio. Juose išreiškiamas VLIKo parama Kanados pozicijai Afganistano atveju ir primenama, kad Lietuva, Latvija ir Estija buvo pirmosios sovietų agresijos aukos. Taip pat juose išreiškiamas pritimas Kanados politikai, kviečiančiai skelbti Sov. Sąjungai ekonominių, technologinių ir moralinių boikotų metodų, bent pradžioje, būtų pasitraukimas iš olimpiados, jeigu ji įvyktų Maskvoje ir Taline. VLIKas iš savo pusės paskelbęs atsisakymą į laisvą pasaulio lietuvių boikotui keliones į Sov. Sąjungą, kol sovietai nesilaikys tarptautinių įsipareigojimų.

Nikolai Tolstoy-Miloslavsky, gyvenantis Britanijoje, kreipėsi į „TZ“, prašydamas informaciją apie Lietuvos okupaciją. Jam buvo nusiųsta K. Pelėkio knyga „Genocide“. Dėkodamas atsakė tai leidinį pilnai panaudojęs ir pareiškė: „Grasu ir pagaltoti, kad tie nusikaltimai vėl kartojami Afganistane ir kad vakariečiai tebėra nustebe, nors tie sovietų žiaurumai yra žinomi jau daugia kaip 60 metų! Bet mes turime tęsti kovą, vildami, kad tiesa galų gale laimės“.

Konferenciją imigracijos tema rengia Couchiching institutas vasario 22-23 dienomis 252 Bloor St. W. (didžiojoje auditorijoje). Dalyvavimas nariams — \$25, nenariams — \$35, studentams — \$10.

KLB Oakvillės apylinkė vasario 2 d. Anapilio patalpose surengė Vasario 16 minėjimą, kuriame gausiai dalyvavo Oakvillės tautiečiai. Paskaitą skaitė jaunosios kartos atstovė Irena Linkevičiūtė — McKenna. Ta proga buvo renkamos aukos Tautos Fondui. Po rimtosios dalies buvo Oakvillės ponių paruoštos vaišės. Apylinkė vadovauja Jonas Žiuraitis, talkinamas kitų valdybos narių.

Toronto miesto tarybos narys W. Boytchuko atsiuntė laišką „TZ“ redakcijai, kuriame atkreipia dėmesį į miesto tarybos priimtą nutarimą Sacharovo reikalui. W. Boytchuko ir Beavis iniciatyva buvo pateiktas nutarimo tekstas, smerkiantis A. Sacharovo ištėmimą, nes jis pažeidžia žmogaus teises. Juo kreipiamasi į Sov. Sąjungos vyriausybę, prašant grąžinti A. Sacharovui pilną laisvę. Nutarimas buvo priimtas ir pasiųstas Sov. Sąjungos ambasadoriui Otavoje.

Atitaisymas. „TZ“ š.m. 2 nr. straipsnyje „Valgymas ir nutukimas“ išspausdinta: „Normalus svoris... to paties ūgio moteriai — tarp 60-65 kg.“ Turi būti: „tarp 50-65 kg.“

St. Catharines, Ont. PRIE Miesto ROTUSĖS sausio 22 d. įvyko Ukrainos nepriklausomybės 62-ras paminėjimas. Dalyvavo daug žmonių, nors oras buvo blogas. Gausus buvo ir Kanados valdžios bei miesto atstovų dalyvavimas. Jie visi pasakė ugningas kalbas, nukreiptas prieš naują Sovietų Sąjungos agresiją Afganistane. Visų pavergtų tautų vardu kalbėjo čekoslovakas Fred Pejskar. Prie miesto salės buvo iškelta Ukrainos tautinė vėliava. Iškilmės prasidėjo ir užsibaigė himnais bei dviejų ukrainiečių kunigų maldą.

„STANDARTE“ pilna priešsovietinių rašinių. Jų tarpe du buvo vienos vietos lietuvių. Vienas rašinys įdėtas pirmoje vietoje. Jame nurodyta, kad sovietų agresija nesibaigė, kol pavergtos Rytų-Vidurio Europos tautos neatgaus laisvės ir nepriklausomybės.

MEMORANDUMAI, plačios apimties, paruošti Pavergtų Tautų Organizacijos taip pat atspausdinti „Standarte“ ir išsiuntinėti įvairių tautų atstovybėms. Jie paruošti Brock universiteto dviejų politinių mokslų profesorius: dr. Victor Fic — čekoslovakas ir dr. Juris Dreifelds — latvio. Kor.

A. a. Andrius Supronas, 29 m. amžiaus, rastas negyvas savo bute. Velionis yra Antano Suprono, veiklaus „Vyčio“ sporto klubo nario, sūnus. Baigęs Toronto universitetą, mokytojavo katalikų mokykloje. Velionis planavo išvykti su draugu atostogų į Floridą. Velionis palaidotas iš Lietuvos Kankinių šventovės, dalyvaujant daugeliui tautiečių, ypač jaunimo. Velionis buvo nevedęs. Paliko tėvus ir seserį.

A. a. Andriaus Suprono atminimui vietoje gėlių paaukojo „T. Žiburiams“ po \$10: R. I. Paškauskai, V. V. Balsiai; \$5: J. J. Kulikauskai.

Jonas Vaitkus, sausio 29 d. eidamas į „Paramos“ bankelį Bloor gatvė, buvo sunkiai sužeistas pravažiuojančio autovežimio. Jis pamuldytos abi kojos ir petys. Paguldytas Sv. Juozapo ligoninėje.

Jonas Aleksa serga savo namuose, slaugomas savo šeimos.

Sol. Vytautas Paulionis pakviestas dainuoti „Rigoletto“ operoje grafo Monterone vaidmenį Vankuveryje 1981 metais visuose spektakliuose.

Brazilijoje gyvenantis rašytojas Klemešas Jūra paršė bei išleisdino monografiją apie a.a. monsinorą Zenoną Ignatavičių ir ją pavadino „Monsinjoras“. Jos platinimu rūpinasi autoriaus dukra Kristina Šelmienė (9 Budget Terrace, Toronto, Ont. M6S 1B3). Knygos kaina — \$10.

„Mūsų Pastogė“, Australijos lietuvių savaitraštis, š.m. 3 nr. pirmajame puslapyje išspausdino platoką informaciją apie „TZ“ 30 metų sukaktį ir įdėjo istorinę nuotrauką — pirmojo jų redaktoriaus dr. A. Šapokos ir tuometinio jo padėjėjo — kun. Pr. Gaidos.

Toronto Lietuvių Sūnų ir Dukterų Klubas sausio 6 d. įvyksime metiniame susirinkime išrinko valdybą: pirm. J. Yla, vicepirm. J. Morkūnas, sekr. J. Morkis, izd. A. Guobienė, salės tvarkytojas S. Kušis. Revizijos komisija: J. Mileris, A. Gudžiauskas, J. Zulus. Šio klubo veiklą remia Kanados valdžia per „New Horizon“ programą. Klube spiečiasi komunistinio nusistatymo tautiečiai, daugiausia senosios kartos ateiviai. Tokio pat nusistatymo yra ir Toronto Lietuvių Moterų Klubos, kurio valdybą sudaro: pirm. B. Januskienė, sekr. A. Ylienė, finansų raštininkė A. Poškienė, izd. M. Daugėlienė. Parengimų komisija: I. Rūkienė, V. Gormanienė, J. Kušienė. Revizijos komisija: A. Morkienė ir A. Guobienė.

JEIGU GERI IR GALI GERI — „TAVO REIKALAS“, JEIGU NORI NUSTOTI — „MŪSŲ“. Ateik į lietuvių AA (Alcoholic anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkama kiekvieną trečiadienį 119 Mimico Avenue (Royal York Road ir Mimico Avenue kampas) 7.30 v. vakaro. Skambinkite 487-5591. (Skelb.).

St. Catharines, Ont.

PRIE Miesto ROTUSĖS sausio 22 d. įvyko Ukrainos nepriklausomybės 62-ras paminėjimas. Dalyvavo daug žmonių, nors oras buvo blogas. Gausus buvo ir Kanados valdžios bei miesto atstovų dalyvavimas. Jie visi pasakė ugningas kalbas, nukreiptas prieš naują Sovietų Sąjungos agresiją Afganistane. Visų pavergtų tautų vardu kalbėjo čekoslovakas Fred Pejskar. Prie miesto salės buvo iškelta Ukrainos tautinė vėliava. Iškilmės prasidėjo ir užsibaigė himnais bei dviejų ukrainiečių kunigų maldą.

„STANDARTE“ pilna priešsovietinių rašinių. Jų tarpe du buvo vienos vietos lietuvių. Vienas rašinys įdėtas pirmoje vietoje. Jame nurodyta, kad sovietų agresija nesibaigė, kol pavergtos Rytų-Vidurio Europos tautos neatgaus laisvės ir nepriklausomybės.

Visais kelių reikalais kreiptis: V. BAČENAS A. KARKIENĖ tel. 533-3531 nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Tėviškos Žiburiai • 1980. II. 7 — Nr. 6 (1565) • psl. 9

SKAITYTOJAI PASISAKO

“PAX LITUANA”

Man atrodo, kad pagrindinė nesutartinio prieštarių yra visų išsivijos veiksmų noras dirbti be užvaudo, ir tai patį darbą, mūsų atveju — „politinį“. Visi nori veržtis pro Baltų Rūmų ir kitų institucijų duris, prisistatyti laisvės kovotojais ir atversti savo bylą. O šiam tikslui faktiniai turi būti kompetentingas tik vienas iš mūsų veiksmų, nes priešingu atveju įstaigos gali visus išprašyti lauk ir patarti sekantį kartą ateiti tik vienam.

Manau, mes, lietuviškoji periferija, žinome, kad išsivijai reikia spęsti tris didžiuosius uždavinius: Tėvynės laisvinimo, lietuviybės išlaikymo ir kultūrinių vertybių puoselėjimo. Dar prie betkurio iš šių trijų būtinai pridėtinas ir tautinės garbės gynimo reikalas, kuris iki šiol yra tapęs didžiąja visų veiksmų nuodėme, už kurią gali tekti skaudžiai atsakyti prieš savo tautos istoriją (čia turimi galvoje žydų kaltinimai).

Mes turime tris pagrindinius veiklos organus: VLIKą, Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir ALtą. Šie organai lengvai gali anuos darbo barus pasidalinti. Skriaudos negali būti nei vienam, nes visi šie darbai yra dirbami tėvynės labui. Šitaip susitvarkius, nei vienam veiksmui neteks kovoti dėl lėšų, nes visuomenė daug nuosirdžiau aukos.

Reikia pilnai sutikti su „Tėviškos Žiburiai“: „Visi konflikto židiniai turi išnykti, o jų vietą užimti „pax lituana“.

Mums labai trūksta supratimo, supirpatimo ir vieni kitiems atlaidumo. Šių vertybių įgijus, mūsų pax lituana klestės.

A. Kačnis

ATSLIEPIMAS IŠ KLEVELANDO

Bernelių Mišios, kitų dar vadinašios Piemenėlių Mišiomis, Lietuvoje Kalėdos buvo plačiai lankomos. Ir svetimuose kraštuose, savose lietuviškosiose parapijose, jos taip pat tebėra populiarios. „Tėviškos Žiburiai“ skaitantieji ir laikų gava kalėdinė numeris, vedamajame, kuris gana kritiškai apžvelgia visą amerikinių kalėdinį laikotarpį, norinti paversti kažin kokio išpardavimų laikotarpiu, radome ir du tokius sakinius: „Lietuviai išsivijai tą vakarą, tradicijos ar įpročio vedami, važiuos į Bernelių Mišias... Choro giedamos giesmės jiems nieko naujo nebesakys, kadangi tą patį jie girdi jau nuo lapkričio mėnesio.“

Visi, kurie buvotė mūsų Dievo Motinos parapijos Bernelių Mišiose, tuoj atsisaitė, kad ne, pas mus taip nebuvo. Bažnyčia buvo pilna tikrai nemieguistų tikinčiųjų. Bernelių Mišias laikė kun. G. Kijauskas (jis ir pamokslą sakė), kun. J. Kidykas ir kun. A. Goldikovskis. Mišioms patarnavo gausus būrys išsippuotusių patarnautojų, procesijoje aštuonios, tautiniai drabužiai vilkinti šaukamos mergaitės. O nuo vargonų skambėjo tokios jautrios ir darnios „Nerijos“ ansamblio giesmės, kurių mes anksčiau negirdėjome. Jas protarpiais lydydavo trimto ir fleitos garsai. Mes galėjome jaustis ir čia, savo bažnyčioje, kaip ir anose didžioiose katedrose, kur gieda profesionalių chorai. Todėl anuos „Tėviškos Žiburių“

du sakinius nesunku pataisyti. Tegul tik parapijų klebonai padaro taip, kaip mūsų klebonas padarė. Tegul susitaria su esamais choralais, kad Bernelių Mišios būtų vertos tų Mišių tradicinio ir patrauklaus vardo. Tada mes nors dalimi priešinsimės suprekybtoms Kalėdų šventėms ir melsimės, kaip mums pridera melsimės. („Mūsų Žingsniai“ 1979 m. 43 nr.)

SUKAKTIES PROGA

Didžiai gerbiamas redaktoriumi, Man išpuola didelė garbė, o ir asmeniškai privilegija, pasveikinti Jus ir Jūsų vedamąjį laikraštį su 30 metų sėkmingo spaudos darbo sukaktimi.

Tėviškos Žiburiai, pagal jau seniai išsiskynusias visų skaitančiųjų lietuvių, tiek Kanadoje tiek ir J.A.V., nuomonę, yra vienas iš pačių geriausių lietuviškų laikraščių, išlaikantis tinkamai aukštą spaudos standartą ir patenkinantis įvairių skaitytojų — ir kasdieninėms naujienoms besidominčių, ir kultūros bei mokslo darbiui pasivertusių — reikalavimus. Lituanistikos Instituto vardu malonu taip pat patvirtinti, kad Jūsų vedamas laikraštis visuomet pasižymėjo glaudžiu su mumis bendradarbiavimu ir visokeriopa pagalba. Spaudžiame užtat dešinę ir linkime tolimesnio sėkmingo darbo lietuviškos spaudos baruose!

Su pagarba,

R. Silbajoris, L.I. Pirminnikas

NETIKSLUMAS

Su dideliu malonumu perskaiciavau straipsnį „Vokiečiai prisimena Lietuvą“ „TZ“ 1979 m. 51-52 nr. Tai rodo, kad kaip ir vokiečiai autoriai išsivijai iš nepriklausomos Lietuvos atsiliepia apie praeitį be tendencinių jausmų.

Minėtame straipsnyje yra betgi netikslumų. Rašant apie mano pusbroį generolą M. Katčę, pasakytą: „Jo sūnus Max Katčee, gimęs 1879...“ Turėtų būti: „Jo anūkas Max Katčee, gimęs 1879...“ Toliau gen. Max Katčee rašomas „Katčee“, nors patčioje teisingai rašoma „Katche“. Turiu pastebėti, kad jis suvokietintas „Katchee“ pavardės niekad nevarėjo — nei dokumentuose, nei privačiame gyvenime.

Mano pusbrolio generolo Maksimilijono Katche, gimusio 1879.XI.5, tėvas buvo Arvid Katchee, gimęs 1854.VI.8. Jis buvo vyriausias sūnus Vilhelmo Katche, gimusio 1824.VIII.1. Taigi Vilhelm Katchee generolui buvo senelis, o ne tėvas.

Aleksandras Katche

SPAUDA P. AMERIKOJE

Sveikinu su naujais 1980 metais ir linkiu Jums ir toliau eiti pasirinkti tautinių bei lietuviškų kelių. Pas mus spauda liko visai menka. Jaunimas beveik neskaityto, o senieji vienas po kito išsklaidė ir kitą pasaulį. Iš visų trijų lietuviškų laikraščių išsienančių P. Amerikoje mažai yra įdomumo. Kiekvienas turi savo rėmėjų. Skaitant atrodo, kad visi tautiečiai puikiai verčiasi, turi pinigų dar ir paaukoti. Tai geras reiškinys, rodomas lietuvių duosnuma. O gal tai noras pasirodyti su savo pavardė?

Petras Čiabis

All Languages Service

NOTARIZUOTI VERTIMAI

IR VERTEJAVIMAS PER 70 KALBŲ

361-0303

SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

W. G. DRESHER

REAL ESTATE

REALTOR

DRESHER-BARAUSKAS

INSURANCE

AGENCY

LTD.

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

TORONTONT

Anapilio žinios

— Šį penktadienį, 7.30 v. v., šaukiamas parapijos komiteto posėdis. — Vasario 3 d. įvyko KLB Moterų Dr-jos šios parapijos skyriaus susirinkimas. Įdomią paskaitą skaitė adv. Vidas Augaitis iš Collingwoodo, Ont., apie šeimos teisę Kanadoje. Po susirinkimo narės ir visi svečiai buvo pavažiinti skaniais užkandžiais ir kavute. Į draugiją įstojo 10 naujų narių. Draugija šiais metais ruošia kavutę vasario 16 šventėje.

— Sv. Jono lietuvių kapinės palaidoti: a. a. Andrius Kapinas, 29 m., Petronėlė Matijošaitienė, 82 m., Emilija Matulevičienė, 91 m., Pranas Lesevičius, 59.

— Sausio 30 d. klebonijoje lankėsi Mississaugos rajono vysk. Percy Lacey. Svečias susipažino su parapijos veikla, davė kaikiurių praktiškų sugestijų, aplankė naująją šventovę ir labai domėjosi vitražais.

— Šventovės statybos skoloms mažinti aukco po \$200: J. V. Skrebutėnai ir V. Čuplinskienė; po \$100: E. Valsėka ir M. Janušaitis; \$50: J. E. Staškevičius.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 9 v. r., padėkos pamaldos, užprašytos A. V. nago; sekmadienį 10 v. r., už Kašponų šeimos mirusius, 11 v. už a. a. Juozą Buožį ir Janulynų-Baranauškų šeimas mirusius

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojų parapijos žinios

— Šį sekmadienį, vasario 10, vietinėse pamaldos 10.30 v. r. su sv. Komunija. Pamokslas — sinodo prezidento kun. William Huras. Po pamaldų — pietūs Lietuvių Namuose bei visuotinis parapijos metinis susirinkimas. Visų balsuojančių narių dalyvavimą būtinas.

— Vasario 12 d., 8 v. v., įvyks pirmasis naujos parapijos valdybos posėdis.

— Praėjusį sekmadienį pamaldose buvo prisimintas a. a. kun. Martynas Preikšaitis, kuris gimė 1908, VI 21 ir mirė 1980, I. 29 Los Angeles, Kalifornijoje. Palaidotas vasario 2 d. vietinio anglų parapijos klebono, nedalyvaujant nė vienam lietuviui kunigui, A. a. Martynas baigė VD unte ev. teol. fakultetą 1935 m. buvo vikaru Sudargo parapijoje. 1937 m. lapkričio 22 d. įšventintas liuteronų kunigu. Lietuvoje klebonavo Batakiuose ir Zem. Naumiestyje, S. Amerikoje — Los Angeles lietuvių liuteronų parapijoje. Paliko liūdinius: dvi dukras ir du sūnus bei lietuvišką evangelikų parapiją.

Lietuvių Namų žinios

— LN visuomeninės veiklos komitetas sausio 29 d. posėdyje nutarė nuo vasario m. 1 iki kovo 16 d. vykdyti LN naujų narių telkimo v. u. Užgavėnių popietėje 9 organizacijos įsipareigojo įrengti paviljonus. Kaukių vakare jų maskaradinius drabužius ir kaukes nutarta duoti premijas: I — \$100, II — \$75 ir III — \$50.

— Naujoji LN Vyrų Būrelio valdyba, talkinama narių, sekmadieniais posėdžiaujama parengimų reikalais. Metinis tradicinis būrelio narių ir jų draugų pobūvis rengiamas kovo 15 d., 7 v. v., LN Gedimino pilies menėje. Pavasarį bus surengta tradicinė gegužinė. Vasaros poilsio stovykla įvyks rugpjūčio 16-31 d. d. pranciškonų stovyklavietėje, Wasagoje.

— Toronto Lietuvių Filatelistų Draugija sausio 27 d. susirinkimo svarstė pašto ženklų parodos reikalus. Paroda "Lithpex" įvyks š. m. kovo 29-30 d. d. LN. Pakviesti ir JAV filatelistai.

— LN šachmatininkų klubo valdyba sudaro: V. Genčius — pirm., R. Vaičaitis — vicepirm., J. Galinaitis — sek., I. Jurcevičius — narys. Klubas turi 42 aktyvius narius, kurie suskirstyti į A ir B klases. A komanda užėmė Toronto miesto ir apylinkių klubų turnyruose II v. augščiausioje A klasėje. Sausio 27 d. LN Vytauto D. menės balkone įvyko Hamiltono ir LN klubų B klases varžybos, kurias laimėjo torontiečiai 4:2. Kiekvieną sekmadienį popietį metu salės balkone vyksta šachmatų žaidimai, kuriuose dalyvauja prityrę ir pradėdantieji šachmatininkai. Klubo valdyba kviečia visus torontieškus mėgėjus tapti jo nariais, dalyvauti turnyruose, kuriuose yra daug progų garsinti Lietuvos vardą ir svečiams supažinti su mūsų problemomis.

— Praėjusio sekmadienio popietėje dalyvavo 150. Svečių knygoje pasirašė: P. V. Lapieniai iš Delhi.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS, virtuvė ir atskira prausykla. Skambinti telefonu 536-4968 Toronto.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalčius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

ISNUOMOJAMAS švarus, ramus butas II augšte, Jane-Bloor rajone, nuo š. m. kovo 1 dienos. Trys kambariai, virtuvė ir prausykla. Prie gero susisiekimo ir parduotuvių. Švartim, nerūkantiems asmenim — vienam arba dviem. Tel. 763-1332.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Ruošiasi tuoktis Rimas Smalenskas su Iloana Janeliūnaite. — Pakrikštytas Daniel Adam, Roberto ir Irenos Musgrove sūnus; Lydija Neris, Algio ir Donatos Putečių dukrelė.

— A. a. Petronėlė Matijošaitienė, 82 m., palaidota iš mūsų šventovės lietuvių kapinėse. Paliko dukrą Marytę Bagdonienę su šeima. A. a. Andrius Suprunas, 29 m., palaidotas Sv. Jono kapinėse.

— KLB Moterų Dr-jos mūsų parapijos skyriaus susirinkimas — vasario 10, po 11.30 v. Mūsų Parodų salėje. Angelės Ambrozaitienės paskaita: "Ar nutukimas yra etninė problema?" Narės ir viešnios kviečiamos dalyvauti.

— Knygų kioskui, ilgus metus vadovavęs P. Misevičius, ieško naujo vedėjo. Suinteresuoti prašomi skambinti į kleboniją. Kioskas veikia sekmadieniais nuo 9 v. r. iki 1 v. p. p. — Parapijai aukco: P. B. Ceponkai \$300, St. Kuzmas \$200, a. a. Jono Matulionio atminimui šeima — \$200, A. S. Kavaliauskai \$25.

— Planinui pirkti aukco: O. A. Tamašauskai \$100, V. H. Gumauskai \$100, A. Z. Urbonai \$50, Iz. Kandrotienė \$50, L. G. Vyšniauskai \$25, T. A. Žiliai \$25, A. E. Abromaičiai \$25.

— Liturginiams drabužiams pirkti aukco: O. J. Mickai \$100, A. Šimkienė \$30, J. A. Puterai \$50, P. Lastauskienė \$25.

— Jau visos trys vietnamiečių šeimos iškviestas. Reikalingas butas 5 žmonių šeimai. Jei kas tokį butą turėtų, prašom pranešti klebonijai. Išvykus parapijos labdaros sekcijos pirm. V. Banellui į JAV, Jo vietą sutiko užimti dr. Judita Čuplinskienė. Pabėgėliams aukco: T. Balnienė \$50, P. M. \$40, S. Olekienė \$25, A. Margevičienė \$20, J. Strazdas \$20.

— Dvi vertingos knygos "The Land of Crosses" — \$7 ir "Tau Marija, Rožinis" — \$2.50. Gaunamos klebonijoje ir knygų kioske. — Mišios šeštadienį: 8 v. — užpr. M. Norkienė, 8.30 už Vacį Sinkvičių, užpr. J. Z. Stravinskai, 9 v. už Vytautą Simanavičių, užpr. M. V. Simanavičiai, 9.20 specialia intencija, užpr. B. Augustaitė, 10 v. už Buragiene, užpr. A. V. Buragai; sekmadienį: 8 v. už Vaclovą Sinkvičių, užpr. V. Sinkvičius, 9 v. už Mariją, Joną Gegužius, Ginevrą ir Ričardą, užpr. M. Gegužis, 10 v. už Aleksą Bartkų, užpr. E. Bartkuvienė, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Joną ir Anelę Gaidelių, užpr. P. Gaidelis.

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirm. inž. Vytautas Kamantas bus pagrindiniu kalbėtoju Vasario 16 minėjime, kuris rengiamas Anapilio salėje vasario 17, sekmadienį. Vasario 16, šeštadienį, 7.30 v. v., Prisikėlimo par. Parodų salėje jis padarys viešą pranešimą visuomenei aktualiaisiais dabarties klausimais. Šį pranešimą rengia ir visus dalyvauti kviečia KLB krašto valdyba.

K. Liutkus, pagerbdamas a. a. Jono Matulionio atminimą, paaukojo "T. Žiburiams" \$20.

ATNAUJINAMI seni mediniai baldai prieinama kaina. Skambinti Mr. Nick tel. 534-2489 arba 532-3101 Toronto.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNUS BAKEVICIUS po 5 v. v. telefonu 766-5818 Toronto.

PARDUODAMI du sujungti namai, (vienas senas ir pristatytas naujas) su dideliu sklypu ir keturiomis garažais, 260 John's St., Stayner, Ont. Prašoma kaina — \$70,000. Parduodama dėl senatvės. Teirautis tel. (705) 466-3220 Creemore, Ontario.

DARAU PORTRETUS iš senų nuotraukų ir fotografuotų vestuvės bei kitus pobūvius. Skambinti po 6 v. v. B. Tarvydas. Tel. 533-1864 Toronto.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVICIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvii Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvų namus ir t. t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, rengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

"Laisvę visom tautom!"

DEMONSTRACIJA prie Toronto rotušės

Š.m. vasario 9, šeštadienį, 2 v.p.p., Sovietijos pavergtų tautų komitetas rengia DEMONSTRACIJĄ, protestuojančią prieš Sovietų Sąjungos vykdomą pavergtų tautų priespaudą, rusinimą, naikinimą ir Afganistano okupaciją.

Lietuviai kviečiami kuo gausiausiai dalyvauti.

KLB krašto valdyba

Visi maloniai kviečiami
atsilankyti į pirmą kartą
rengiamą TORONTE

KARNAVALA-POPIETĖ IR KAUKIŲ VAKARA

1980 m. vasario 9, šeštadienį, karaliaus Mindaugo menėje, Toronto Lietuvių Namuose.

POPIETĖ vyks nuo 3 v.p.p. iki 6.30 v.v.

MENINĖ PROGRAMĄ atliks Maironio mokykla ir "Gintaro" mažieji. Jūsų malonumui veiks organizacijų paviljonai su skaniais užkandžiais ir gėrimais. Įėjimas nemokamas. Atėję paremsit mūsų jaunimą.

KAUKIŲ VAKARAS — nuo 7 v.v. iki 1.30 v. ryto.

PROGRAMĄ atliks tautinių šokių grupė "Gintaras", "Volungė", vyrų choras "Aras", LN dainos vienetas "Antroji jaunystė". Veiks J. Bubulienės Užgavėnių blynų bei užkandžių, LN minkštų ir kietų gėrimų bufetai. Premijos: pirmą — \$100, antrą — \$75, trečią — \$50. Gražiausi maskaradiniai drabužiai ir kaukės bus premijuojami. Gros smagus "GOOD TIME BOYS" orkestras. Įėjimas — \$4.00, studentams — \$3.00. Bilietai gaunami pas dalyvaujančius programoje vienetus ir Lietuvių Namuose.

Lietuvių Namų Visuomeninės Veiklos Komitetas

Mažosios Lietuvos
Moterų Draugijos

tradicinis

ŠUPIŲS

**vasario 19, antradienį, 7 valandą vakaro,
Toronto Prisikėlimo parapijos salėje**

Įėjimas
— \$7.00 (su
vakariene)
Įdomi
programa,
turtina
loterija,
baras
Visus
dalyvauti
maloniai
kviečia —
RENĖJOS

Prašoma neužmiršti, kad vasario 9, šeštadienį, 2 v. p. p., prie Toronto rotušės rengiama sovietų pavergtų tautų demonstracija, kurioje bus iškelta ir Lietuvos okupacija. Svarbu, kad lietuviai gausiai dalyvautų su atitinkamais plakatais.

Televizinės programos paruošimo reikalu šaukiamas specialus pasitarimas vasario 10, sekmadienį, 2 v. p. p., 1613 Bloor St. W. Kviečiami dalyvauti visi tie, kurie norėtų prisidėti prie lietuviškos televizinės programos paruošimo per kabelinės televizijos stotį. Dalyvauti kviečia KLB Toronto apylinkės valdyba.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Toronto skyriaus visuotinis narių susirinkimas šaukiamas š. m. vasario 10, sekmadienį, 4 v.p.p. Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. Kviečiami dalyvauti visi nariai ir nenariai spaudos bendradarbiai.

Karavanui pasiruošti kviečiamas specialus posėdis vasario 12, antradienį, 7.30 v. v., Prisikėlimo posėdžių kambaryje. Suinteresuoti prašomi skambinti Vidai Barakauskaitei tel. 466-9203 arba 866-5024 (darbo metu).

Vyresnieji Toronto tautiečiai, talkinami ir kitų organizacijų, ruošia vienos valandos televizinę programą Vasario 16 progą. Ji bus transliuojama vasario 16, šeštadienį, 2.30 v. p. p., per "Maclean-Hunter Cable TV" stotis. Vėliau ši programa bus rodoma, pagal esamas galimybes, per Oakvilles, Bramptono, Hamiltono ir kitas kabelinės televizijos stotis.

"Paramos" kredito kooperatyvas jieško BUHALTERIO (ACCOUNTANT)

turinčio patyrimo banko operacijose. Prašymus, nurodant patyrimą, mokslą ir t.t., siųsti:

PARAMA (TORONTO) CREDIT UNION LTD.
c/o S. Grigaliūnas, Manager,
1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6

"Paramos" kredito kooperatyvas

primena nariams, kad dabar yra pats laikas įdėti indėlius į R.R.S.P. (pensijų planą). R.R.S.P. indėliai, įdėti iki š. m. vasario 29 d., galioja 1979 metų pajamų mokesčių sumažinimui. "Parama" neima jokių mokesčių, įdedant ar išimant iš R.R.S.P. (pensijų plano).

Nuo š. m. kovo 1 dienos "Parama" mokės 12% palūkanų už dieninį balansą.

Neturint tam planui pinigų, galima pasiskolinti "Paramoje" ir už paskolą mokėtus nuosimžius panaudoti kaip išlaidas mokesčiams sumažinti.

Naudokitės tuo planu "Paramoje". Tai dvigubas taupymo būdas:

- pinigų padėjimas ateičiai,
- sumažinimas mokėtinų pajamų mokesčių dabar.

Vedėjas

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios

Parapijos komitetą sudaro šiais metais: R. Palšaitis, pirmininkas, L. Markauskas, J. Asipavičius, R. Martell, E. Čičinskas ir P. Kalpokas. Trejų metų kadenciją užbaigė K. Rašytinis ir G. McNamara.

1979 metais pakrikštyti aštuoni vaikai, turėta trys sutuoktuvės ir dvidešimt laidotuvių.

Kazimierinių vakarienė įvyks kovo 8 d. Jos metu bus pagerbti Kazimierai ir Kazimierės; numatoma turtinga loterija.

Rekolekcijos bus kovo 27, 28, 29 ir 30 dienomis. Pamokslai — ketvirtadienį ir penktadienį 7.30 v.v., šeštadienį — po 6 v. Mūsų Užbaigimas — Vėrbų sekmadienį su Mišiomis, bendra Komunija ir bendrais pusryčiais. Rekolekcijas ves T. Paulius Baltakis, pranciškonų provincijolas.

Susirgo ir turėjo sunkią operaciją Algirdas J. Gečius. Pamažu sveiksta. Staiga mirė Nancy Norris, 59 metų. Palaidota sausio 28 d. Paliko liūdintį vyrą, dukrą, ir seserį Oną Kreivienę, Sv. Elzbiotos Dr-jos pirmininkę. Montrealio lietuviams velionė gerai pažįstama, nes šeiminkaudavo nuolatos kaip parapijos, taip ir kitoms parengimams.

Sv. Onos Draugija turėjo savo metinį susirinkimą sausio 20 d. ir ta proga parapijai paaukojo \$25. Draugijai pirmininkauja Helen Kurylo, puiki organizatorė ir neeilinė šeimininkė.

KLB Moterų Draugijos Montrealio skyriaus susirinkimas — vasario 10, sekmadienį, po 11 v. pamaldų seselių namuose. Narės prašomos būtinai dalyvauti — bus aptariami ateinančių metų veiklos planai. S.

Aušros Vartų parapijoje. Pirmoji vaikų Komunija bus gegužės 4 d. — Metinės rekolekcijos bus kovo 31 — balandžio 6 d. d. Vedėjas — kun. L. Zaremba, S.J. — Klebonas kun. J. Kubilius išvyko į Arizoną ilgesnių atostogų. — Elena ir Kazimieras Vaicekaskai atšventė aukštinę vedybą su kakti. — Išorinė šventovės mozaika (Aušros Vartų Marija) nukri-

SV. KAZIMIERO PARAPIJOS 1979 METŲ APYSKAITA

Pajamos	
1. Rinkliavos	\$9.795.85
2. Parapijos mokesčiai	2.518.00
3. Aukos Mišioms	1.976.00
4. Santuokos ir laidotuvis	1.300.00
5. Votvinės žvakės	948.75
6. Metrikų ištraukos	188.00
7. Palūkanos	194.38
8. Aukos	8.176.00
9. Nuomos	3.012.00
10. Parengimai	4.235.50
Iš viso \$33.244.48	

Išlaidos	
1. Algos	7.686.24
2. Mokesčiai	1.009.37
3. Patarnavimai ir honorarai	1.010.00
4. Automobilio išlaikymas	600.00
5. Kulto reikmenys ir giedoriai	1.471.11
6. Maistas	1.675.00
7. Žvakės	537.55
8. Raštinė	124.18
9. Telefonai	609.62
10. Sviesa	1.243.14
11. Sildymas	6.725.66
12. Svaros palaikymas	652.38
13. Draudimai	1.688.93
14. Taisymai	1.646.26
15. Palūkanos	275.52
16. Mokesčiai aktyvųskupijai	2.010.00
17. Išmokėtos rinkliavos	654.07
18. Išmokėta skola	2.000.00
Iš viso \$31.655.03	

**LIETUVOS
NEPRIKLIAUSOMYBĖS
PASKELBIMO
SUKAKTIES**

MINĖJIMAS

MONTREALYJE rengiamas

**vasario 17, sekmadienį, 3 v. p. p.,
Plateau salėje (3700 Calixa Lavallee)**

PROGRAMOJE:

pagrindinis kalbėtojas dr. LEONAS KRIAUCELIŪNAS iš Čikagos, sol. VYTAUTAS PAULIONIS iš Toronto, Aušros Vartų parapijos vyrų choras, jaunimo ansamblis "GINTARAS".

Minėjimą rengia ir visus Montrealio tautiečius dalyvauti maloniai kviečia —

KLB Montrealio apylinkės valdyba

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

UTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	6%	Asmenines	15%
Taupomasis s-tas	12%	Nekiln. turto	14.5%
Įėjimo planas	12.25%	Čekių kreditas	16.5%
Term. ind. 1 m.	11.75%	Investicines nuo	15.5%
Trumppl. term ind. iki	13%		

Duoda nemokamą gyvybės draudimą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemokama gyvybės drauda iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.